

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών

*Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Πολιτιστική Πολιτική
και Ανάπτυξη*

Πτυχιακή Εργασία

**Οι Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες ως Μονάδες
Πολιτισμού και Πόλος Έλξης Τουριστών. Προσελκύοντας το
Παιδικό Κοινό στη Βιβλιοθήκη.**

Αικατερίνη Μυλωνίδου

**Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Ελένη Μαυραγάνη**

Απρίλιος 2019

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών

*Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Πολιτιστική Πολιτική
και Ανάπτυξη*

Πτυχιακή Εργασία

**Οι Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες ως Μονάδες
Πολιτισμού και Πόλος Έλξης Τουριστών. Προσελκύοντας το
Παιδικό Κοινό στη Βιβλιοθήκη.**

Αικατερίνη Μυλωνίδου

**Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Ελένη Μαυραγάνη**

Η παρούσα πτυχιακή εργασία υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των
απαιτήσεων για απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών
στην Αικατερίνη Μυλωνίδου
από τη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών
του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Απρίλιος 2019

ΛΕΥΚΗ ΣΕΛΙΔΑ

Περίληψη

Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο την ανάλυση του πολιτισμικού, πολιτιστικού και εκπαιδευτικού ρόλου των Δημοτικών και Δημόσιων Βιβλιοθηκών της Ελλάδας και τις δυνατότητες που τους παρέχονται, ώστε να προσελκύουν τουρίστες και παιδικό κοινό. Γίνεται προσπάθεια ανάλυσης και καταγραφής της ιστορίας των Βιβλιοθηκών σε παγκόσμιο επίπεδο. Θα ασχοληθούμε με τους φορείς που ασχολούνται με το βιβλίο, με Ιδρύματα που χρηματοδότησαν και έδωσαν ζωή στις ελληνικές Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες. Στην σύγχρονη εποχή, μια εποχή στην οποία παρουσιάζει ραγδαία εξέλιξη ως προς την τεχνολογία και από το χειροπιαστό βιβλίο περάσαμε στο ηλεκτρονικό (e-book). Σήμερα οι Βιβλιοθήκες καλούνται άμεσα και αποτελεσματικά να ανταπεξέλθουν σ' αυτή την εξέλιξη.

Η συγκεκριμένη εργασία χωρίζεται σε τρία κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με τις Δημοτικές και Δημόσιες Βιβλιοθήκες, στο δεύτερο κεφάλαιο με το παιδικό κοινό στις Βιβλιοθήκες και την αξία του βιβλίου κυρίως του παιδικού και στο τρίτο κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με τη μελέτη περίπτωσης της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λιτοχώρου.

Η έρευνα στηρίζεται σε πρωτογενείς πηγές: στην υπάρχουσα βιβλιογραφία για τις Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες, σε διαδικτυακές πηγές, στο καταστατικό λειτουργίας της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λιτοχώρου, στην τοπική βιβλιογραφία Λιτοχωριτών συγγραφέων και διαφόρων τοπικών φορέων, στον τοπικό τύπο της Πιερίας και του Λιτοχώρου, στην προσωπική εμπειρία για τις παιδικές δράσεις που οργανώνονται στη Βιβλιοθήκη μέσω του Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών, στην χρήση στατιστικών στοιχείων από έντυπες εκδόσεις της μη κερδοσκοπικής εταιρείας «Future Library». Δίνεται έμφαση σε συνέδρια που πραγματοποιήθηκαν σε Δημόσιες Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα, με σκοπό να καθοδηγήσουν και να ανοίξουν τον δρόμο στις Βιβλιοθήκες, σε συνεργασία με την UNESCO και την IFLA. Επίσης, γίνεται χρήση ερωτηματολογίων από παλιότερες Καλοκαιρινές Εκστρατείες. Τα συγκεκριμένα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν από τους γονείς των παιδιών που συμμετείχαν στα προγράμματα και γίνεται προσπάθεια καταγραφής των αποτελεσμάτων τους. Οι παραπομπές και η βιβλιογραφική καταγραφή πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με το Σύστημα APA¹. Επίσης πρέπει να σημειωθεί ότι τα στοιχεία που παρουσιάζονται και αναλύονται στην παρούσα εργασία ισχύουν για την Ελλάδα.

¹ Πρόκειται για ένα από τα πιο διαδεδομένα συστήματα παραπομπών και καταγραφής βιβλιογραφικών αναφορών.

Summary

The present work aims to analyze the cultural and educational role of the Municipal and Public Libraries of Greece and the possibilities offered to attract tourists and children's audiences. An attempt is made to analyze and record the history of Libraries worldwide. We will deal with the bodies involved in the book, with institutions that funded and gave life to Greek Public and Municipal Libraries. In the modern era, a time when it is rapidly advancing in technology and by the tangible book, we went to the e-book. Today Libraries are urged to cope immediately with this development.

This work is divided into three chapters. In the first chapter we will deal with the Municipal and Public Libraries, in the second chapter with the children's public in the Libraries and the value of the book mainly of children and in the third chapter we will deal with the case study of the Litohoro Municipal Library.

The research is based on primary sources: the existing literature on Public and Municipal Libraries, online sources, the statute of the Litohoro Municipal Library, the local literature of Litochorian writers, various local bodies, the local press of Pieria and Litohoro, personal experience for the children's actions organized in the Library through the Greek Libraries Network, the use of statistical data from printed publications of the non-profit company "Future Library". Emphasis is placed on conferences held in Public Libraries in Greece to guide and open the way to Libraries in collaboration with UNESCO and IFLA. Also, questionnaires from previous Summer Campaigns are used. These questionnaires were completed by the parents of the children who participated in the programs and they are trying to record their results. References and bibliographic recordings were made in accordance with the APA System. It should also be noted that the data presented and analyzed in this paper apply to Greece.

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ θερμά την καθηγήτριά μου κ. Μαυραγάνη Ελένη για την πολύτιμη συνεργασία της και την επίβλεψη της παρούσας εργασίας, καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου.

Ευχαριστώ όλους του καθηγητές μου καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου, στο συγκεκριμένο μεταπτυχιακό πρόγραμμα.

Επίσης ευχαριστώ τον σύζυγό μου, για την υπομονή του, την κατανόησή του και τη συμβουλευτική του, σε όλη την ακαδημαϊκή μου πορεία.

Ευχαριστώ τα δύο μου παιδιά, εννιά και δώδεκα ετών, που γρήγορα κατανόησαν ότι ποτέ δεν είναι αργά για να πετύχεις και να ολοκληρώσεις του στόχους σου, προσπαθώντας πάντα για το καλύτερο.

Περιεχόμενα

- 1 Οι Δημοτικές και Δημόσιες Βιβλιοθήκες
 - 1.1 Η εξέλιξη των Βιβλιοθηκών - ιστορική αναδρομή
 - 1.2. Τα πρώτα σημάδια γραφής ως την εξέλιξη του έντυπου βιβλίου
 - 1.3 Συνθήκες που ευνόησαν την ανάπτυξη των Βιβλιοθηκών
 - 1.4 Οι Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες σήμερα
 - 1.4.1 Η δύναμη της πληροφορίας και οι Βιβλιοθήκες
 - 1.4.2 Ο βιβλιοθηκάριος και η εξέλιξή του
 - 1.4.3 Η προσφορά του Κασσιόδωρου
 - 1.5 Οι Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες ως πόλος έλξης τουριστών και η επίδραση των Βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη του τουρισμού
 - 1.5.1 Η ταυτότητα του Νομού Πιερίας
 - 1.5.2 Λίγα λόγια για τον τουρισμό
 - 1.5.3 Ορεινός τουρισμός στη Ελλάδα
 - 1.5.4 Ο τουρισμός στον Όλυμπο – Εθνικός Δρυμός Ολύμπου
 - 1.5.5 Ο πολιτιστικός τουρισμός
 - 1.6 Οι Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες ως μονάδες πολιτισμού
 - 1.7 Ο σύγχρονος ρόλος των Βιβλιοθηκών στην κοινωνία της πληροφορίας
 - 1.8 Η Βιβλιοθήκη του σήμερα και οι στόχοι της
 - 1.9 Σημαντικές Βιβλιοθήκες της ανθρωπότητας.
 - 1.9.1 Η Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας
 - 1.9.2 Η Βιβλιοθήκη της Περγάμου
 - 1.9.3 Η Βιβλιοθήκη του Βατικανό
 - 1.9.4 Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Γαλλίας
- 2 Το παιδικό κοινό στις Βιβλιοθήκες
 - 2.1 Η αξία του βιβλίου και κυρίως του παιδικού ως προς την προώθηση της ανάγνωσης και της φιλαναγνωσίας
 - 2.2 Το βιβλίο ως σημείο του πολιτισμού
 - 2.3 Η επίδραση του λογοτεχνικού και κυρίως του παιδικού βιβλίου στην ανάπτυξη του τουρισμού. Σύντομη ιστορική αναδρομή από παλιά έως σήμερα.
 - 2.4 Οι στόχοι των παιδικών Βιβλιοθηκών
 - 2.5 Το «Future Library»
 - 2.5.1 Καλοκαιρινές Εκστρατείες Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας μέσω του Δικτύου «Future Library»
 - 2.5.2 Το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος
 - 2.5.3 Τη σκυτάλη του Δικτύου παίρνει η ΕΒΕ
 - 2.5.4 Η Εθνική Βιβλιοθήκη – σύντομο ιστορικό της
 - 2.5.5 Τα Δίκτυα Βιβλιοθηκών
 - 2.5.6 Το «Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών»
 - 2.5.7 Ο θεσμός της βασικής βιβλιοθήκης
 - 2.6. Φορείς που ασχολήθηκαν με το βιβλίο ή τις Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα.
 - 2.6.1 Το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου
 - 2.6.2 Η Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων & Επιστημών Πληροφόρησης
 - 2.6.3 Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης
 - 2.6.4 Ελληνικός Κύκλος Παιδικού Βιβλίου
- 3 Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου
 - 3.1 Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου ως πόλος έλξης τουριστών και ως μονάδα πολιτισμού
 - 3.2 Τρόποι προσέγγισης του παιδικού κοινού της

- 3.2.1 Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου και το πρόγραμμα «Future Library»
- 3.2.2 Δραστηριότητες της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λιτοχώρου
- 3.2.3 Αποτελέσματα της χρήσης ερωτηματολογίων της Καλοκαιρινής Εκστρατείας Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας για το έτος 2016
- 3.3 Προτάσεις για τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου και για όλες τις Βιβλιοθήκες σε θεσμικό επίπεδο
- 3.4 Οι μελλοντικοί στόχοι της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λιτοχώρου
- 4 Επίλογος – Συμπεράσματα
- 5 Βιβλιογραφία

Κεφάλαιο 1

Οι Δημοτικές και Δημόσιες Βιβλιοθήκες

Θα ασχοληθούμε με την εξέλιξη των Δημόσιων και Δημοτικών Βιβλιοθηκών στο πέρασμα του χρόνου τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

1.1 Η εξέλιξη των Δημόσιων και Δημοτικών Βιβλιοθηκών - ιστορική αναδρομή

Ο θεσμός της Βιβλιοθήκης γεννήθηκε στην Ανατολή, την Ασσυρία, τη Βαβυλώνα, την Αίγυπτο και την Παλαιστίνη. Οι Έλληνες μετέβαλλαν τις Βιβλιοθήκες τους σε ναούς της τέχνης και των μουσών, τελειοποίησαν το σύστημα των Βιβλιοθηκών και σ' αυτούς ανήκει η δημιουργία της πρώτης πραγματικής Βιβλιοθήκης και συγκεκριμένα στον Πεισίστρατο. Η συγκεκριμένη Βιβλιοθήκη ήταν Δημόσια και ιδρύθηκε για τη φύλαξη των έργων του Αισχύλου, του Σοφοκλή και του Ευριπίδη. Μεταφέρθηκε στην Περσία από τον Ξέρξη, για να μεταφερθεί ξανά, αργότερα στην Αθήνα από τον Σέλευκο τον Νικάτορα. Τον 4^ο π.Χ. αιώνα, τον αιώνα του Πολυκράτη, Βιβλιοθήκη υπήρχε και στη Σάμο.

Υπήρχαν και ιδιωτικές Βιβλιοθήκες όπως του Ευριπίδη, του Πλάτωνα, του Ευκλείδη, αλλά αυτός που ασχολήθηκε με την οργάνωσή της, ήταν ο Αριστοτέλης. Οργάνωσε μία Βιβλιοθήκη που παρέδωσε στους μαθητές του, στην Περιπατητική Σχολή που στη συνέχεια εξελίχτηκε σε Πανεπιστημιακή. Από τον Αριστοτέλη επηρεάστηκε ο Πτολεμαίος ο Α΄ ο Αιγύπτιος, ο οποίος ίδρυσε τη γνωστή Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας, το 367 - 283π.Χ., με 700.000 πάπυρους. Αυτή αποτέλεσε κέντρο ελληνιστικού πολιτισμού. Το κέντρο αυτό συνεχίστηκε από τον Πτολεμαίο τον Β΄. Η περίφημη αυτή Βιβλιοθήκη καταστράφηκε ολοκληρωτικά από τον Αυρηλιανό με την πτώση της Αλεξάνδρειας το 47 π.Χ. Οι Πτολεμαίοι είχαν εμπλουτίσει τις Βιβλιοθήκες τους με χειρόγραφα και εκδόσεις στα Ελληνικά, στα Περσικά, στα Ινδικά, στα Εβραϊκά. Περίφημη ήταν και η Βιβλιοθήκη της Περγάμου, η οποία σύμφωνα με μαρτυρία του

Πλούταρχου διέθετε 200.000 συγγράμματα. Τότε ο Αντώνιος τη μετέφερε στην Αίγυπτο για να τη δωρίσει στην Κλεοπάτρα και την τοποθέτησε στο Σεράπειο της Αλεξάνδρειας (Δαράκη, 1986).

Η πρώτη δημόσια Βιβλιοθήκη στη Ρώμη δημιουργείται με τη μεταφορά έργων του Αριστοτέλη. Από την υποδούλωση της Ελλάδας στους Φράγκους σταυροφόρους μέχρι τη δημιουργία ελεύθερου ελληνικού κράτους, οι διανοούμενοι προσπαθούσαν με κάθε τρόπο να σώσουν τα βιβλία. Το 13^οπ.Χ. αιώνα γίνεται προσπάθεια δημιουργίας Βιβλιοθηκών και Σχολείων στην Ελλάδα. Στα χρόνια της τουρκοκρατίας, τα Μοναστήρια έσωσαν αρκετά βιβλία. Επίσης συνεχιζόταν και η αντιγραφή τους. Με τα βιβλία που σώθηκαν και τη συμβολή των λόγιων ανθρώπων, οδηγήθηκε η Ελλάδα στην ανεξαρτησία και στην ελευθερία. Ο Αδαμάντιος Κοραής από το Παρίσι, ανέφερε ότι αν θέλει η Ελλάδα να ευδοκιμήσουν τα Σχολεία της, θα πρέπει να φτιάξει Βιβλιοθήκη καλή και πλούσια σε περιεχόμενο (Δαράκη, 1986).

Το σίγουρο ήταν ότι υπήρχαν Βιβλιοθήκες σε Μοναστήρια και Σχολεία άλλα ήταν ατελείς. Κυρίως περιελάμβαναν βιβλία θεολογικού περιεχομένου (Δαράκη, 1986).

Η πρώτη Βιβλιοθήκη στην ελεύθερη Ελλάδα ιδρύθηκε στην Αίγινα, από τον Ιωάννη Καποδίστρια. Αργότερα μεταφέρθηκε με την ίδρυση του Εθνικού Πανεπιστημίου το έτος 1903, στην Εθνική Βιβλιοθήκη της οδού Πανεπιστημίου. Ήταν μία δωρεά των αδελφών Βαλλιάνου (Δαράκη, 1986).

Οι βασικές δραστηριότητες των Βιβλιοθηκών από την Αρχαιότητα μέχρι σήμερα, έχουν παραμείνει σχεδόν οι ίδιες. Έχουν όμως αλλάξει κάποια πράγματα ως προς τον τρόπο που πραγματοποιούνται. Δηλαδή, ο σκοπός για τον οποίο δημιουργήθηκαν, οι καταστάσεις που τις επηρεάζουν σε κάθε εποχή, η μορφή τους, το περιεχόμενό τους, το μέγεθος της συλλογής, οι τρόποι που γίνεται προσιτό και προσβάσιμο το υλικό ώστε να ενθαρρύνεται η χρήση του, από όλους τους χρήστες – αναγνώστες (Μονιάρου, 1993).

Οι πρώτες Λαϊκές – Δημόσιες Βιβλιοθήκες της ανθρωπότητας, εμφανίστηκαν για πρώτη φορά στην Αγγλία κατά το έτος 1907 και στη Γερμανία. Στη Γερμανία δε, κάθε χωριό που διέθετε πάνω από 1.000 κατοίκους διέθετε και τη λαϊκή του Βιβλιοθήκη, που ενώ αρχικά την ίδρυε το κράτος, στη συνέχεια τη συντηρούσαν οι τοπικοί Σύλλογοι. Στην Αμερική, λαϊκές Βιβλιοθήκες στεγαζόνταν στα Σχολεία και χρησιμοποιούνται απ' όλους τους κατοίκους. Επίσης, υπήρχε η δυνατότητα αποστολής των βιβλίων στους

κατοίκους. Ένα σύστημα που βοήθησε πολύ στη διάδοση του διαβάσματος. Στις σοσιαλιστικές χώρες αναπτύχθηκε σε μεγάλο ποσοστό ο θεσμός των λαϊκών Βιβλιοθηκών και άνθισε. Επίσης εκεί εφαρμόστηκε και το σύστημα των κινητών Βιβλιοθηκών με μεγάλη επιτυχία (Δαράκη, 1986).

Σίγουρα η μόρφωση διοχετεύεται μέσω των Σχολείων και των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, αλλά κύριο φορέα διοχέτευσης της γνώσης αποτελούν οι Βιβλιοθήκες. Την πρώτη Βιβλιοθήκη του κόσμου έφεραν στο φως οι ανασκαφές το 3.000π.Χ., με ξύλινα ράφια στα ανάκτορα του Κουγιουντζίκ, καθώς και τις Βιβλιοθήκες της Μεσοποταμίας. Το πρώτο και κυριότερο κίνητρο για τη δημιουργία τους, ήταν να φυλαχτούν σε κάποιο μέρος τα γραπτά, για να μπορούν να τα χρησιμοποιούν όποιοι ενδιαφέρονται, αλλά και για να διατηρηθούν και για τις μετέπειτα γενιές. Στους ναούς της Βαβυλώνας είχαν δημιουργηθεί εργαστήρια αντιγραφών. Στις Βιβλιοθήκες των Ναών και των Σχολείων της Αιγύπτου υπήρχαν κύλινδροι από πάπυρο. Αντιγραφείς διέθεταν και οι Βασιλιάδες για τις προσωπικές τους Βιβλιοθήκες. Η Βιβλιοθήκη της Νινευί, περίφημη Βιβλιοθήκη του 7ου π.Χ. αιώνα, διέπρεψε την εποχή που βασίλευε στην Ασσυρία ο Σαρδανάπαλος, το 668 - 625. Οι μεγαλύτερες Βιβλιοθήκες της αρχαιότητας καταστράφηκαν τον 4^ο και 5^ο π.Χ. αιώνα. Κατά τον Μεσαίωνα, Βιβλιοθήκες δημιουργούνται μόνο μέσα στα Μοναστήρια και στους Ναούς. Εκεί πραγματοποιούνταν και η συστηματική αντιγραφή των χειρογράφων, από μορφωμένους μοναχούς και καλλιτέχνες όπως στο Βυζάντιο, στον Άθω, στο Σινά. Αυτά αποτελούσαν και τα μοναδικά μορφωτικά κέντρα της εποχής. Εκείνη την εποχή ιδρύει και ο Μέγας Κωνσταντίνος τη Βιβλιοθήκη του Βυζαντίου. Παρόμοια σκριπτόρια² υπήρχαν και στα Μοναστήρια του Κίεβου, του Νόβγκορντ της Ρωσίας. Μορφωμένοι μοναχοί διέδιδαν τη γνώση και τη σοφία στην μεσαιωνική Ευρώπη. Το έτος 1204, σημειώθηκε μεγάλη καταστροφή σε πολλές Βιβλιοθήκες μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης. Ευτυχώς λόγιοι, έσωσαν κάποια χειρόγραφα τα οποία αντιγράφηκαν αργότερα στην Ευρώπη και τυπώθηκαν. Η ανακάλυψη της τυπογραφίας ήταν αυτή που οδήγησε στην ανάπτυξη των Βιβλιοθηκών. Ο όρος Δημόσια Βιβλιοθήκη εμφανίζεται τον 19^ο αιώνα. Οι πρώτες Βιβλιοθήκες της Ευρώπης περιείχαν εγκυκλοπαίδειες στη συλλογή τους. Οι χρήστες επισκέπτονταν τις Βιβλιοθήκες μόνο για να πάρουν κάποιες πληροφορίες και για να ενημερωθούν μέσω των πληροφοριακών βιβλίων. Στην ανάπτυξη των Βιβλιοθηκών πρωτοστάτες υπήρξαν ο Πετράρχης, ο Leibniz, ο Montesquieu (Δαράκη, 1986).

² Εργαστήρια αντιγραφής χειρογράφων

1.2 Τα πρώτα σημάδια γραφής ως την εξέλιξη του έντυπου βιβλίου

Η ανάγκη για μάθηση εμφανίστηκε από πολύ παλιά, η πανάρχαια δίψα για μάθηση και γνώση ήταν πρωταρχική ανάγκη του ανθρώπου. Ο άνθρωπος ένωσε την ανάγκη να χαράξει σημάδια πάνω σε πέτρες, αργότερα σε φύλλα φοίνικα, φλούδες δέντρων και αρκετά αργότερα, γράμματα πάνω σε πλάκες αργίλου, τις οποίες άφηνε στον ήλιο να στεγνώσουν. Τότε ίσως να μην γνώριζε ότι αυτές θα περνούσαν στις επόμενες γενιές, αλλά τον ικανοποιούσε να αποτυπώνει τη σκέψη του, κάπου. Αυτή η πρώτη προσπάθεια για πνευματική δημιουργία οδήγησε στη γραφή. Ο Ησίοδος αναφέρει τη λέξη «πάπα» ένα φυτό της Αιγύπτου, που μας παραπέμπει στον πάπυρο. Ο αρχαιότερος πάπυρος, βρίσκεται σήμερα στο Παρίσι και είναι ηλικίας περίπου 2.500 χρόνων. Στην Ευρώπη χρησιμοποιείται ως τον 6^ο αιώνα. Η επανάσταση πραγματοποιείται με την εμφάνιση της περγαμηνής, στο τέλος της αρχαιότητας και εξαπλώνεται τον 4^ο αιώνα. Τον 12^ο αιώνα, αρχίζει να διαδίδεται και το χαρτί από το χαρτοποιείο της Βαγδάτης, το οποίο ήταν γνωστό στην Κίνα, από τους αρχαίους χρόνους. Σημαντική στιγμή στην ιστορία του βιβλίου ήταν αυτή, της εφεύρεσης της τυπογραφίας από τον Γουτεμβέργιο, το 1436. Δημιούργησε το πρώτο πιεστήριο, που ήταν ξύλινο, με μεταλλικά στοιχεία. Έτσι τον 13^ο αιώνα καθιερώνεται η βιοτεχνική παραγωγή σε εργαστήρια αντιγραφών, ώσπου να φτάσουμε στους σημερινούς εκδοτικούς οίκους (Δαράκη, 1986).

Το πρώτο τυπωμένο κομμάτι πραγματοποιήθηκε το 1454. Η Βίβλος των 42 στίχων του Γουτεμβέργιου, θεωρείται το πρώτο τυπωμένο βιβλίο που συμπληρώθηκε δύο χρόνια μετά (Μονιάρου, 1993).

Ως άμεσο αποτέλεσμα της τυπογραφίας δεν ήταν ο «εκδημοκρατισμός» της μάθησης, αφού τα τυπωμένα βιβλία ήταν ακριβά και η αγραμματοσύνη, συνεχίστηκε. Τα θεολογικά έργα, οι Έλληνες και Λατίνοι κλασικοί εκδίδονταν σε πολυάριθμες εκδόσεις, αφού υπήρχε η δυνατότητα να αγοραστούν από πολλούς, λόγω της προσιτής τους τιμής σε σχέση με τα χειρόγραφα. Τότε, υπήρξε μεγάλη αύξηση στη βιβλιοπαραγωγή και αυξήθηκε σημαντικά η χρήση των Βιβλιοθηκών, αφού μέσω αυτών διαδόθηκε με πιο γρήγορους ρυθμούς, η γνώση. Έγινε προσιτή σε όλους και έπαψε να είναι προνόμιο μόνο στα χέρια των Μοναστηριών και των Πανεπιστημίων (Μονιάρου, 1993).

Στην εποχή της Αναγέννησης αρχίζει να διαδίδεται και να κυκλοφορεί το έντυπο βιβλίο στην Ιταλία, που αποτελούσε εμπορικό κέντρο του Δυτικού κόσμου. Το 18^ο αιώνα οι γραφικές τέχνες παρουσιάζουν άνθιση, στην Αγγλία. Επίσης καθιερώνεται η συνεργασία καλλιτεχνών στη βιβλιοπαραγωγή. Στην Ελλάδα εμφανίζεται από τον 5^ο αιώνα, με τη μορφή χειρογράφου. Οι λόγιοι που μετά την πτώση του Βυζαντίου φτάνουν στη Δύση, φέρνουν μαζί τους χειρόγραφα, πολύ σημαντικά για την μετέπειτα πορεία και αναγέννηση των ελληνικών σπουδών. Τα πρώτα τυπογραφικά στοιχεία τα δημιούργησαν έλληνες καλλιγράφοι, που τα χάραζαν Ιταλοί τεχνίτες. Το πρώτο βιβλίο που τυπώθηκε ήταν η «Γραμματική» του Κωνσταντίνου Λασκάρεως, το 1476. Από το 16^ο και μετά αιώνα οι ελληνικές εκδόσεις συνεχώς αυξάνονται. Ακόμη και στα χρόνια της τουρκοκρατίας κυκλοφορούν βιβλία διαφόρων ειδών. Σε πολλές πρωτεύουσες της Ευρώπης λειτουργούν ελληνικά τυπογραφεία με την επιμέλεια λόγιων και μορφωμένων κληρικών της εποχής. Οι εκδόσεις της Βενετίας με τα κόκκινα αρχικά και τους κόκκινους κύκλους, δίνουν στο βιβλίο μία ξεχωριστή θέση και ομορφιά. Μετά την απελευθέρωση, τα τυπογραφεία αυξάνονται (Δαράκη, 1986).

1.3 Συνθήκες που ευνόησαν την ανάπτυξη των Βιβλιοθηκών

Μελετώντας την ιστορία των Βιβλιοθηκών σε παγκόσμιο επίπεδο, κατανοούμε ότι σύμφωνα με τις συνθήκες που επικρατούσαν στην κοινωνία, τις οικονομικές, τις πολιτιστικές, τις εκπαιδευτικές, είχαν επίπτωση και στην ανάπτυξη ή όχι των Βιβλιοθηκών (Μονιάρου, 1993).

Οι συνθήκες που ευνόησαν την ανάπτυξη τους ήταν οι παρακάτω:

- Οι ώριμες πολιτικά και πολιτιστικά κοινωνίες είχαν την ανάγκη για διατήρηση και διάδοση της γνώσης μέσω των Βιβλιοθηκών.
- Η κατανόηση της αξίας της μόρφωσης των ανθρώπων, ειδικά σε περίοδο ειρήνης και ηρεμίας.
- Η ανάγκη του ανθρώπου για να βελτιώσει την υπάρχουσα γνώση.
- Η οικονομική ανάπτυξη λειτούργησε θετικά στη δημιουργία και ανάπτυξη των Βιβλιοθηκών. (Μονιάρου, 1993).

1.4 Οι Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες σήμερα

Οι Βιβλιοθήκες του σήμερα, με τους άνετους εσωτερικούς τους χώρους, οι οποίοι είναι φωτεινοί και σχεδιασμένοι με καλαισθησία, με τα γεμάτα ράφια τους από δεκάδες βιβλία όλων των ειδών, από παλιά βιβλία ιστορικής αξίας άλλα και με τις πιο πρόσφατες εκδόσεις, με ηλεκτρονικούς υπολογιστές για το κοινό, με καταρτισμένο προσωπικό, περιμένουν και τον πιο δύσκολο χρήστη, να εξυπηρετήσουν με προθυμία και όρεξη. Ο εκσυγχρονισμός είναι ορατός στο σύνολο των Δημοτικών και Δημόσιων Βιβλιοθηκών. Οι υπηρεσίες συνεχώς αναπροσαρμόζονται ώστε να ανταποκρίνονται στον πιο απαιτητικό χρήστη, στην κοινωνία της πληροφορίας που διανύουμε. Η διαδικασία της προσέλκυσης κοινού είναι συνεχής. Η κάθε Βιβλιοθήκη προμηθεύεται όλα τα απαραίτητα τεκμήρια για την παροχή της γνώσης στον αναγνώστη, σχετικά με τις πνευματικές, θρησκευτικές, πολιτικές και κοινωνικές του ανησυχίες (Δαράκη, 1986).

Σήμερα οι Βιβλιοθήκες χωρίζονται σε:

- Λαϊκές (Δημόσιες ή Δημοτικές) Βιβλιοθήκες που λειτουργούν στις πόλεις, πολλές διαθέτουν και κινητές Βιβλιοθήκες και παρέχουν τη γνώση και σε απομακρυσμένες περιοχές, όπου δεν υπάρχουν σταθερές Βιβλιοθήκες. Σ' αυτές ανήκουν και οι Παιδικές Βιβλιοθήκες.
- Στις Εκπαιδευτικές Βιβλιοθήκες, που στεγάζονται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, από τα Νηπιαγωγεία ως τα Ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.
- Στις ειδικές, που ανήκουν σε Ιδρύματα Ερευνών ή Οργανισμών και εξυπηρετούν ερευνητές κυρίως.
- Και στην Εθνική Βιβλιοθήκη, που συγκεντρώνει όλη την πνευματική κληρονομιά του τόπου μας και αποτελεί μόνη της μία κατηγορία (Δαράκη, 1986).

Οι Βιβλιοθήκες είναι κέντρα αδιάκοπης παροχής γνώσης, μέσω των βιβλίων που διαθέτουν προς όλους στο χώρο τους και μέσω του δανεισμού τους. Γεγονός βασικό αφού όλοι δεν μπορούν να αγοράζουν τα βιβλία που επιθυμούν, κυρίως για οικονομικούς λόγους. Η συλλογή του υλικού τους οφείλει να είναι αμερόληπτη και να μην επηρεάζεται από τη λογοκρισία. Όταν εμφανίζεται η λογοκρισία στη λογοτεχνία ή στην τέχνη, δεν μπορεί να κινείται ελεύθερα το πνεύμα των πολιτών της. Οι αγώνες των λαών για ελευθερία και ανεξαρτησία πάνε χαμένοι σε περιόδους πολέμων. Μέσω υποχθόνιων πολιτικών σκοπιμοτήτων, καταπατείται η πνευματική ελευθερία, που συνεπάγεται την άνθιση και την ευημερία των λαών. Μέσω της μόρφωσης, ο λαός

μπορεί να επιβιώσει και να παραμείνει ελεύθερος. Στις χώρες που οι Βιβλιοθήκες δέχονται τις συνέπειες της πολιτικής αλλαγής, ασκείται το φαινόμενο της λογοκρισίας. Τότε εξαφανίζονται από τα ράφια έργα συγγραφέων που έχουν διαφορετικές πολιτικές πεποιθήσεις και απόψεις. Η πολιτική δύναμη του βιβλίου, της Βιβλιοθήκης, της γνώσης και της μόρφωσης, είναι άρρηκτα δεμένη με τη πολιτική, κοινωνική, οικονομική πορεία και εξέλιξη κάθε χώρας. Αλάνθαστα κριτήρια της Βιβλιοθήκης αποτελεί το υλικό των συλλογών τους (Δαράκη, 1986).

Βασικός ρόλος των Βιβλιοθηκών είναι η εκπαίδευση και η πολιτιστική ανάπτυξη μέσω της τεχνολογικής εξέλιξης. Ζητούμενο είναι η ακριβής και άμεση πληροφόρηση στον πολιτιστικό τομέα και για τον πιο απαιτητικό αναγνώστη. Τα ευρύχωρα αναγνωστήρια, η στελέχωση με ειδικευμένο προσωπικό, η μέγιστη ελευθερία επιλογής, η δυνατότητα εξυπηρέτησης μεγάλου αριθμού χρηστών, η εξυπηρέτηση από το χώρο του αναγνώστη, χωρίς καν να χρειάζεται να την επισκεφτεί, είναι τα ζητούμενα για μία καλά οργανωμένη Βιβλιοθήκη (Κόνσολα, 2006).

Μία Δημόσια, Δημοτική ή Λαϊκή Βιβλιοθήκη είναι ένα σύνολο λειτουργικών παραγόντων που συμβάλλουν στην εξέλιξη του πολιτισμού. Αυτό πετυχαίνεται με τη δανειστική μορφή της και έτσι πετυχαίνεται η ευρεία διάδοση της γνώσης. Αυτός είναι και ο στόχος των σύγχρονων Βιβλιοθηκών. Να ξεφύγουν από ένα βιβλιοστάσιο ή ένα νεκροταφείο της σοφίας, κρύβοντας τους θησαυρούς τους από το αναγνωστικό κοινό. Ο Melvil Dewey, ο ιδρυτής της πρώτης Σχολής Βιβλιοθηκονομίας στην Αμερική, έγραψε το έτος 1876, ότι υπήρξε Βιβλιοθήκη που έμοιαζε με Μουσείο και βιβλιοθηκάριος που έμοιαζε με ποντικό. Νεκρές Βιβλιοθήκες, αποθήκες βιβλίων και γνώσεων, αχρησιμοποίητες. Επιβλητικές μεν, αλλά άψυχες. Πράγμα που οφείλει να απέχει πολύ από τη σύγχρονη πραγματικότητα των ελληνικών Βιβλιοθηκών. Τα βιβλία αποκτούν σιγά σιγά ψυχή και ζωντανεύουν στα χέρια των αναγνωστών. Μετακινούνται από τα ράφια στα χέρια των αναγνωστών και δανείζονται. Αποκτούν σάρκα και οστά στα χέρια των χρηστών. Δουλειά της Βιβλιοθήκης είναι να πείσει τους πάντες ότι του ανήκει και μπορεί να μπεινοβγαίνει ελεύθερα στο χώρο της. Ότι του ανήκει ως χώρος μόρφωσης αλλά και ως χώρος ψυχαγωγίας. Έτσι μόνο θα οδηγηθεί ο κάθε άνθρωπος στην άνοδο της πνευματικής του στάθμης (Δαράκη, 1986).

Ως λαϊκή ή Δημόσια Βιβλιοθήκη ορίζεται η Βιβλιοθήκη που έχει ιδρυθεί και χρηματοδοτείται από την τοπική αρχή, δηλαδή τον Δήμο ή σε κάποιες περιπτώσεις από

το κεντρικό Κυβερνητικό Σώμα ή κάποιον άλλο Οργανισμό. Η Βιβλιοθήκη βρίσκεται στη διάθεση όλων χωρίς καμία προκατάληψη ή διάκριση (Jones, 2000).

Ο Ντελόπουλος την ορίζει, ως μία συλλογή βιβλίων όλων των ειδών. Τα βιβλία ανήκουν σε οποιονδήποτε τα αγαπά. Εμπλουτίζει τη Βιβλιοθήκη του, με όσα βιβλία είναι του προσωπικού του ενδιαφέροντος και τα προορίζει για προσωπική του χρήση. Είναι στην ευχέρεια του καθενός να οργανώσει τη Βιβλιοθήκη του ή όχι (Ντελόπουλος, 1987).

Οι Δημόσιες, οι Δημοτικές και οι Κοινοτικές Βιβλιοθήκες, αποτελούν έναν από τους αρχαιότερους θεσμούς στη χώρα μας, αφού η δημιουργία τους εμφανίστηκε στις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Εκείνη την περίοδο, η Ελλάδα βρισκόταν σε οικονομική και πνευματική ευδοκίμηση και δημιουργήθηκαν οι πρώτες Βιβλιοθήκες που ήταν προσβάσιμες στο κοινό.

Ως Δημόσια Βιβλιοθήκη, σύμφωνα με τον ορισμό της UNESCO ³ /IFLA ⁴ (<http://www.unesco-hellas.gr>, <https://www.ifla.org/>) ορίζεται η τοπική πηγή πληροφοριών προς την ανθρώπινη γνώση, η οποία οφείλει να είναι προσβάσιμη σε όλους τους πολίτες μίας περιοχής, χωρίς καμία διάκριση. Το υλικό τους ποικίλλει και δεν εξειδικεύεται (Ορισμός της Δημόσιας ή Λαϊκής Βιβλιοθήκης με βάση τη Διακήρυξη της UNESCO, 2013).

Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες⁵ είναι Ν.Π.Δ.Δ.⁶ και υπάγονται στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, όπως και οι Δημοτικές, δηλαδή των Δήμων. Και οι δύο αποτελούν μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και υποστηρίζονται από δημόσιες δαπάνες (Σεμερτζάκη, 2004).

Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων προχώρησε στην έκδοση οδηγιών της Διεθνούς ομοσπονδίας Ενώσεων Βιβλιοθηκών και Ινστιτούτων (IFLA) για τις Δημόσιες ή λαϊκές Βιβλιοθήκες όλης της χώρας, ώστε να διαμορφωθεί μία ενιαία πολιτική για αυτές. Έτσι το έτος 2000 εξέδωσε στη Σπάρτη το βιβλίο με τίτλο: «Λαϊκές Βιβλιοθήκες: κατευθυντήριες οδηγίες». Ένας χρήσιμος οδηγός ώστε να βοηθηθούν οι

³ Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών όσον αφορά την εκπαίδευση, την επιστήμη, τον πολιτισμό.

⁴ International Federation of Library Association and Institutions: Παγκόσμιος Οργανισμός για τις Βιβλιοθήκες.

⁵ Public Libraries

⁶ Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου

βιβλιοθηκονόμοι όλων των δημόσιων βιβλιοθηκών, στο να χρησιμοποιήσουν από κοινού κάποιες υπηρεσίες (Δαράκη, 1986).

Στα 1920 υπήρχαν 6 Δημόσιες Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα: η Εθνική Βιβλιοθήκη, η Βιβλιοθήκη της Κέρκυρας, της Κεφαλληνίας, της Ζακύνθου, της Σάμου και της Ανδρίτσαινας. Είχαν ελλιπές προσωπικό και δεν λειτουργούσαν επαρκώς (Δαράκη, 1986).

Σύμφωνα με στοιχεία από την ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, στη Δικτυακή Εκπαιδευτική του Πύλη (<http://www.e-yliko.gr>), σήμερα οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες είναι 46 στη χώρα μας και οι 29 από αυτές διαθέτουν «Βιβλιαυτοκίνητα»⁷. Οι 9 έχουν χαρακτηριστεί ως ιστορικές, αφού έχουν συμπληρώσει έναν αιώνα λειτουργίας και κατέχουν σπάνιες συλλογές. Οι Δημοτικές και Κοινοτικές Βιβλιοθήκες φτάνουν τις 686, σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας.

Οι Δημοτικές Βιβλιοθήκες παρέχουν υπηρεσίες στους πολίτες, δηλαδή λειτουργίες μέσα στο χώρο τους. Δεν αναφερόμαστε στην οργάνωση ή στο διοικητικό της έλεγχο με αυτό τον όρο. Με τον όρο διοικητική αρχή της Βιβλιοθήκης αναφερόμαστε στο υπεύθυνο σώμα που ασκεί τη διοίκηση και ελέγχει την παροχή των υπηρεσιών της, στην τοπική κυρίως κοινωνία, ανάλογα με το σύστημα που χρησιμοποιεί (IFLA, 2000).

Οι σκοποί των Δημοτικών Βιβλιοθηκών προσδιορίζονται από τη Διακήρυξη της UNESCO και έχουν ως στόχο, να είναι γέφυρες στη δια βίου εκπαίδευση, να διευκολύνουν την κατανόηση και την πρόσβαση στους τομείς της γνώσης και του πολιτισμού, να γίνεται ελεύθερα η έκφραση της δημιουργικής φαντασίας, να παρέχουν μέσα που θα προσφέρουν την ξεκούραση και την ψυχαγωγία, να βοηθήνε όσους σπουδάζουν ή φοιτούν στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια εκπαίδευση, να παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες για επιστημονικές εξελίξεις. Οι κοινές κατευθυντήριες οδηγίες προσανατολίζουν και ανοίγουν το δρόμο προς τη γνώση, μέσω των Βιβλιοθηκών. Κάθε Βιβλιοθήκη οφείλει να επαναπροσανατολίζει το όραμα και τους στόχους της, ώστε να εξυπηρετεί όσο το δυνατόν περισσότερο την τοπική κοινωνία (IFLA, 2000).

⁷ Κινητές Βιβλιοθήκες

Αν ψάξει κανείς συστηματικά για το τι είναι Βιβλιοθήκη ή Βιβλιοθηκονομία θα βρεθεί αντιμέτωπος με ένα σημαντικό κενό στην ελληνική βιβλιογραφία. Και αυτό γιατί η επιστήμη αυτή είναι σχετικά πρόσφατη στην Ελλάδα. Για το λόγο αυτό μέσα από συνέδρια αρκετές μεγάλες Βιβλιοθήκες προσπάθησαν να τυπώσουν οδηγίες ως προς την κοινή κατεύθυνση των Βιβλιοθηκών. Σήμερα, μέσα από το Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών, αυτό είναι πιο εφικτό.

Οι στατιστικές μας πληροφορούν ότι οι συχνότεροι χρήστες και επισκέπτες των Δημοτικών και Δημόσιων Βιβλιοθηκών, είναι άτομα που ασχολούνται με την εκπαίδευση, σπουδάζουν ή έχουν σπουδάσει και λιγότερο άτομα που ασχολούνται με τη γεωργία ή την κτηνοτροφία. Αυτό όμως σιγά σιγά παύει να ισχύει. Στη σημερινή εποχή πολύ νέοι ασχολούνται με την κτηνοτροφία, λόγω δυσκολίας στην εύρεση εργασίας σε σχέση με το επάγγελμα που έχουν σπουδάσει. Επίσης μπορεί να κατέχουν κάποιον τίτλο σπουδών και να ασχολούνται με επαγγέλματα που δεν σχετίζονται με το διάβασμα. Όμως η κουλτούρα τους και η δίψα τους για μάθηση σε σχέση με τις γνώσεις τους, τους οδηγεί στη Βιβλιοθήκη και αυτούς και τα παιδιά τους.

Σημαντικό είναι το γεγονός ότι όλες σχεδόν οι λαϊκές Βιβλιοθήκες είναι δανειστικές. Αυτό αυτόματα δημιουργεί ελευθερία στον αναγνώστη να πάρει το βιβλίο στο χώρο του, να το διαβάσει με την ησυχία του και να το επιστρέψει σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα.

1.4.1 Η δύναμη της πληροφορίας και οι Βιβλιοθήκες

Στην σημερινή κοινωνία η πληροφορία, είναι κινητήρια δύναμη. Οι άνθρωποι συνέδεσαν την εικόνα και τον ήχο με τη γραφή και μ' αυτόν τον τρόπο πραγματοποιήθηκε η μετάδοση της πληροφορίας. Πολύ σημαντικές εφευρέσεις, όπως της τυπογραφίας, της τηλεόρασης, του ραδιοφώνου, του τηλεφώνου, της ηλεκτρονικής επεξεργασίας των δεδομένων, επέφεραν μεγάλες αλλαγές στην ανταλλαγή των πληροφοριών. Έτσι η ανθρωπότητα οδηγήθηκε στην κοινωνία των πληροφοριών, με απαραίτητη προϋπόθεση τη δικτυακή και τηλεπικοινωνιακή υποδομή. Υποδομή στην πιο εξελιγμένη μορφή της κάθε εποχής. Γύρω από το προϊόν "πληροφορία" έχουν δημιουργηθεί και θα δημιουργηθούν με το πέρασμα του χρόνου νέα επαγγέλματα που έχουν ή θα έχουν τις γνώσεις για να την διαχειριστούν όσο γίνεται καλύτερα. Σ' αυτά τα σχετικά νέα επαγγέλματα συγκαταλέγεται και το επάγγελμα του Βιβλιοθηκονόμου

(Μπαμπαράκου, 2000).

1.4.2 Ο βιβλιοθηκάριος και η εξέλιξή του

Ο βιβλιοθηκάριος, ήταν ο άνθρωπος που ενώ δεν είχε τις κατάλληλες γνώσεις για την οργάνωση της Βιβλιοθήκης, εργαζόταν σε αυτή. Αφού δεν είχε τις γνώσεις για το πώς να ταξινομεί τα βιβλία, τα έβαζε στα ράφια κατά τον τρόπο που τον εξυπηρετούσαν. Τα ξεσκόνιζε και τα καθάριζε και ήταν ο φύλακας άγγελος των βιβλίων. Εξυπηρετούσε τους αναγνώστες, σύμφωνα με τις γνώσεις του και έκανε φιλότιμες προσπάθειες για αυτό. Πολλές Βιβλιοθήκες όμως τότε, ίσως έμοιαζαν με βιβλιοστάσιο. Πολλά βιβλία χωρίς οργάνωση και ταξινόμηση, ήταν τοποθετημένα στα ράφια σύμφωνα με το μέγεθος, το χρώμα ή τις εκδόσεις τους. Πράγμα δύσκολο στο να εντοπιστούν και να χρησιμοποιηθούν. Όταν διαπιστώθηκε αυτό, έγιναν προσπάθειες για να δημιουργηθούν Σχολές Βιβλιοθηκονομίας. Πρώτα στο εξωτερικό και μόλις πριν περίπου 40 χρόνια, δημιουργήθηκαν Σχολές Βιβλιοθηκονομίας και στην Ελλάδα. Στην αρχή δημιουργήθηκε η Σχολή Βιβλιοθηκονομίας στο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας και Θεσσαλονίκης. Το 2001 το συγκεκριμένο ΤΕΙ μετονομάστηκε σε Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (ΑΤΕΙ) και τα μετέπειτα χρόνια απέκτησε την ονομασία Βιβλιοθηκονομίας και Πληροφοριακών Συστημάτων. Επίσης υπήρξε και μία Πανεπιστημιακή Σχολή Βιβλιοθηκονομίας και Αρχειονομίας με έδρα την Κέρκυρα. Σήμερα, με την κατάργηση των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, η Σχολή Βιβλιοθηκονομίας του ΤΕΙ Αθηνών μετονομάστηκε σε Σχολή του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής με τίτλο: Βιβλιοθηκονομίας και Αρχειονομίας, του ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης σε Σχολή Βιβλιοθηκονομίας και Αρχειονομίας, του Διεθνούς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Το Πανεπιστημιακό Τμήμα της Κέρκυρας χωρίζεται σε τρεις κατευθύνσεις σήμερα, σε Μουσειολογίας, Αρχειονομίας και Βιβλιοθηκονομίας. Πριν αναφερθούμε στους σύγχρονους βιβλιοθηκονόμους, θα αναφερθούμε στην επιστήμη της βιβλιοθηκονομίας.

Ως Βιβλιοθηκονομία ορίζεται η επιστήμη των βιβλιοθηκών και της πληροφόρησης μέσω υπολογιστών, με κέντρα τους τις Βιβλιοθήκες και τους βιβλιοθηκονόμους του μέλλοντος, ως εκτελεστικά όργανα, που θα συνδέσουν τον κόσμο με τον κόσμο της γνώσης. Είναι η επιστήμη που βάζει νόμους στη διαδικασία της πληροφορίας και φραγμούς στην αγνωσία. Για πολλούς είναι η επανάσταση της πληροφορίας που μπορεί

να αλλάξει την κοινωνία, όσο την άλλαξε η βιομηχανική επανάσταση (Χαλκιοπούλου, 1996).

Ο βιβλιοθηκονόμος μίας Δημοτικής Βιβλιοθήκης ασχολείται με:

- την εξυπηρέτηση των αναγνωστών και τον δανεισμό,
- με την σύνδεση του υλικού της Βιβλιοθήκης του, με τις ανάγκες της κοινότητας που εξυπηρετεί
- τη συμμετοχή του στη διαδικασία επιλογής υλικού
- την οργάνωση προγραμμάτων
- την ανάπτυξη σωστών επαγγελματικών σχέσεων με τους διάφορους φορείς (εκπαιδευτικούς, κοινωνικούς) της τοπικής κοινωνίας
- επιπλέον θα πρέπει να σχεδιάζει, να διευθύνει και να φροντίζει για τη σωστή λειτουργία της Βιβλιοθήκης
- να παρακολουθεί τον προϋπολογισμό της
- να κάνει την καταλογογράφηση και την ταξινόμηση του υλικού της

Οι Βιβλιοθηκονόμοι του σήμερα, ένα επάγγελμα που έδωσε λύση στο χάος που επικρατούσε μέχρι πριν στις ελληνικές Βιβλιοθήκες, κάνουν προσπάθειες να εξυπηρετούν με ευγένεια και υπομονή τους χρήστες τους και σε αρκετές περιπτώσεις να δημιουργούν φιλικές σχέσεις μαζί τους. Στις σύγχρονες Σχολές Βιβλιοθηκονομίας παρακολουθούν εκτός των άλλων μαθημάτων και μαθήματα ψυχολογίας και μάλιστα σχετικά με τον τύπο κάθε αναγνώστη. Το να τον ψυχολογούν για το πώς αισθάνεται και τι θέλει να διαβάσει, είναι πολύ σημαντικό. Επίσης, πρέπει να λαμβάνεται υπόψιν, το μορφωτικό του επίπεδο. Η σωστή καθοδήγηση ώστε να τον βοηθήσει να διαλέξει το σωστό βιβλίο, που θα του αρέσει και θα τον κάνει να επισκεφτεί ξανά και ξανά τη Βιβλιοθήκη. Αυτό άλλωστε είναι και το ζητούμενο. Αυτή η ικανότητα αποκτιέται και από την πολυετή εμπειρία του υπαλλήλου της Βιβλιοθήκης.

Ο Βιβλιοθηκονόμος είναι ένας άνθρωπος εμπιστοσύνης, για πολλούς χρήστες. Ο αναγνώστης πρέπει να αισθάνεται άνετα για να διατυπώσει το τι θέλει να διαβάσει, ακόμη κι αν πρόκειται για ένα απλό περιοδικό μαγειρικής. Πόσες φορές όλοι μας διαβάσαμε βιβλία σε λάθος στιγμή ή σε λάθος ηλικία. Αυτό μπορεί να αποτρέψει κάποιον αναγνώστη από το διάβασμα.

Στον βιβλιοθηκονόμο πολλές φορές ανήκει και η προβολή της Βιβλιοθήκης που εργάζεται. Η προβολή διασφαλίζει τον κοινωνικό ρόλο του βιβλιοθηκονόμου, αλλά και της Βιβλιοθήκης. Οι βιβλιοθηκονόμοι που θέλουν να πραγματοποιούν το ρόλο τους και να ανταποκρίνονται στον προορισμό τους, ικανοποιούνται όταν βλέπουν να φεύγουν τα βιβλία από τα ράφια, να δανείζονται και να παλιώνουν στα χέρια των χρηστών, όλων των ηλικιών, από τη συνεχή χρήση (Δαράκη, 1986).

Μελέτη του 1983 αποκάλυψε με αριθμούς το πόσο λίγο διαβάζει ο Έλληνας. Συγκριτικά με τη Γερμανία 25 εκατομμύρια κάτοικοι σε σύνολο 60 εκατομμυρίων αγόραζαν εφημερίδες. Στην Αγγλία τα 15 εκατομμύρια σε σύνολο 55 εκατ. κατοίκων και 700.000 Ιρλανδοί σε σύνολο 3,5 εκατ. Εμφανίζονται 900.000 μόνο Έλληνες σε σύνολο 9,5 εκατ. Δηλαδή 1:11 μόλις Έλληνες ενδιαφέρεται για να πληροφορηθεί και να ενημερωθεί (Φίλιας, 1983).

Γι' αυτό στην Ελλάδα, ο βιβλιοθηκονόμος καλείται περισσότερο από άλλες χώρες να κάνει αισθητό το ρόλο του στην τοπική κοινωνία. Η Βιβλιοθήκη όπου εργάζεται πρέπει να προβάλεται σε μεγαλύτερο βαθμό και η συμμετοχή του σε προγράμματα κρίνεται πρωταρχικής σημασίας. Στο εξωτερικό αυτό είναι κάτι αρκετά διαδεδομένο.

Ίσως ο χώρος της Βιβλιοθήκης να προκαλεί δέος σε κάποιους ανθρώπους και να τους φοβίζει ακόμη και να την επισκεφτούν. Αυτό το εμπόδιο προσπαθούν οι σημερινοί βιβλιοθηκονόμοι μέσω των προγραμμάτων της ΕΒΕ να ξεπεράσουν και να φέρουν το παιδικό κοινό μέσα στο χώρο της. Μέσω των παιχνιδιών και των πολλών δραστηριοτήτων, τα παιδιά πρέπει να πειστούν ότι Βιβλιοθήκη δεν σημαίνει μόνο βιβλίο και διάβασμα. Ότι δεν είναι ένας βαρετός χώρος ησυχίας, αλλά ένας χώρο ξεκούρασης, χαλάρωσης και εποικοδομητικού χρόνου μέσα σ' αυτήν. Μόνο έτσι θα αγαπήσουν το χώρο της και τα βιβλία κατά συνέπεια.

Ένας ικανός βιβλιοθηκονόμος θα πρέπει να είναι διορατικός, να αφουγκράζεται τους χρήστες του, να έχει την ευελιξία να αλλάξει το στραβό σύμφωνα με τη γνώμη τους. Επίσης, θα πρέπει να προσπαθεί να βελτιώσει ότι δεν λειτουργεί σωστά, μέσα από συλλογή ερωτηματολογίων. Ίσως καλό είναι για κάθε Βιβλιοθήκη να διαθέτει και ένα βιβλίο παραπόνων, για να μπορεί να γράφει ο κάθε χρήστης ανώνυμα, να εκφράζει τη γνώμη του.

Η Βιβλιοθήκη ως ζωντανός οργανισμός, πρέπει να μεταλλάσσεται και να εξελίσσεται γρήγορα και μεθοδικά. Οι αλλαγές και ο εκσυγχρονισμός που αποβλέπουν στην βελτίωση της απόδοσης, στη μείωση του κόστους και στον περιορισμό των δαπανών, πρέπει να εφαρμόζονται άμεσα.

Επίσης οι γνώσεις διοίκησης είναι απαραίτητες σ' έναν βιβλιοθηκονόμο. Οι βιβλιοθηκονόμοι πρέπει να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις γύρω από τέτοιου είδους θέματα. Θα τους χρησιμεύσουν στο να μπορέσουν να διευθύνουν μεγάλες Βιβλιοθήκες, που κυρίως λειτουργούν μέσα στα εκπαιδευτικά Ιδρύματα, σε Δίκτυα ομοειδών Βιβλιοθηκών και συστήματα που λειτουργούν σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο (Κακούρης, 1993).

Υπάρχουν κάποιες συγκεκριμένες διαδικασίες που αποτελούν τη βάση της διευθυντικής διαδικασίας και είναι οι ακόλουθες:

- Η λήψη της απόφασης που καθορίζει τους στόχους και τους αντικειμενικούς σκοπούς που πρέπει να πραγματοποιηθούν.
- Ο καθορισμός και η εκπόνηση της γενικής πολιτικής που θα καθορίζει και θα καθοδηγεί το σχεδιασμό.
- Ο σχεδιασμός, δηλαδή το πλάνο ως προς την ανάπτυξη των τρόπων δράσης που θα ακολουθηθούν για την επίτευξη των στόχων
- Η οργάνωση, δηλαδή το μέσο με το οποίο απελευθερώνεται και διοχετεύεται η ανθρώπινη προσπάθεια, χρησιμοποιώντας τεχνικά ή τεχνολογικά μέσα ώστε να επιτευχθούν τα σχέδια για την υλοποίηση των στόχων που έχουν οριστεί
- Ο έλεγχος και οι μετρήσεις δηλαδή η πραγματική εικόνα του τι πέτυχε
- Οι αλλαγές και ο εκσυγχρονισμός που αποβλέπει στη βελτίωση της απόδοσης, στον περιορισμό των δαπανών και του κόστους λειτουργίας (Κακούρης, 1993).

Όλες οι παραπάνω διοικητικές και λειτουργικές ευθύνες που συγκεντρώνονται σε ένα και μόνο άτομο, τον βιβλιοθηκονόμο, ίσως είναι και ο λόγος για τον οποίο ο βιβλιοθηκονόμος και το επάγγελμα που εκπροσωπεί, δεν αναγνωρίζεται σαν τέτοιο με αυστηρές προδιαγραφές και σημαντικό αντικείμενο από τους αποδέκτες των υπηρεσιών που αυτός προσφέρει. Έτσι δημιουργείται η στερεότυπη εντύπωση σε κάποιους που έρχονται σε επαφή με το επάγγελμά του, ότι τη δουλειά του μπορεί να

την κάνει ο οποιοσδήποτε. Πράγμα που όπως αναφέραμε δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα (Κακούρης, 1993).

Η Πρόεδρος της IFLA, η Christine Deschamps, το έτος 2003, ανέφερε ότι το βιβλιοθηκονομικό επάγγελμα, πέρασε από τα χειρόγραφα δελτία, στα δακτυλογραφημένα, στα δίκτυα, στην ψηφιοποίηση και τέλος στην εικονική πραγματικότητα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα και με επιτυχία. Σε λίγα επαγγέλματα διαπιστώθηκε αυτή η γρήγορη ενσωμάτωση στις νέες τεχνολογίες όπως συνέβη στον κλάδο της βιβλιοθηκονομίας (Παπάζογλου, 2003).

Στο σημείο αυτό χρήσιμο είναι να αναφέρουμε μία, από τις πιο σημαντικές βιβλιοθηκονομικές εργασίες.

Την ταξινόμηση του υλικού μίας Δημοτικής ή Δημόσιας Βιβλιοθήκης. Στις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες χρησιμοποιείται άλλο σύστημα ταξινόμησης στο οποίο δεν θα αναφερθούμε στην παρούσα εργασία, αφού το θέμα μας σχετίζεται με τις Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες.

«Ως Ταξινόμηση γενικά ορίζεται η τέχνη της οργάνωσης της παγκόσμιας γνώσης με κάποιο συστηματικό τρόπο» (Σαμιώτη, 1997, σ.4).

«Ως Βιβλιοθηκονομική ταξινόμηση ορίζεται η συστηματική διευθέτηση κατά θέμα των βιβλίων και άλλων υλικών στα ράφια ή τους καταλόγους και τα ευρετήρια, με έναν τρόπο, ο οποίος είναι χρήσιμος σε αυτούς που μελετούν ή που θα αναζητούν ένα κομμάτι πληροφορίας. Με άλλα λόγια η βιβλιοθηκονομική ταξινόμηση έχει διπλό σκοπό: να διευθετήσει με έναν λογικό τρόπο το υλικό της βιβλιοθήκης στα ράφια και να παρέχει με συστηματικό τρόπο τις βιβλιογραφικές αναγραφές σε καταλόγους, βιβλιογραφίες και ευρετήρια. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η British National Bibliography που είναι οργανωμένη με το σύστημα Dewey Demical Classification» (DDC) (Σαμιώτη, 1997, σ. 4).

Ο πρώτος κατάλογος βιβλίων πραγματοποιήθηκε τον 3^ο αιώνα, από τον ποιητή Καλλίμαχο, που κατέγραψε τις συλλογές της Βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας (Σαμιώτη, 1997).

Το σύστημα Dewey χωρίζει την ανθρώπινη γνώση σε δέκα βασικές κατηγορίες. Η δεκαδική ταξινόμηση του, περιλαμβάνει: στο 000 Γενικά θέματα, στο 100 Φιλοσοφία και Ψυχολογία, στο 200 Θρησκεία, στο 300 Κοινωνικές επιστήμες, στο 400 Γλώσσα, στο 500 Φυσικές επιστήμες και Μαθηματικά, στο 600 Τεχνολογία, στο 700 Τέχνες, στο 800 Λογοτεχνία και Ρητορική και στο 900 Γεωγραφία και Ιστορία.

1.4.3 Η προσφορά του Κασσιόδωρου⁸

Ένας από τους άνδρες που διακρίθηκε για την προώθηση των Βιβλιοθηκών στην Ιταλία, ήταν ο Κασσιόδωρος. Βοήθησε στο να διασωθούν οι αρχαίοι Έλληνες και Λατίνοι συγγραφείς, οι πατέρες της Εκκλησίας κατά τον Μεσαίωνα, ιδρύοντας Βιβλιοθήκη στο Μοναστήρι, που ο ίδιος ίδρυσε, στο Βιβάριουμ της Καλαβρίας. Το πιο σημαντικό όμως που κατάφερε, ήταν ότι εισήγαγε το πρώτο γνωστό σύστημα ταξινόμησης με σύμβολα. Στην αρχή κάθε κώδικα⁹ ήταν σημειωμένο με κόκκινο μελάνι το κατάλληλο σύμβολο. (Στους ψαλμούς το PSL, στην αποκάλυψη το AAA) (Μονιάρου, 1993).

1.5 Οι Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες ως πόλος έλξης τουριστών και η επίδραση των Βιβλιοθηκών στην ανάπτυξη του τουρισμού.

Για να διαπιστώσουμε με ποιον τρόπο οι Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες λειτουργούν ως πόλος έλξης τουριστών και αν επιδρούν οι λειτουργίες τους στην ανάπτυξη του τουρισμού, σκόπιμο είναι να αναφερθούμε στην ταυτότητα του Νομού Πιερίας, στον ορισμό για το τι είναι γενικά αποδεκτό ως τουρισμός, ως τουρίστα, αλλά και στον τουρισμό στον Όλυμπο και σε κάποια είδη τουρισμού.

1.5.1 Η ταυτότητα του Νομού Πιερίας

Πριν αναφερθούμε στο τι είναι τουρισμός και στον τουρισμό στον Όλυμπο, που είναι ένα από τα θέματα που μας απασχολεί στην παρούσα εργασία, μέσα από το θεσμό των Δημοτικών και Δημοσίων Βιβλιοθηκών, καλό θα ήταν για να γίνει πιο κατανοητό στον

⁸ βιβλιοθηκάριος της αρχαιότητας

⁹ Η λέξη κώδικας σημαίνει μία νέα μορφή βιβλίου, που αποτελούνταν από φύλλα περγαμηνής τα οποία ήταν δεμένα και ραμμένα μεταξύ τους όπως τα σημερινά βιβλία και γενικεύτηκε τον 4^ο μΧ. αιώνα.

αναγνώστη, να αναφερθούμε στην ταυτότητα του Νομού Πιερίας και στους βασικούς δείκτες του.

Ο Νομός Πιερίας υπάγεται στην περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ο πληθυσμός του αριθμεί τα 128.950 άτομα. Στον Νομό κατοικεί το 1,2% του συνολικού πληθυσμού της χώρας μας. Έχει έκταση 1.516 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Ο Νομός χαρακτηρίζεται ως γεωργικός αλλά ειδικά τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει μεγάλη αύξηση σε υποδομές για την προσφορά τουριστικών υπηρεσιών. Σ' αυτό το γεγονός βοηθάει η γεωγραφική του θέση. Συνορεύει Νότια με το Νομό Λαρίσης, Δυτικά με το Νομό Κοζάνης, Βορειοδυτικά με το Νομό Ημαθίας και ανατολικά βρέχεται από τον Θερμαϊκό Κόλπο (Παπαγεωργίου, 2002).

Επίσης ο Νομός συνδυάζει ένα μεσογειακό ανάγλυφο, αφού υπάρχουν:

- τρεις οροσειρές (Όλυμπος, Τίταρος και Πιέρια). Ο Όλυμπος καθορίστηκε ως εθνικός δρυμός σε έκταση 40.00 στρεμμάτων.
- η πεδιάδα της Κατερίνης με έκταση 352 τετραγωνικά χιλιόμετρα και απολήγει στον Θερμαϊκό κόλπο σε έκταση 80 χιλιομέτρων
- ρέουν οκτώ ποταμοί μεσαίας και μικρής διατομής με μεγαλύτερο τον Αλιάκμονα, και δασικός πλούτος σε έκταση 590.000 στρεμμάτων, ο γνωστότερος υδροβιότοπος είναι του Αξιού – Λουδία - Αλιάκμονα – Κίτρους.

Αν και η θέση του είναι καίρια, ο Νομός παρουσιάζει ελλείψεις στο οδικό επαρχιακό δίκτυο αλλά και στο σιδηροδρομικό. Αυτό δημιουργεί προβλήματα και εμποδίζει την ανάπτυξη του τουρισμού, ιδιαίτερα στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές, σε αντίθεση με την εξυπηρέτηση με τις παραθαλάσσιες περιοχές (Παπαγεωργίου, 2002).

1.5.2 Λίγα λόγια για τον τουρισμό

Ο τουρισμός είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την αναψυχή, την ξεκούραση και τη διασκέδαση. Οι Ρωμαίοι ήταν αυτοί που πρώτοι ταξίδεψαν για λόγους αναψυχής, ακολούθησαν οι Κινέζοι και οι Ιάπωνες. Η λέξη τουρισμός εμφανίστηκε το 1811. Η λέξη τουρίστας το 1800, για να καθορίσει τα ταξίδια των Άγγλων, διαμέσου της Ευρώπης. Οι λέξεις τουρισμός και τουρίστας, προέρχονται από τη γαλλική λέξη "tour", δηλαδή περιοδεία – γύρος – περιήγηση (Παπασταύρου, 1996).

Για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε το παραπάνω ζήτημα και επειδή οι απόψεις δίστανται για το τι σημαίνει η λέξη τουρίστας, πρώτα θα πρέπει να διασαφηνίσουμε τι εννοούμε με τον συγκεκριμένο όρο.

Στη συνδιάσκεψη για τον τουρισμό και τα Διεθνή Ταξίδια στη Ρώμη, το έτος 1963, των Ηνωμένων Εθνών, δόθηκε ένας ορισμός για τον όρο “τουρίστας” διαφορετικός από αυτόν που είχε δοθεί το 1937 από την Committee of Statistical Experts of the League of Nations. Ο ορισμός καθορίστηκε ως εξής: Ως “τουρίστας” ορίζεται ο επισκέπτης που παραμένει τουλάχιστον 24 ώρες (Παπασταύρου, 1996).

Δηλαδή για να γίνει πιο κατανοητό ως τουρίστας ορίζεται κάποιος που διανυκτερεύει ένα τουλάχιστον βράδυ σε κάποιον προορισμό (Μαυραγάνη, 2018).

Μπορεί να ταξιδέψει για διάφορους λόγους, όπως αναψυχή και διακοπές, μόρφωση, για θρησκευτικούς λόγους, για λόγους υγείας, για σπορ, για οικογενειακούς λόγους κ.α.

Ο ορισμός αυτός έγινε δεκτός από την UIOOT και χρησιμοποιείται διεθνώς (Παπασταύρου, 1996).

Στην Ελλάδα, ο όρος έγινε γνωστός ως λέξη, τις τελευταίες δεκαετίες αλλά ως έννοια, είναι γνωστή από την αρχαιότητα. Πολλές μορφές του σύγχρονου τουρισμού βασίζονται στην αρχαιότητα, όπως ο συνεδριακός τουρισμός έχει τη βάση του στα αρχαία Αμφικτιονία και εξελίχθηκε. Ο θρησκευτικός τουρισμός βασίζεται στα ομαδικά ταξίδια για να προσκυνήσουν τους Αγίους Τόπους, στη Μέκκα, στο Βατικανό και αλλού. Με τη σημερινή του έννοια αναπτύχθηκε μετά τους πολέμους του Ναπολέοντα. Στην αρχή ο τουρισμός ήταν προνόμιο των λίγων και των πλουσίων, όμως αυτό έπαψε να ισχύει σιγά σιγά και σήμερα είναι προνόμιο όλων (Παπασταύρου, 1996).

Και αυτό γιατί βελτιώθηκαν τα μέσα μεταφοράς και συγκοινωνίας και έγιναν πιο προσιτά. Μίκρυναν οι αποστάσεις, λιγόστεψε το οικονομικό κόστος και οι κίνδυνοι ελαττώθηκαν (Παπασταύρου, 1996).

Είναι ευρέως γνωστό ότι οι μεταφορές έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην κοινωνική και οικονομική ζωή των διαφόρων κρατών. Από την αρχαιότητα η ανάγκη για να ταξιδεύουν στη θάλασσα οδήγησε στη δημιουργία των λιμανιών και γι' αυτό ζούσαν κοντά σ' αυτά. Έτσι, αναπτύχθηκε το εμπόριο, διευρύνθηκε η αγορά, ανακαλύφθηκαν

νέες χώρες, ήρθαν οι κάτοικοι σε επαφή με νέο πνεύμα και νέους πολιτισμούς, εισήχθησαν νέες μέθοδοι και τεχνικές στην τέχνη, διαδόθηκε ο πολιτισμός και όλα αυτά είχαν ως συνέπεια την ανάπτυξη του πλούτου. Οι μεταφορές αποτελούν το μέσο για την εξυπηρέτηση όλων των παραπάνω και κυρίως αναπτύχθηκε και ο τουρισμός, η μετακίνηση και η περιήγηση (Σαμπράκος, 2013).

Στον 20ο αιώνα, βελτιστοποιήθηκαν τα μέσα μεταφοράς, μειώθηκαν οι ώρες εργασίας των εργαζομένων, αυξήθηκαν τα εισοδήματά τους, αναπτύχθηκε δίκτυο τουριστικών ανέσεων με πολυτελή ξενοδοχεία, εστιατόρια, καταφύγια. Μπορούμε να μιλάμε σήμερα για μία τουριστική βιομηχανία, η οποία είναι πολύ σημαντική για κάθε χώρα. Μέσω αυτής πετυχαίνεται η ανάπτυξη της, με την αλλαγή συναλλάγματος. Ο τουρισμός αναπτύχθηκε σε τοπικό και διεθνές επίπεδο και λειτουργούν εθνικά γραφεία τουρισμού και ταξιδιωτικοί οργανισμοί. Άρα μπορούμε να μιλάμε για εθνικό ή εσωτερικό τουρισμό και αντίστοιχα για διεθνή ή εξωτερικό τουρισμό. Στην Ελλάδα την εποπτεία έχει ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.) που ελέγχει τις παρεχόμενες υπηρεσίες που σχετίζονται με την ανάπτυξη της. Είναι γεγονός ότι στην Ελλάδα, ο τουρισμός παρουσιάζει ανοδική πορεία και αυτό γιατί είναι πόλος έλξης τουριστών λόγω των κλιματολογικών συνθηκών, των πολιτιστικών, αρχαιολογικών χώρων και αξιών, της προσιτής συγκοινωνίας και των βελτιωμένων παροχών που διαθέτει. Ο τουρισμός δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται μόνο ως οικονομικό φαινόμενο αλλά και ως πολιτιστικό και κοινωνικό. Είναι ένας συνδυασμός ποικίλων δραστηριοτήτων αφού επιδρά και επηρεάζει τον τρόπο ζωής, την επικοινωνία και τις αξίες των κατοίκων κάθε περιοχής. Η δημιουργία διαφόρων εκδηλώσεων, φεστιβάλ, παιδικών εκδηλώσεων μέσω του δικτύου των Ελληνικών Βιβλιοθηκών, αυξάνουν το επίπεδο των κατοίκων των περιοχών που συμμετέχουν σ' αυτά. Συμβάλλει στην ανάπτυξη των περιοχών αφού τις αναζωογονεί μέσω των διαφόρων δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται για να εξυπηρετήσουν τον τουρίστα, παραδείγματος χάρη βελτιώνοντας το οδικό δίκτυο, το δίκτυο ύδρευσης, ηλεκτροδότησης κ.α. (Παπασταύρου, 1996).

Υπάρχουν διάφορα ήδη τουρισμού ανάλογα με το σκοπό που πετυχαίνεται κάθε φορά, ανάλογα με τα διαφορετικά κίνητρα των τουριστών. Υπάρχει ο θρησκευτικός, ο θεραπευτικός, ο αθλητικός, ο μορφωτικός, ο χειμερινός τουρισμός, ο ορεινός τουρισμός, ο αγροτουρισμός και άλλα είδη (Παπασταύρου, 1996).

Επίσης, ως επισκέπτης ορίζεται κάποιος αν επιστρέψει την ίδια μέρα, δηλαδή αυθημερόν (Μαυραγάνη, 2018).

Με τον όρο διακοπές ορίζουμε την παραμονή πολλών ημερών σε έναν προορισμό. (Παπασταύρου, 1996).

Σήμερα μπορούμε να μιλάμε και για τον βιο-τουρισμό, δηλαδή για τον τουρισμό με σεβασμό στο περιβάλλον και τον πολιτισμό του κάθε τόπου. Με τον νέο αυτό όρο επιμηκύνεται η χρονική διάρκεια του τουρισμού σε δώδεκα μήνες το χρόνο, δίνοντας έμφαση στις νέες τεχνολογίες και στις καθαρές μορφές ενέργειας. Έτσι συνδέεται ο πρωτογενής τομέας με τον τουρισμό και συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος. Προτείνει αλλά και εφαρμόζει εναλλακτικές μορφές τουρισμού, αξιοποιεί το ανθρώπινο δυναμικό και δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας. Η Διεθνής Οργάνωση Βιοπολιτικής (Biopolitics International Organisation – B.I.O.) προωθεί αξίες για την προστασία του βίου από το 1985 και υποστηρίζει ότι είμαστε όλοι πλούσιοι, αφού κατέχουμε το μεγαλύτερο αγαθό, τον βίο, ο οποίος κινδυνεύει από την πλεονεξία και τον υπερκαταναλωτισμό του ανθρώπου. Αυτές οι ενέργειες, οδήγησαν στην κρίση των αξιών και στη σύγχρονη οικονομική πραγματικότητα που διανύουμε. Ο βιο-τουρισμός προσφέρει μία προοπτική για την έξοδο από τη σημερινή κρίση (Βλαβιανου, 2011).

Βασική προϋπόθεση για τον τουρισμό είναι να βασίζεται στα πρότυπα της βιο-οικονομίας, αφού αποτελεί μία σημαντική οικονομική δραστηριότητα. Οφείλει να θέτει ως προτεραιότητα την προστασία του περιβάλλοντος και της φυσικής πολιτιστικής ποικιλότητας.

1.5.3 Ορεινός τουρισμός στην Ελλάδα

«Η Ελλάδα αποτελεί μια από τις ορεινότερες περιοχές της Ευρώπης, με ποσοστό των ορεινών/ημιορεινών δήμων να ανέρχεται στο 60,2 % και το 19,1% των χερσαίων εκτάσεων να ανήκει στο ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών NATURA 2000. Η ανάπτυξη λοιπόν του βιο - τουρισμού στις ορεινές περιοχές της Ελλάδας παρουσιάζει συγκριτικά πλεονεκτήματα σε σχέση με άλλες χώρες, χάρη στον πλούτο των φυσικών πόρων της ορεινής ελληνικής επικράτειας» (Βλαβιανού, 2011, σ.99).

1.5.4 Ο τουρισμός στον Όλυμπο – Εθνικός Δρυμός Ολύμπου

«Ο Όλυμπος αποτελεί το υψηλότερο όρος της Ελλάδος και κατοικία των δώδεκα θεών της αρχαίας Ελλάδας. Το 1938 ιδρύθηκε στον Όλυμπο, ο πρώτος Εθνικός Δρυμός της Ελλάδος (νόμος 856/37). Σκοπός της διακήρυξης αυτής ήταν «...η διατήρηση στο διηνεκές του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής, δηλαδή της άγριας χλωρίδας, της πανίδας και του φυσικού τοπίου, καθώς και των πολιτιστικών και άλλων αξιών της...» (Βλαβιανού, 2011, σ.99 - σ.100).

Αξίζει να σημειωθεί ότι ολόκληρος ο Όλυμπος προκειμένου να διαφυλαχτεί η μνημειακή και ιστορική του όψη, κηρύχτηκε ως αρχαιολογικός και ιστορικός χώρος. Ιδρύθηκε ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Ολύμπου, με έδρα το Λιτόχωρο, με αντικείμενο την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων σχετικά με την περιβαλλοντική ενημέρωση και την προστασία της περιοχής. Ο φυσικός πλούτος του Ολύμπου αποτέλεσε την αρχή της δημιουργίας καταλυμάτων, για την κάλυψη των αναγκών των τουριστών (Βλαβιανού, 2011).

Στην παρούσα εργασία, επειδή έχει ως τόπο εγγραφής το Λιτόχωρο, το οποίο αποτελεί την πύλη για τον Όλυμπο, θα αναφέρουμε λίγα λόγια για την ορειβάσια σ' αυτόν. Το βουνό γνωστή από τη μυθολογία λόγω του Όμηρου, ήταν δύσβατο, άγνωστο και επικίνδυνο για να εξερευνηθεί για πολλά χρόνια. Έγιναν πολλές προσπάθειες για ανάβαση αλλά μέχρι το 1780 είχαν καταφέρει να φτάσουν μέχρι το μοναστήρι του Αγίου Διονυσίου. Το 1913 ο Λιτοχωρίτης Κάκκαλος Χρήστος, μαζί με τον Boissona Frederic και τον Baudbovy Daniel, Ελβετούς στην καταγωγή, καταφέραν να φτάσουν στην κορυφή του Μύτικα. Σήμερα υπάρχουν αρκετά οργανωμένα καταφύγια με μεγάλη επισκεψιμότητα, τόσο από Έλληνες όσο και από ξένους ορειβάτες.

Πολύ σημαντικό είναι το γεγονός, ο τουρισμός να συνδεθεί με την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφορία κάθε τουριστικού προορισμού, ώστε να αποφεύγεται η καταστροφή του και να παραμένει πηγή ζωής και για τις μετέπειτα γενιές.

1.5.5 Ο πολιτιστικός τουρισμός

Αποτελεί μια εναλλακτική μορφή τουρισμού, η οποία σχετίζεται με τον πολιτισμό της περιοχής και έχει ως στόχο τη γνωριμία της με την ιστορία, την αρχιτεκτονική, τη θρησκεία, την τέχνη. Στοιχεία που απαρτίζουν τον τρόπο ζωής ενός πληθυσμού. Η

ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού συμβάλλει στην ανάπτυξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και αναπτύσσονται διάφορες δραστηριότητες όπως: επισκέψεις σε Μουσεία και Αρχαιολογικούς Χώρους, σε Ιστορικά Μνημεία, Πινακοθήκες, Βιβλιοθήκες, Μοναστήρια κ.ά. (Βλαβιανού, 2011).

1.6 Οι Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες ως μονάδες πολιτισμού

Το 3.500 π.Χ. με την οργάνωση των πόλεων ανακαλύφθηκε η γραφή, για να δώσει λύσεις στις κοινωνικές, διοικητικές και οικονομικές υποθέσεις των κατοίκων της (διαφύλαξη λογαριασμών, ανταλλαγή συμφωνιών, έκδοση αποδείξεων και άλλα) (Μονιάρου, 1993).

Η ύπαρξη Βιβλιοθήκης, από την εποχή που δημιουργήθηκαν τα πρώτα γραπτά έργα, έγινε απαραίτητη στις πολιτισμένες χώρες. Τα γραπτά μπορούσαν να προφυλαχτούν, να προστατευτούν και να διατηρηθούν και για τα επόμενα χρόνια. Στην ιστορία των Βιβλιοθηκών, γίνονται σαφή τα παρακάτω: Ότι οι Βιβλιοθήκες αποτελούν βασικά στοιχεία μίας πολιτισμένης κοινωνίας, δημιουργήθηκαν για να ανταποκριθούν στις ανάγκες που καθόρισαν τη μορφή τους, το σκοπό τους, τη λειτουργία τους, τις υπηρεσίες τους και άλλα. Όταν το επιτρέπουν οι οικονομικές, τεχνολογικές, κοινωνικές, επιστημονικές συνθήκες, αυτές είτε ανθίζουν είτε παρακμάζουν. Με άλλα λόγια, οι συνθήκες καθορίζουν το μέλλον και την εξέλιξη των Βιβλιοθηκών της κάθε εποχής (Μονιάρου, 1993).

Οι Σουμέριοι πιστεύεται ότι, ήταν οι πρώτοι που χρησιμοποίησαν ένα ευρύτερα διαδεδομένο γραπτό σύστημα και τα πρώτα γραπτά που βρέθηκαν ανήκουν σ' αυτούς. Το 1877, οι Γάλλοι πραγματοποίησαν την πρώτη πετυχημένη ανασκαφή στην αρχαία πόλη Lagash και βρήκαν έναν σημαντικό αριθμό γραπτών έργων. Τότε ο καθηγητής Kramer διαπίστωσε ότι σε μεγαλύτερο ποσοστό από 90% στις πινακίδες που ανακαλύφθηκαν, είχαν πάνω τους οικονομικά στοιχεία και σχετίζονταν με τη διοίκηση των ναών. Το 2.700 π.Χ. οι Σουμέριοι είχαν ιδρύσει ιδιωτικές Βιβλιοθήκες αλλά και Κρατικές στους Ναούς τους, με ποικίλα έγγραφα. Πολύ γρήγορα οι γείτονες τους, οι Βαβυλώνιοι οικειοποιήθηκαν τις ιδέες τους και προσάρμοσαν στο σύστημα γραφής τους, στον δικό τους πολιτισμό. Έτσι δημιούργησαν τη βαβυλωνιακή γλώσσα, γραμμένη

στη σφηνοειδή γραφή. Αυτή η γλώσσα αποτέλεσε την αναγνωρισμένη διπλωματική γλώσσα της Μέσης Ανατολής. Το γεγονός αυτό αποδεικνύεται από τις πινακίδες που βρέθηκαν στην Borsippa, οι οποίες διατηρήθηκαν και διαφυλάχτηκαν στη Βιβλιοθήκη του Ασσυρμπανιμπάλ ή Σαρδανάπαλου, το 668-625 π.Χ. βασιλιά της Ασσυρίας. Ο Ασσυρμπανιμπάλ, υπήρξε από τους πρώτους προστάτες των γραμμάτων και έβαζε επάνω στις πινακίδες τη σφραγίδα του. Τις φύλασσε στη Βιβλιοθήκη του στην Νινευή, πρωτεύουσα του κράτους των Ασσυρίων και περιελάμβανε από 10.000 έως 30.000 πινακίδες σύμφωνα με διαφορετικές πηγές. Το σίγουρο είναι ότι ήταν τοποθετημένες σε θήκες και τακτοποιημένες σύμφωνα με το θέμα τους (συνταγές, φορολογικοί κατάλογοι, η προσωπική αλληλογραφία του Βασιλιά, προσευχές, όρκοι, ψαλμοί, μαγικές γραφές, χρονικά, αφηγήσεις, γραμματικές, λεξικά, αριθμητικά κείμενα κ.α.), σε θαλάμους που στην είσοδό τους υπήρχε ζωγραφισμένος ή χαραγμένος κατάλογος περιεχομένων. Ο Βασιλιάς έστελνε γραφείς σε πολλά μέρη να αντιγράφουν πινακίδες. Μία ακόμη αξιόλογη Βιβλιοθήκη αποτέλεσε η Νιππούρ. Υπήρχαν κι άλλες, που ανήκαν σε ιδιώτες ή σε Ναούς (Μονιάρου, 1993).

Την ίδια εποχή στην Αίγυπτο έχουμε την ανακάλυψη του πάπυρου. Πρόκειται για ένα εύκαμπτο υλικό, που διπλώνει και καλύπτει λίγο χώρο, τοποθετημένος ο ένας κύλινδρος δίπλα στον άλλο. Επίσης, γνωστή είναι η Βιβλιοθήκη του Ραμσή του II στις Θήβες το 1250 π.Χ., που ήταν γνωστή ως μέρος θεραπείας της ψυχής και είχε περίπου 20.000 τόμους (Μονιάρου, 1993).

Η διακήρυξη της UNESCO¹⁰, που εκδόθηκε το 1972, καταστεί κατανοητό το ρόλο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης στην κοινότητα. Ισχύει μέχρι σήμερα με κάποιες αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν και προστέθηκαν κάποιες επιπλέον παραπομπές.

Η παρούσα μεγάλη σημασίας διακήρυξη, αποδεικνύει τη σημαντικότητα των Δημοτικών Βιβλιοθηκών για τον πολιτισμό, την εκπαίδευση, την πληροφόρηση και την εδραίωση της ειρήνης, ανάμεσα στα έθνη και τους λαούς της γης (IFLA, 2000).

Όπως προαναφέραμε οι Βιβλιοθήκες όλων των ειδών αποτελούν μονάδες πολιτισμού αφού περιλαμβάνουν βιβλία που καλύπτουν όλο το φάσμα της ανθρώπινης γνώσης. Ο Dewey, ήταν ο άνθρωπος που κατάφερε με το σύστημά του να βοηθήσει στην

¹⁰ Εκπαιδευτικός, Επιστημονικός και Πολιτιστικός Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών, που ιδρύθηκε για την προώθηση της ειρήνης και της πνευματικής ευημερίας όλων των ανθρώπων.

οργάνωση των Δημόσιων και Δημοτικών Βιβλιοθηκών. Εργασία δύσκολη, αφού τα βιβλία αν δεν οργανωθούν και ταξινομηθούν σωστά αποτελούν στοίβες βιβλίων ακατάλληλες προς χρήση. Αυτός λοιπόν, χώρισε την ανθρώπινη γνώση σε δέκα βασικές κατηγορίες. (Περισσότερα αναφέρονται στο κεφάλαιο 1.2.2).

Πολλές Βιβλιοθήκες περιλαμβάνουν και πίνακες ζωγραφικής – μικρές πινακοθήκες. Αυτές σίγουρα εκτός από βιβλία προσφέρουν και γνώσεις σχετικά με την τέχνη. Στη Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου υπάρχουν σπάνιες και γνήσιες μεταξοτυπίες γνωστών Ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών, όπως του Εγγονόπουλου, του Τσαρούχη, του Dalí κ.α. Επίσης όταν η Βιβλιοθήκη ανήκε στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Λιτοχώρου γινόταν εκθέσεις ζωγραφικής σε χώρο του Δημαρχείου και κάθε καλλιτέχνης που φιλοξενούνταν, άφηνε ως ενοίκιο ένα έργο του. Οι πίνακες αυτοί είναι αξιόλογοι και σήμερα κοσμούν τους τοίχους της Βιβλιοθήκης, ύστερα από την κατάργηση του Πολιτιστικού Κέντρου.

Στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, στην Δικτυακή Εκπαιδευτική Πύλη (<http://www.e-yliko.gr>) αναφέρει ότι οι σπάνιες εκδόσεις που περιλαμβάνουν στις συλλογές τους πολλές Βιβλιοθήκες, όπως χειρόγραφα, σπάνια και παλιά βιβλία, αποτελούν σημαντικά τεκμήρια για τη γνώση. Οι Βιβλιοθήκες έχουν τον κυριότερο ρόλο στην «δια βίου μάθηση» αφού αποτελούν λίκνο του πολιτισμού και δίαυλο στη γνώση.

Το 2004 σε μία κοινή δράση για τις υπηρεσίες μεταξύ των Βιβλιοθηκών, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, η Βιβλιοθήκη της Βέροιας εκπροσώπησε την Ελλάδα στο «Θεματικό δίκτυο PULMAN». Πρόκειται για πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση και εκεί εκπονήθηκαν βασικές «Κατευθυντήριες Οδηγίες για Βιβλιοθήκες, Μουσεία και Αρχεία». Αυτές οι οδηγίες μεταφράστηκαν σε είκοσι γλώσσες, τις οποίες οφείλουν να τηρούν όλες οι Ευρωπαϊκές Βιβλιοθήκες εφόσον θέλουν να λειτουργούν όσο γίνεται καλύτερα (Σεμερτζάκη, 2004).

Οι πολιτιστικές και κοινωνικές παροχές αποτελούν ένα αναπόσπαστο κομμάτι των Δημοτικών Βιβλιοθηκών και κάθε μία από αυτές πρέπει να απαντάει σε κάποια ερωτήματα για την περιοχή της. Όπως για παράδειγμα αν υπάρχουν άλλες παροχές στην κοινότητα. Αν όχι, η Βιβλιοθήκη είναι κατάλληλος χώρος να τις παρέχει; Θα πρέπει

να ενθαρρύνει άλλους Οργανισμούς να κάνουν χρήση του χώρου της; Θα ωφεληθεί η ίδια από αυτό; Στη σημερινή κοινωνία καλό είναι να πραγματοποιούνται στο χώρο τους εκθέσεις, διαλέξεις, ταινίες, βραδιές μουσικής και ποίησης κ.α. Είναι χρήσιμη μία λέσχη για ηλικιωμένους που μπορεί να περιλαμβάνει βραδιές προσωπικών αναμνήσεων, ώστε να καταγραφούν και να αποτελέσουν υλικό για την τοπική ιστορία. Οι τοπικοί συγγραφείς πρέπει να στηρίζονται μέσω της Βιβλιοθήκης και να προβάλεται το έργο τους. Οι υπηρεσίες προς τους ανάπηρους, τους μειονεκτούντες, τους πρόσφυγες, τους ανθρώπους με περιορισμένη ή ολική όραση, είναι απαραίτητες (IFLA, 2000).

Για να χρησιμοποιήσουν οι Βιβλιοθήκες το έργο της οργάνωσης «Διαβάζω για τους άλλους» ή για να προβάλουν ταινίες και μουσικά CDs, οφείλουν να πάρουν την άδεια προβολής και χρήσης γιατί αλλιώς κινδυνεύουν να πληρώσουν βαριά πρόστιμα λόγω της κλοπής πνευματικής ιδιοκτησίας (copyright της ΑΕΠΙ).

Σε όλες τις προηγμένες χώρες, οι λαϊκές Βιβλιοθήκες πραγματοποιούν εκδηλώσεις μορφωτικού και πολιτιστικού χαρακτήρα, όπως ομιλίες, συζητήσεις, κινηματογραφικές προβολές, δημιουργούν Λέσχες αναγνώσεων διαφόρων ηλικιών, που έχουν ως στόχο την προώθηση του πολιτιστικού και πολιτισμικού χαρακτήρα των διάφορων περιοχών και των κατοίκων κατά τόπους (Δαράκη, 1986).

1.7 Ο σύγχρονος ρόλος των Βιβλιοθηκών στην κοινωνία της πληροφορίας

Από την αρχαιότητα, οι Βιβλιοθήκες αποτελούν την κατεξοχήν πηγή πληροφόρησης. Το παραδοσιακό προϊόν μίας Βιβλιοθήκης δεν είναι άλλο, από τα βιβλία. Η επίδραση της πληροφορικής επέφερε αλλαγές στη λειτουργία της Βιβλιοθήκης του σήμερα. Η τάση για δημιουργία ψηφιακών Βιβλιοθηκών έχει αυξηθεί, εφόσον σημειώνεται μεγάλη εξέλιξη στον τομέα της πληροφορικής. Οι υπολογιστές προκάλεσαν επανάσταση στον τρόπο ανεύρεσης των πληροφοριών. Η οργάνωση της Βιβλιοθήκης άλλαξε, όπως και ο τρόπος της αναζήτησης του υλικού της. Σήμερα δίνεται μεγάλη έμφαση, στις βάσεις δεδομένων, στον ηλεκτρονικό κατάλογο, στον αυτοματισμό του δανεισμού, στη μηχανογράφηση και ψηφιοποίηση του υλικού, στα πολυμέσα και στο ίντερνετ. Το ίντερνετ είναι αυτό που επέφερε τη μεγαλύτερη αλλαγή στο χώρο των Βιβλιοθηκών. Πρόσφερε την υποδομή για τη σύνδεση με την παγκόσμια πληροφορία. Η Βιβλιοθήκη

του σήμερα δεν θεωρείται μία μεμονωμένη πηγή πληροφορίας, αλλά αποτελεί κόμβο σε παγκόσμιο επίπεδο. Μέσο της Βιβλιοθήκης παρέχονται ίσες ευκαιρίες στους χρήστες για να χρησιμοποιήσουν την πληροφορία (Μπαμπαράκου, 2000).

1.8 Η Βιβλιοθήκη του σήμερα και οι στόχοι της

Μία Βιβλιοθήκη για να καταφέρει να προσελκύσει έναν αναγνώστη/χρήστη που είτε παραμένει για μέρες σε κάποια περιοχή είτε όχι, οφείλει να είναι ανταγωνιστική.

Να διαθέτει υπολογιστές προς χρήση με σύνδεση στο διαδίκτυο, να διαθέτει ωράριο που να επιτρέπει την επίσκεψη και τις απογευματινές ώρες. Η συλλογή της να είναι όσο το δυνατόν πιο οργανωμένη και προσβάσιμη σε όλους. Εκτός όμως από τη συλλογή και τον καλαίσθητο εσωτερικό και εξωτερικό χώρο πρέπει να κάνει αισθητή την παρουσία της στην περιοχή της, στην τοπική κοινωνία μέσα από διάφορα προγράμματα που θα πραγματοποιεί για ενήλικες, αλλά και για παιδιά. Στόχος των Βιβλιοθηκών είναι η προώθηση της φιλιαναγνωσίας μέσα από προγράμματα, ώστε να επιτευχθεί η μόρφωση, η εκπαίδευση και η πληροφόρηση του κοινού της μέσα στο χώρο της, αλλά και η δια βίου μάθηση των πολιτών της. Βασικό κριτήριο ανταγωνιστικότητάς της είναι και το γεγονός της δωρεάν χρησιμοποίησης των υπηρεσιών της.

Οι σύγχρονες Βιβλιοθήκες οφείλουν να καταβάλλουν διαρκή προσπάθεια για να μπορέσουν να διατηρήσουν το ρόλο τους στη σημερινή κοινωνία, αυτή της πληροφορίας και της ψηφιακής εποχής. Δεν είναι πλέον αρκετό να είναι μία Βιβλιοθήκη δανειστική και να στηρίζεται μόνο σ' αυτό. Φυσικά στόχος της είναι να έχει μεγάλη επισκεψιμότητα και να έχει αρκετούς χρήστες είτε δανείζονται βιβλία είτε χρησιμοποιούν το χώρο της, ως αναγνωστήριο. Το ζητούμενο είναι να μην παραμένει ένα βιβλιοστάσιο. Η ανανέωση του υλικού της είναι επιθυμητή, αφού έτσι θα μπορέσει να προσελκύσει και νέους χρήστες. Τα ερεθίσματα που κατακλύζουν τους σημερινούς χρήστες, είναι πολλά και ελκυστικά.

Για να διατηρήσουν τον σημαντικό τους ρόλο και να θεωρούνται μονάδες πολιτισμού, δεν πρέπει να αποκλείεται από τις συλλογές τους κανένα υλικό, εκτός αν αυτό απαγορεύεται από το νόμο. Επιβάλλεται να προσφέρεται μεγάλη ποικιλία απόψεων σε διάφορα θέματα. Περιοδικά και οπτικοακουστικό υλικό οφείλουν να τα συμπεριλάβουν στη συλλογή τους (IFLA, 2000).

Το προσωπικό της θα πρέπει να είναι επαρκές, να υπάρχουν επαγγελματίες βιβλιοθηκονόμοι, οι οποίοι οφείλουν να ενημερώνονται συνεχώς μέσα από σεμινάρια επιμόρφωσης για να είναι σε θέση σε σύντομο χρονικό διάστημα να μπορούν να εξυπηρετούν τον χρήστη. Επίσης θεμιτό είναι το γεγονός να διατηρούν καλές σχέσεις με ειδικούς πολλών κατηγοριών, ώστε να μπορέσουν να συνεργαστούν όταν χρειαστεί.

Στις Βιβλιοθήκες και στα αρχεία με το πέρασμα των χρόνων πολλά βιβλία φθείρονται. Όλα τα βιβλία από το 1850 μέχρι το 1950 απειλούνται από οξική βλάβη, που παλιότερα θεωρούνταν ότι οφειλόταν σε υπολειμματικό θειώδες άλας. Αργότερα όμως διαπιστώθηκε ότι το χαρτί των βιβλίων που είχαν εκτεθεί στον αέρα του περιβάλλοντος, ήταν αυτά που υπέστησαν τη μεγαλύτερη καταστροφή. Με την ατμοσφαιρική ρύπανση, κυρίως στις μεγάλες πόλεις, διαπιστώνονται βλάβες στις ταπετσαρίες και στα δεσίματα των βιβλίων. Οι βλάβες στην πολιτιστική κληρονομία διαπιστώνονται συχνά. Στις Βιβλιοθήκες ο τρόπος αντιμετώπισης είναι οι εγκαταστάσεις κλιματισμού με υγρά φίλτρα. Μία μέθοδος που απαιτεί μεγάλη τεχνολογική βελτίωση και είναι δαπανηρή. Σίγουρο είναι ότι σε μικρές Βιβλιοθήκες πρέπει να πραγματοποιείται συντήρηση του υλικού τους από τους βιβλιοθηκονόμους ή και από συντηρητές βιβλίων, σε πιο σοβαρές περιπτώσεις (Παπανδρέου, 1984).

1.9 Σημαντικές Βιβλιοθήκες της ανθρωπότητας

Στην αρχαία Ελλάδα, η ιστορία των ελληνικών Βιβλιοθηκών αρχίζει με τις Σχολές της Φιλοσοφίας στην Αθήνα και με τον Αριστοτέλη¹¹. Η εισαγωγή του πάπυρου σήμαινε και την αύξηση των γραμμάτων τον 5^ο π.Χ. αιώνα. Στην εποχή του Σοφοκλή, του Ευριπίδη, του Ηρόδοτου, του Αριστοφάνη, του Πλάτωνα, του Ξενοφώντα, υπήρχε μεγάλος αριθμός έργων που χρειαζόταν να τοποθετηθούν σε Βιβλιοθήκες ιδιωτικές ή και Κρατικές. Η Αθήνα είχε γίνει εμπορικό κέντρο και αναφέρεται στα βιβλία του Ξενοφώντα, ότι γινόταν εμπόριο βιβλίων, από την Αθήνα στον Πόντο (Μονιάρου, 1993).

Δύο είναι οι πιο σημαντικές Βιβλιοθήκες σύμφωνα με τον ιστορικό Αθηναίο. Η Βιβλιοθήκη του Πολυκράτη¹², το 540-522 π.Χ. που ανέδειξε τη Σάμο ως μεγάλη ναυτική δύναμη, ανέπτυξε τις βιομηχανίες και συγκέντρωσε γύρω του έναν κύκλο λογοτεχνών

¹¹ Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπήρχαν βιβλία στην Αθήνα πριν τον Αριστοτέλη και την ανάπτυξη των ελληνικών γραμμάτων τον 5^ο π.Χ. αιώνα.

¹² Τύραννος της Σάμου

και ποιητών. Η δεύτερη Βιβλιοθήκη ήταν του Πεισίστρατου¹³. Ήταν ο πρώτος που είχε εκθέσει τα βιβλία, ώστε να μπορεί να τα διαβάσει όποιος ενδιαφερόταν. Οι Αθηναίοι υποστήριξαν τη συλλογή, μέχρι που ο Ξέρξης το 450 π.Χ. τη μετέφερε στην Περσία. Ο Σέλευκος ο Νικάτωρ, το 358 - 280 π.Χ. την επέστρεψε στην Αθήνα. Οι Σχολές Φιλοσοφίας, με σπουδαιότερες την Ακαδημία, το Λύκειο, τις Σχολές των Επικούρειων και Στωικών διέθεταν πλούσιες Βιβλιοθήκες.

Επίσης, ο Επίκουρος όταν πέθανε άφησε μία πλούσια Βιβλιοθήκη, που είχε ανοίξει τη Σχολή στον κήπο του σπιτιού του (341-271 π.Χ.). Για την Ακαδημία και τη σχολή Στωικών δεν έχουμε πληροφορίες για το αν διέθεταν Βιβλιοθήκες. Το Λύκειο του Αριστοτέλη, είχε ως βασικό σκοπό την επιστημονική έρευνα. Για το λόγο αυτό δημιουργήθηκε μία Βιβλιοθήκη που θα συγκέντρωνε την επιστημονική γνώση, πράγμα πρωτοπόρο για την εποχή. Όταν αποσύρθηκε ο Αριστοτέλης, η σπάνια συλλογή πέρασε στον Θεόφραστο και τέλος στον Νηλέα, ο οποίος και την πούλησε στον Πτολεμαίο Φιλάδελο. Αυτός με τη σειρά του μαζί με άλλα βιβλία που αγόρασε από τη Ρόδο, τα μετέφερε μαζί στην Αλεξάνδρεια. Η συλλογή αυτή του Αριστοτέλη, υπήρξε ο πυρήνας για τη Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας (Μονιάρου, 1993).

1.9.1 Η Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας

Χτίστηκε από τον Μέγα Αλέξανδρο το 331 π.Χ. στο Μουσείο της πόλης και η Βιβλιοθήκη κάλυπτε ένα σημαντικό μέρος του Μουσείου. Αποτέλεσε το πνευματικό κέντρο του ελληνιστικού κόσμου και έγινε μία από τις πιο δοξασμένες πόλεις. Θεμελιώθηκε τον 3^ο π.Χ. αιώνα από τον Πτολεμαίο τον Ι και συνεχίστηκε από τον Πτολεμαίο τον Φιλάδελο. Πενήντα χρόνια αργότερα ιδρύθηκε μία δεύτερη Βιβλιοθήκη η «Θυγάτηρ» στο ναό του Σέραπι, αφού ο χώρος του Μουσείου δεν ήταν αρκετός για να χωρέσει τη συλλογή. Το σχέδιο για το Μουσείο και τη Βιβλιοθήκη ανατέθηκε στον Δημήτριο Φαληρέα, που είχε οργανώσει την περιπατητική Σχολή του Αριστοτέλη (Λύκειο). Αυτός γνώριζε καλά τι έπρεπε να κάνει ώστε να πετύχει η συγκεκριμένη προσπάθεια. Η Βιβλιοθήκη είχε ως έργο να οργανώσει το σύνολο της κλασικής φιλολογίας και να αποτελέσει κανάλι για μάθηση και διάδοση της γνώσης. Σπουδαίο προσωπικό από βιβλιοθηκονόμους και μορφωμένους συγγραφείς, ανέλαβε αυτό το δύσκολο έργο. Ένα σπουδαίο έργο της Βιβλιοθήκης υπήρξε η μετάφραση των «Εβδομήκοντα». Δεν είχε όμως καλή τύχη και καταστράφηκε. Δεν είναι εξακριβωμένο το πώς αλλά η απώλειά του ήταν πολύ μεγάλη.

¹³ Τύραννος της Αθήνας

Λέγεται ότι καταστράφηκε το 391 μ.Χ. από τον Θεόφιλο¹⁴ που έχτισε Εκκλησία και Μοναστήρι. Σύμφωνα με άλλες πληροφορίες λέγεται ότι καταστράφηκε από τον Θεοδόσιο τον Μέγα το 379 – 395 μ.Χ. και άλλοι υποστηρίζουν ότι καταστράφηκε ολοσχερώς από μεγάλη φωτιά (έγινε κάποια καταστροφή αλλά δεν ήταν μεγάλη) (Μονιάρου, 1993).

1.9.2 Βιβλιοθήκη της Περγάμου

Άλλη μία σημαντική Βιβλιοθήκη στην πορεία της ανθρωπότητας αποτέλεσε η Βιβλιοθήκη της Περγάμου. Ιδρύθηκε το 2^ο π.Χ. αιώνα από τον Ευμένη τον ΙΙ και διατηρήθηκε 150 χρόνια. Ο Ευμένης μιμήθηκε το παράδειγμα των Πτολεμαίων της Αλεξάνδρειας και πλούτιζε τη συλλογή με γρήγορους ρυθμούς, εισάγοντας μεγάλες ποσότητες πάπυρου, από την Αίγυπτο. Τότε ο Πτολεμαίος ο ΙΙΙ απαγόρευσε την εξαγωγή του πάπυρου και αυτή η απαγόρευση οδήγησε στην εφεύρεση ενός νέου υλικού, της περγαμηνής. Έφτασε να περιλαμβάνει στη συλλογή της 200.000 έργα. Ο Πλούταρχος αναφέρει με κάθε επιφύλαξη ότι η Βιβλιοθήκη χαρίστηκε στην Κλεοπάτρα από τον Αντώνιο (Μονιάρου, 1993).

1.9.3 Η Βιβλιοθήκη του Βατικανού

Αποτέλεσε μία αξιόλογη Βιβλιοθήκη. Την ίδρυσε ο Πάπας Δαμάσο ο Α΄ τον 4^ο αιώνα μ.Χ., αλλά έμεινε σε στασιμότητα μέχρι που την οργάνωσε ο Πάπας Νικόλαος ο Ε΄ το 1447 – 1455 μ.Χ. Ως ιερέας, έσωσε, αντέγραψε, οργάνωσε και πρόσθεσε την προσωπική του συλλογή, στη συλλογή της Βιβλιοθήκης. Δεύτερη σε συλλογή Βιβλιοθήκη στην Ιταλία της Αναγέννησης, αποτέλεσε η Λαυρεντινιανή Βιβλιοθήκη, που την ίδρυσε ο Λαυρέντιος¹⁵ που είχε συγκεντρώσει 1.000 βιβλία (Μονιάρου, 1993).

1.9.4 Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Γαλλίας

Αρχικά ήταν μία Βασιλική Βιβλιοθήκη που ιδρύθηκε τα πρώτα χρόνια της Αναγέννησης, όπως και πολλές άλλες Βιβλιοθήκες. Την ίδρυσε ο Ιωάννης ο Καλός το 1350-1364 μ.Χ. Από Βασιλική μετονομάστηκε σε Εθνική. Στις αρχές του 17^{ου} αιώνα μεταφέρθηκε στο Παρίσι και με νόμο που έλεγε ότι θα δίνεται ένα αντίγραφο από κάθε ελληνικό βιβλίο που δημοσιεύεται στη Γαλλία, έφτασε να αριθμεί τους 600 τόμους (Μονιάρου, 1993).

¹⁴ Πατριάρχης της Αλεξάνδρειας

¹⁵ Προστάτης των τεχνών και των γραμμάτων

Κεφάλαιο 2

Το παιδικό κοινό στις Βιβλιοθήκες

Στο σημείο αυτό θα ασχοληθούμε με την αξία του παιδικού βιβλίου, με την επίδραση του λογοτεχνικού παιδικού βιβλίου στην ανάπτυξη του τουρισμού, στους στόχους των βιβλιοθηκών, στις καλοκαιρινές εκστρατείες και σε άλλα θέματα.

2.1 Η αξία του βιβλίου και κυρίως του παιδικού, ως προς την προώθηση της ανάγνωσης και της φιλιαναγνωσίας

Στην τρυφερή παιδική ηλικία, οι συνήθειες που έχει αναπτύξει το κάθε παιδί σε σχέση με την ανάγνωση, μπορούν να τον οδηγήσουν σε έναν καλό ή κακό αναγνώστη αντίστοιχα. Αν το παιδί από μικρή ηλικία έχει έρθει σ' επαφή με το βιβλίο, έχει επισκεφτεί μία Δημοτική Βιβλιοθήκη, έχει δει τους γονείς του να κρατούν ένα βιβλίο στα χέρια τους, είναι πιθανό, να αναζητήσει το διάβασμα σε κάποια χρονική στιγμή, στην πορεία της ζωής του. Φυσικά ένα παιδί μικρής ηλικίας, δεν μπορεί ίσως από μόνο του να αναζητήσει το διάβασμα, εάν τα ερεθίσματά του δεν έχουν καμία σχέση μ' αυτό. Αν περνάει έξω από την τοπική Δημοτική Βιβλιοθήκη με τη μητέρα του για παράδειγμα και δεν έχει κάνει τον κόπο να την επισκεφτεί, τότε σίγουρα η ευθύνη δεν είναι δική του, αλλά του ενήλικα που το συνοδεύει. Όταν όμως την επισκεφτεί από μικρό, σίγουρα θα του γίνει μία καλή συνήθεια και θα την αναζητάει. Θα βρίσκει καταφύγιο σ' αυτήν όσο μεγαλώνει.

Εάν δεν έχει μάθει από το Σχολικό του περιβάλλον να δανείζεται βιβλία και να τα διαβάζει, θα είναι δυσκολότερο να διαβάσει αργότερα, ως ενήλικας. Όταν σ' ένα παιδί του διαβάζει η μητέρα του ή και κάποιο άλλο μέλος της οικογένειας ένα βιβλίο, ένα παραμύθι για παράδειγμα, κάθε βράδυ, θα του γίνει συνήθεια. Τα παιδιά μαθαίνουν από αυτά που βλέπουν και πιο δύσκολα πείθονται όταν τους λέμε τι πρέπει να κάνουν. Οι καλύτεροι αναγνώστες, είναι αυτοί που συνήθισαν να διαβάζουν από μικρή ηλικία. Η

παιδική Βιβλιοθήκη αποτελεί σημαντικό παράγοντα είτε στεγάζεται στο σπίτι, είτε στο Νηπιαγωγείο είτε αποτελεί μέρος μιας Δημοτικής Βιβλιοθήκης.

Η αδιαμόρφωτη ακόμη προσωπικότητα των μικρών παιδιών, η οποία ολοκληρώνεται περίπου στα πέντε έτη, ταυτίζεται με τους ήρωες των παιδικών βιβλίων που τα ταξιδεύει και τα έχει συνεπάρει σε διάφορες περιπέτειες. Τα παιδιά χαίρονται, στεναχωριούνται, συμπονούν τους αγαπημένους τους ήρωες και ζουν έντονα συναισθήματα μέσα από μία παιδική ιστορία. Στο παιδικό τους μυαλό σχηματίζεται η πρώτη τους παιδική, αλλά ορθή μεν κρίση, όταν διαπιστώνουν τι είναι καλό και τι όχι. Διακρίνουν τους καλούς από τους κακούς ήρωες. Τότε μπαίνουν τα πρώτα θεμέλια της πνευματικής τους συγκρότησης και ο συναισθηματικός τους κόσμος βομβαρδίζεται από διάφορα συναισθήματα. Όλα αυτά βοηθούν στην μετέπειτα ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους.

Το διάβασμα ή η ανάγνωση αποτελεί μία ενσυνείδητη πράξη, που μόνο όποιος θέλει την πραγματοποιεί για τους δικούς του λόγους, ο καθένας. Άλλος για να αποκτήσει γνώσεις, άλλος για να περάσει την ώρα του, άλλος για την απόκτηση ενός τίτλου σπουδών κ.α. (Δαράκη, 1986).

2.2 Το βιβλίο ως σημείο του πολιτισμού

Ο Μπίκας στο βιβλίο του με τίτλο: «Ζητήματα πολιτιστικής επικοινωνίας» αναφέρει ότι στις σύγχρονες οργανωμένες κοινωνίες (δυτικές), ο γραπτός λόγος μέσω του βιβλίου, αποτελεί το πιο διαδεδομένο μέσο για την αναπαραγωγή της κουλτούρας ακόμη και σε μετέπειτα γενιές. Επίσης αναφέρει ότι, το βιβλίο αποτελεί Μέσο Μαζικής Επικοινωνίας με την ευρύτερη έννοια της πολιτισμικής επικοινωνίας και το αντιμετωπίζει ως ένα πολιτισμικό προϊόν (Μπίκος, 2014).

Ο Passeron αναφέρει ότι η κυριαρχία της ανάγνωσης είναι δεδομένη στην καθημερινή ζωή όλων, όποιο επάγγελμα και αν ασκούν. Το βιβλίο αποτελεί το μέσο για τη διάδοση της γραπτής πληροφορίας, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή (e-book). Από τις αρχές του 18^{ου} π.Χ. αιώνα δημιουργούνται και γνωρίζουν μεγάλη άνθιση στις χώρες της Ευρώπης, Λέσχες Ανάγνωσης, ιδιωτικές δανειστικές Βιβλιοθήκες, εταιρείες ανάγνωσης. Αυτές προσφέρουν αναγνωστικές δυνατότητες, σε όποιον επιθυμεί βιβλία και εφημερίδες, έναντι μίας μικρής αμοιβής. Οι λεγόμενοι χώροι «αναγνωστήρια» ή «αναγνωστικά

καταστήματα». Το βιβλίο είναι ένα μέσο επικοινωνιακό, χάρη στην εφεύρεση της τυπογραφίας, με την μαζική παραγωγή εντύπων. Σίγουρα επιφέρει τον φωτισμό σε όποιον το διαβάξει μέσω της πράξης της ανάγνωσης (Μπίκος, 2014).

Η ιστορικός Ρένα Σταυρίση Πατρικίου αναφέρει ότι πέρα από το βιβλίο, οι Βιβλιοθήκες αποτελούν μέσα διάδοσης του πολιτισμού, λέγοντας ότι «Στη Βιβλιοθήκη συγκεντρώνεται το σύνολο της μνήμης μας» (Μπίκος, 2014).

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα αναφερθούμε και στο καλό παιδικό βιβλίο γιατί είναι αυτό που θα οδηγήσει, θα διδάξει και θα διασκεδάσει τον μελλοντικό αναγνώστη. Μέσα από αυτό θα ανακαλύψει εκπλήξεις και ανατροπές. Θα του κεντρίσει τη φαντασία, θα τον ταξιδέψει, θα του ανοίξει νέους ορίζοντες στη γνώση και θα τον ωριμάσει συναισθηματικά. Όταν αναφερόμαστε στο καλό βιβλίο, αναφερόμαστε στο βιβλίο που διαθέτει το κατάλληλο λεξιλόγιο, τις σωστές εικόνες, οι οποίες είναι πολύ βασικές στο παιδικό βιβλίο και το ανάλογο περιεχόμενο για την κάθε ηλικία. Κι εμείς όμως ως γονείς, παιδαγωγοί, βιβλιοθηκονόμοι, έχουμε χρέος να καθοδηγήσουμε σωστά το παιδί στο να ανακαλύψει το σωστό βιβλίο για την ηλικία του. Να βλέπει το βιβλίο σαν φίλο του και όχι σαν μία βαρετή διαδικασία που πηγάζει από το σχολικό βιβλίο, το οποίο πρέπει να διαβαστεί αναγκαστικά.

Τα παιδιά πρέπει να επισκέπτονται από μικρή ηλικία το χώρο της Βιβλιοθήκης. Να ενθαρρύνεται η επισκεψιμότητά τους μέσω των σχολικών επισκέψεων, ώστε να εξοικειωθούν με τη χρήση συλλογών αλλά και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Βιβλιοθήκης, όσο το δυνατόν νωρίτερα (IFLA, 2000).

Μόνο έτσι η ανθρωπότητα θα έχει ελπίδες για βελτίωση και πρόοδο, αφού η γνώση κυρίως αποκτιέται μέσα από το διάβασμα και τα βιβλία. Μόνο εάν κανείς γνωρίζει το παρελθόν του, την προέλευσή του και την ιστορία του, δίνει βάθος στη μόρφωσή του. Η ελευθερία που πηγάζει από τα βιβλία είναι ικανή να εξολοθρεύσει κάθε μορφή δουλείας. Η ανάγκη για συνεχή ενημέρωση και ανανέωση των γνώσεων είναι αυτή που συμβάλλει, στη μόρφωση του ανθρώπου (Δαράκη, 1986).

Η πολιτεία όσον αφορά την προστασία του βιβλίου και των γραμμάτων, γενικότερα του έντεχνου γραπτού λόγου – νεοελληνικού, στο σύγχρονο πολιτισμό, εφαρμόζει κάποια μέτρα ως προς την επίτευξη του στόχου. Ενισχύει εκδοτικούς οίκους ως προς την

έκδοση κάποιων έργων (κυρίως σε άλλη γλώσσα), επιταχύνονται οι στόχοι της με αγορές κάποιων βιβλίων πολιτιστικού περιεχομένου, με βραβεύσεις μέσω των Κρατικών Λογοτεχνικών Βραβείων, με ενισχύσεις λογοτεχνικών σωματείων και ενώσεων, με προβολή – διάδοση του ελληνικού βιβλίου στο εξωτερικό με συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις βιβλίου, με την νομική προστασία των βιβλίων με το νόμο περί πνευματικής ιδιοκτησίας – copyright. Για να επιτευχθούν οι παραπάνω λόγοι ως προς την προώθηση του ελληνικού έντυπου βιβλίου, το Υπουργείο Πολιτισμού ίδρυσε το Εθνικό Κέντρο Ελληνικού Βιβλίου¹⁶, κοινωφελές Νομικό Πρόσωπο που άσκησε την εθνική πολιτική βιβλίου για αρκετά χρόνια (Κόνσολα, 2006).

2.3 Η επίδραση του λογοτεχνικού βιβλίου και κυρίως του παιδικού στην ανάπτυξη του τουρισμού. Σύντομη ιστορική αναδρομή από παλιά έως σήμερα.

Τον 16^ο αιώνα η εκτύπωση των βιβλίων, γινόταν σε μικρά τυπογραφεία μετά από παραγγελία πλανόδιων βιβλιοπωλών και τραγουδιστών, που είχαν ως σκοπό να πουληθούν σε πανηγύρια και σε πλατείες. Ήταν κακοτυπωμένα και συχνά απουσίαζε η χρονολογία εκτύπωσης, ο τόπος έκδοσης αφού αποτελούσαν προϊόντα της μαζικής κουλτούρας. Αργότερα ο Γουτεμβέργιος επινόησε τους κοινούς χαρακτήρες και γεννήθηκε το βιβλίο, σχεδόν με τη σημερινή του μορφή, που είναι αντικείμενο πολλαπλής παραγωγής και όχι χειρόγραφο. Το έντυπο βιβλίο δημιουργεί ένα κοινό και παράγει αναγνώστες που θα το προσδιορίσουν (Έκο, 1987).

Η λογοτεχνία είναι το κατάλληλο μέσο ώστε να χρησιμοποιηθεί για τη διατήρηση του βίου (ζωής), ως ένα ισχυρό όπλο για την άμυνα του και στην επόμενη χιλιετία. Σε πολλές περιπτώσεις στην ιστορία, αποδείχτηκε πιο ισχυρή η «πένα από το ξίφος». Η λογοτεχνία ασχολείται με τους ανθρώπους, με τη φύση και κάθε άλλη μορφή ζωής. Η λογοτεχνία συνυφασμένη με τα βιβλία, είναι αυτή που αναδεικνύει την καλλιτεχνική δραστηριότητα, το δίκαιο, τον πολιτισμό γενικότερα και διαμορφώνει τη συνείδηση του καθενός (Βλαβιανού, 1994).

¹⁶ Ε.ΚΕ.ΒΙ.

Με την εμφάνιση της τυπογραφίας άλλαξε ριζικά, σχεδόν μεταμορφώθηκε ο τρόπος παραγωγής του βιβλίου και κατά συνέπεια άλλαξε και η μέθοδος υπολογισμού της αξίας του. Πριν την εμφάνιση της τυπογραφίας, η αξία του βιβλίου ήταν διαφορετική αφού αυτό συνεπάγονταν ατέλειωτες ώρες για να αναπαραχθεί με το χέρι. Ενώ μετά με την τυπογραφία και την εμφάνιση της πολιτιστικής βιομηχανίας, τα πράγματα άλλαξαν. Τα βιβλία ως αντικείμενα καλλιτεχνικού περιεχομένου, πωλούνται ως εμπορεύματα (Αυδίκος, 2014).

Σύμφωνα με στοιχεία που αναφέρει ο Αυδίκος στο βιβλίο του με τίτλο: «Οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες στην Ελλάδα» κατά το έτος 2014, αναφέρει ότι η Αθήνα ως ευρωπαϊκή πρωτεύουσα σε σχέση με τον πληθυσμό της, υπερέχουν τα βιβλιοπωλεία, οι βιβλιοθήκες και οι εκδοτικοί οίκοι της. Με στοιχεία του 2012 από το ΕΚΕΒΙ για την βιβλιοπαραγωγή στη χώρα μας, προκύπτει ότι οι εκδοτικοί οίκοι που έχουν ως έδρα τους την Αθήνα αριθμούν τους 940, αφού οι 180 είναι δημόσιοι οργανισμοί και μη κερδοσκοπικές εταιρείες που τύπωσαν έστω και μία έκδοση. Η βιβλιοπαραγωγή αυξήθηκε ραγδαία από το έτος 1990 έως το έτος 2008. Ακόμη και στα δύο πρώτα χρόνια της κρίσης, μόλις 180 οίκοι, διέκοψαν την βιβλιοπαραγωγή. Στην περιοχή των Εξαρχείων, που στεγάζονται πολλοί εκδοτικοί οίκοι, λόγω των τεσσάρων ιστορικών πανεπιστημίων¹⁷, συσπειρώθηκαν για ιστορικούς, πολιτικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς λόγους, αφού μοιράζονταν έτσι τα έξοδα (Αυδίκος, 2014).

Σήμερα υπάρχει πληθώρα βιβλίων σχετικά με όλα τα θέματα που αφορούν την ανθρώπινη γνώση. Η βιβλιοπαραγωγή είναι αυξημένη και ο κάθε αναγνώστης οφείλει να επιλέγει τι θα διαβάσει και τι θα προτιμήσει να αγοράσει. Σίγουρα υπάρχουν πολλοί εκδοτικοί οίκοι που έχουν συμβάλει σ' αυτό, αλλά σπουδαίο ρόλο έχουν παίξει και οι Δημοτικές και Δημόσιες Βιβλιοθήκες. Σήμερα αριθμούν πολύ περισσότερες από παλιότερα. Το ίδιο συμβαίνει με την παιδική βιβλιοπαραγωγή. Υπάρχουν πολλές εκδόσεις, που σίγουρα θα πρέπει να γίνει μία επιλογή, όσο το δυνατόν σωστότερη. Αυτή θα πρέπει να γίνεται από τους ενήλικες και κυρίως τους εκπαιδευτικούς, τους βιβλιοθηκονόμους, αλλά και τους γονείς των μικρών αναγνωστών.

2.4 Οι στόχοι των παιδικών Βιβλιοθηκών

¹⁷ Νομική, Πολυτεχνείο, Οικονομικό ΑΣΟΕΕ και Χημικό.

Είναι αποδεκτό απ' όλους ότι οι βασικοί παράγοντες που ωθούν το παιδί ή το απωθούν στο να πλησιάσει το βιβλίο, είναι πρωτίστως το οικογενειακό περιβάλλον και μετέπειτα το σχολικό. Το παιδικό βιβλίο είναι πολύ σημαντικό. Την εποχή που δεν υπήρχαν βιβλία, υπήρχε η προφορική παράδοση των ιστοριών και των παραμυθιών. Ο παππούς και η γιαγιά διηγούνταν ιστορίες, υπήρχε ο ραψωδός και ο τροβαδούρος. Οι παιδικές Βιβλιοθήκες άρχισαν να λειτουργούν στο διεθνή χώρο στο τέλος του 19^{ου} αιώνα στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και στην Αγγλία, ως τμήμα των δημόσιων βιβλιοθηκών. Η ίδρυση Βιβλιοθήκης ειδικά για εφήβους ξεκίνησε στην Νέα Υόρκη όταν ένας Ιρλανδός μετανάστης, ο Donnel, έμπορος βαμβακιού, άφησε στη διαθήκη του 2.000.000 δολάρια για την οργάνωση βιβλιοθήκης, για νεαρούς εργάτες. Ο Donnel, είχε δηλώσει ότι την επιτυχία του, τη χρωστούσε στα βιβλία που διάβαζε σε νεαρή ηλικία. Η διευθύντρια της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου, αναφέρει ότι γύρω στο 1900, οι παιδικές Βιβλιοθήκες της ΗΠΑ δημιουργούνται στις δημόσιες Βιβλιοθήκες, σε μεγάλο βαθμό. Ο πρώτος εκδοτικός οίκος για παιδιά ιδρύθηκε το 1644 από τον John Newberry στην Αγγλία, τη χώρα με τη μεγαλύτερη παράδοση στο παιδικό βιβλίο. Έχει διαπιστωθεί ότι όπου έχουν ιδρυθεί παιδικές βιβλιοθήκες, η προσέλευση του παιδικού κοινού είναι πολύ μεγάλη. Η Lioba Betten, βιβλιοθηκάριας της Δημοτικής Βιβλιοθήκης του Μονάχου, αναφέρει ότι οι βιβλιοθήκες είναι τόσο πολυσύχναστες, που αναγκάζονται να λειτουργούν 40 – 60 ώρες την εβδομάδα. Στις χώρες που κατοικούν μετανάστες σε μεγάλο ποσοστό, διαθέτουν βιβλία ξενόγλωσσα ώστε τα παιδιά να μην χάσουν την επαφή με τη μητρική τους γλώσσα. Η επιτυχία των παιδικών βιβλιοθηκών μαρτυρεί την επιτυχία του θεσμού τους, αφού βασίζεται στην άποψη ότι ο σκοπός της δεν είναι μόνο να διαθέτει απλώς βιβλία, να λειτουργεί ως αναγνωστήριο ή μόνο να δανείζει βιβλία. Η εξέλιξή τους σε ένα πνευματικό κέντρο, με πολλές δράσεις και δραστηριότητες που ξεκινούν από το βιβλίο ή καταλήγουν σ' αυτό, είναι αξία ανεκτίμητη. Περιμένουν τους μικρούς αναγνώστες βιβλία με εικόνες, εγκυκλοπαίδειες, έγχρωμες διαφάνειες, φωτογραφίες, αφίσες, επιτραπέζια παιχνίδια και πολλά άλλα. Η συμβολή της παιδικής βιβλιοθήκης είναι πολύπλευρη. Συνεργάζεται με όλους του φορείς που σχετίζονται με το βιβλίο και έρχονται σε επαφή με τα Σχολεία (Αγγελοπούλου, 1998).

2.5 «Future Library»

Ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός λοιπόν, «Future Library» (www.futurelibrary.gr/about-us/), ιδρύθηκε το 2011 στη Βέροια. Αρχικός του στόχος ήταν η ίδρυση ενός Δικτύου Ελληνικών Δημόσιων και Δημοτικών Βιβλιοθηκών που θα

διέδιδε τον σημαντικό ρόλο τους μέσα από την προώθηση της φιλαναγνωσίας και της δημιουργικότητας. Η δημιουργία ενός Δικτύου Βιβλιοθηκών, ήταν η αρχική ιδέα μέσω του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος, ώστε να δημιουργηθεί, μέσα από τη συνεργασία, τη διάδραση, τη διαδικτυακή μάθηση, η Βιβλιοθήκη του μέλλοντος. Αυτό επιτεύχθηκε μέσα από βιωματικά σεμινάρια και καινοτόμες υπηρεσίες, που πραγματοποιήθηκαν στη Βέροια, για αρκετά χρόνια. Η έδρα της εταιρίας είναι στη Βέροια και το γραφείο της, στην Αθήνα. Το όραμά της ήταν το Δίκτυο αυτό αφού ισχυροποιηθεί, να περάσει στην ΕΒΕ και μέσω αυτής να προωθηθεί ο ρόλος των Ελληνικών Βιβλιοθηκών. Πράγμα που πραγματοποιείται σήμερα. Συνεργάστηκε με Βιβλιοθήκες και εκτός Ελλάδας και με Βιβλιοθήκες των Βαλκανίων. Χρηματοδοτήθηκε από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, το ΚΙΚΠΕ, το Bill & Melinda Gates Foundation και την Ευρωπαϊκή Ένωση με το πρόγραμμα Competitiveness and Innovation Framework Program.

2.5.1 Καλοκαιρινές Εκστρατείες Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας μέσω του Δικτύου «Future Library»

Εικ.1, Έκδοση του Future Library για την καλοκαιρινή Εκστρατεία του έτους 2013.

Εικ.2, Στοιχεία για την Καλοκαιρινή Εκστρατεία Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας 2013.

Στις 12 μέχρι 15 Μαρτίου του έτους 2013, στη Βέροια 116 εκπρόσωποι από 94 βιβλιοθήκες συναντήθηκαν στο 2^ο βιωματικό σεμινάριο, για την προετοιμασία και την οργάνωση της 2^{ης} Καλοκαιρινής Εκστρατείας Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας. Αποτελούσε ένα σεμινάριο που περιελάμβανε ποικίλα εργαστήρια επιμόρφωσης και κατάρτισης των υπαλλήλων των βιβλιοθηκών. Διδάχτηκαν πώς θα εντάξουν τα βιβλία στην καθημερινή λειτουργία της βιβλιοθήκης, πώς θα προσελκύσουν εθελοντές και κόσμο που θα πιστέψει στο έργο τους και θα τους στηρίξει με διάφορους τρόπους. Επίσης ενημερώθηκαν για τους τρόπους που οι βιβλιοθήκες θα ανοιχτούν στην κοινωνία (Βοκοτοπούλου, 2013).

Τα αποτελέσματα της δεύτερης Καλοκαιρινής Εκστρατείας, η οποία είχε ως θέμα: «Στις βιβλιοθήκες ο κόσμος είναι πολύχρωμος», ήταν ενθαρρυντικά. Η διάρκεια της ήταν ενενήντα ημέρες, με 3.400 δράσεις, που συμμετείχαν 103 Δημοσίες και Δημοτικές βιβλιοθήκες. Προσέλκυσαν 76.200 παιδιά και 16.400 ενήλικες. Οι βιβλιοθήκες εμπλουτίστηκαν με 16.587 βιβλία. Ιδιαίτερα θετικό ήταν το γεγονός ότι 28.200 παιδιά δανείστηκαν έστω κι ένα βιβλίο. Ύστερα από έρευνα του Future Library διαπιστώθηκε ότι ο αριθμός των επισκεπτών των βιβλιοθηκών διπλασιάζεται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες λόγω της Καλοκαιρινής Εκστρατείας, η οποία προσδίδει στη

Βιβλιοθήκη ζωντάνια και δυναμισμό στην τοπική κοινότητα της κάθε Βιβλιοθήκης - μέλους του Δικτύου. Το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος ήταν ο αποκλειστικός χρηματοδότης της εκστρατείας (Βοκοτοπούλου, 2013).

140* βιβλιοθήκες... 98 πόλεις

- **Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης**
 - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ελευθερούπολης
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Αλεξανδρούπολης
 - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Δράμας
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Ξάνθης
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Ανδριανής
- **Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας**
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Πλατέος
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Θερμαϊκού
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Θέρμης
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Ωραιοκαστρου
 - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας
 - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κιλκίς
 - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Αλεξάνδρειας
 - Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Πολυκάστρου
 - Δημοτικές Βιβλιοθήκες Παύλου Μελά - Πολίχνη
 - Δημοτικές Βιβλιοθήκες Παύλου Μελά - Σταυρούπολη
 - Κεντρική Βιβλιοθήκη Δήμου Καλαμαριάς
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Πολυγύρου
- **Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας**
 - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Γρεβενών
 - Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας «Μανούσσια»
 - Κοβεντάρειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Κοζάνης
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Καστοριάς «Αθανάσιος Χριστόπουλος»
- **Περιφέρεια Ηπείρου**
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Πρέβεζας
 - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας
- **Περιφέρεια Θεσσαλίας**
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Νέας Αγχιάλου «Κώστας Βάρναλης» (Βόλος)
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Νέας Ιωνίας Βόλου
 - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λάρισας «Κωνσταντίνος Κούμας»
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Αμπελώννα
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Καλαμπάκας
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Ραψάνης
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Τρικάλων
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Τυρνάβου
 - Κέντρο Ιστορίας και Τεκμηρίωσης Βόλου
 - Παιδικές Βιβλιοθήκες Δ.Ο.Π.Α. Καρδίτσας
 - Παιδική Βιβλιοθήκη Κ.Δ.ΑΠ. Νεάπολης (Βόλος)
 - Παιδική Βιβλιοθήκη Στέκι Παιδιού (Βόλος)
- **Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας**
 - Αιάντειος Δημόσια Βιβλιοθήκη Αταλάντης
 - Βιβλιοθήκη Γαλαξιδίου
 - Βιβλιοθήκη Δ.Ε. Ιτέας Δ. Δελφών
 - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καρπενησίου
 - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λαμίας
 - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λεβαδείας
 - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Χαλκίδας
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Δήμου Ορχομενού
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Ψαχνών
 - Δημοτικός Οργανισμός Θήβας Ν.Π.Δ.Δ., Τμήμα Πολιτισμού, Βιβλιοθήκη
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Δομοκού
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Καθενών
 - Δημοτική Βιβλιοθήκη Αμαρύνθου
- **Περιφέρεια Ιονίων Νήσων**
 - Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζακύνθου
 - Ξενοπούλειος Παιδική Βιβλιοθήκη

39

Εικ.3, Οι Βιβλιοθήκες που συμμετείχαν στην Καλοκαιρινή Εκστρατεία 2013.

Το έτος 2014, πραγματοποιήθηκε η τρίτη Καλοκαιρινή Εκστρατεία του Future Library, με θέμα: «Ότι σκέφτεσαι σκέψου το αντίθετο». Πραγματοποιήθηκε και εκείνη τη χρονιά βιωματικό σεμινάριο με σπουδαίες δράσεις για τον κόσμο των Βιβλιοθηκών¹⁸. Καινοτόμα εργαστήρια συμπεριλήφθηκαν όπως μουσικής, χορού, θεάτρου,

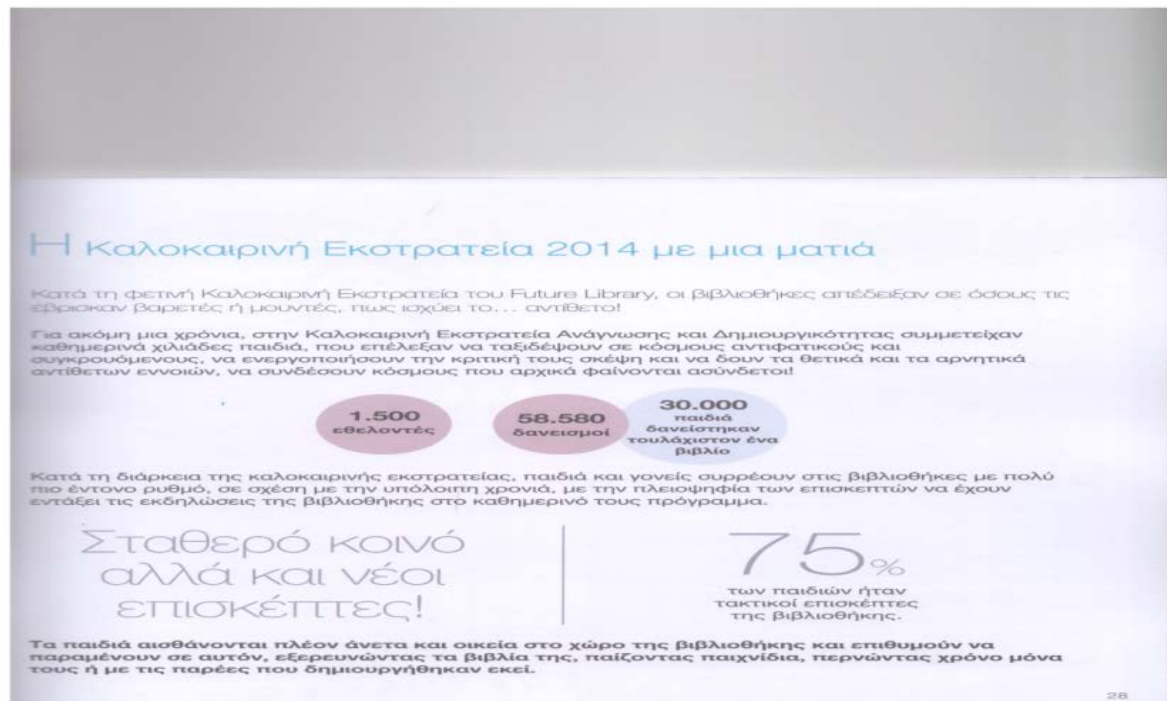
¹⁸ Αναφέρουμε τον κόσμο των Βιβλιοθηκών γιατί όλοι οι υπάλληλοι που εργάζονται σε Βιβλιοθήκες δεν είναι βιβλιοθηκονόμοι, άλλοι είναι καθηγητές αποσπασμένοι ή οτιδήποτε άλλο ή ακόμη κάποιοι δουλεύουν εθελοντικά στις Βιβλιοθήκες και πραγματοποιούν τις δράσεις.

χαρτογράφησης. Επίσης δημιουργήθηκε μία λέσχη ανάγνωσης για τα μέλη που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, με συζήτηση σχετικά με το βιβλίο του Michel Serres, «η Κοντορεβιθούλα».

Εικ. 4, Έκδοση του Future Library για την Καλοκαιρινή Εκστρατεία 2014.

Τα αποτελέσματα της καλοκαιρινής εκστρατείας για το έτος 2014, ήταν ακόμη πιο ενθαρρυντικά από την προηγούμενη χρονιά. Ένα κοινωνικό μήνυμα για όλες τις Βιβλιοθήκες έπαιζε καθημερινά στα τηλεοπτικά κανάλια και προέτρεπε τον κόσμο να ζητήσει πληροφορίες στη Βιβλιοθήκη της περιοχής του. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ο τοπικός τύπος ήταν τα μέσα που η κάθε Βιβλιοθήκη υποστήριζε το σημαντικό της έργο (Βοκοτοπούλου, 2014).

Εικ. 5, Αποτελέσματα της Καλοκαιρινή Εκστρατείας για το έτος 2014.

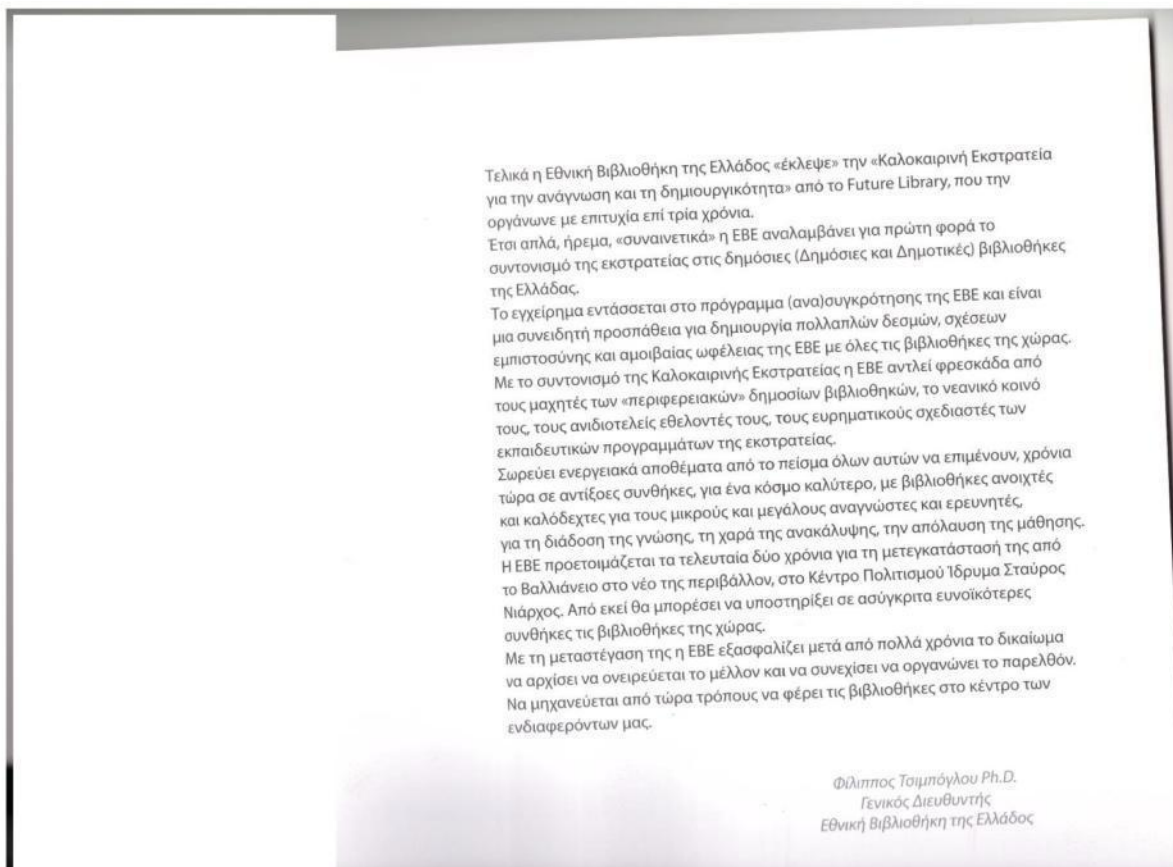
Εικ. 6, Αποτελέσματα της Καλοκαιρινή Εκστρατείας για το έτος 2014.

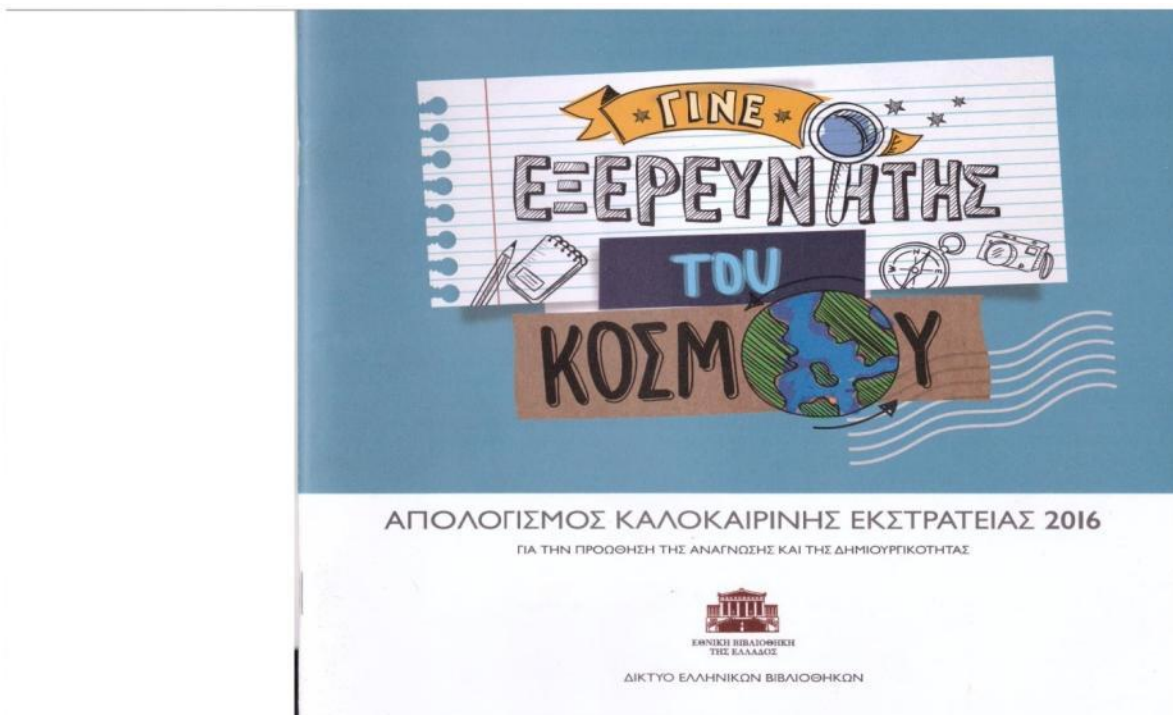
Εικ. 7, Έκδοση της ΕΒΕ για την Καλοκαιρινή Εκστρατεία 2015.

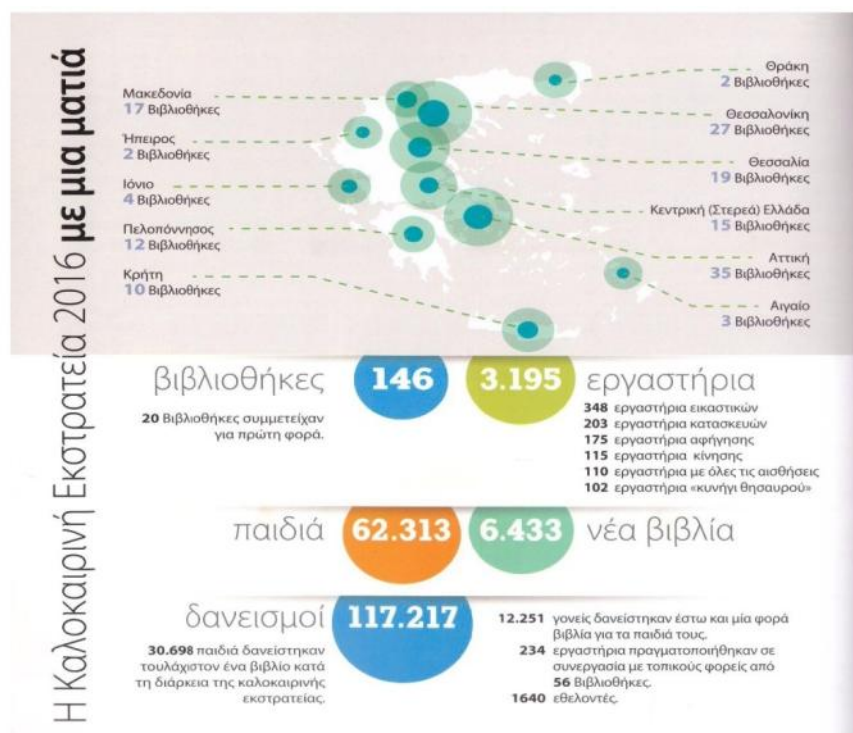
Εικ. 8, Αποτελέσματα της ΕΒΕ για την Καλοκαιρινή Εκστρατεία 2015.

Εικ. 9, Μήνυμα του Διευθυντή της ΕΒΕ για το έτος 2015.

Εικ. 10, Έκδοση της ΕΒΕ για την Καλοκαιρινή Εκστρατεία 2016.

Εικ. 11, Αποτελέσματα της ΕΒΕ για την Καλοκαιρινή Εκστρατεία 2016.

2.5.2 Το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος¹⁹

Ιδρυτής του, υπήρξε ο Σταύρος Νιάρχος, πλούσιος στόλαρχος, λάτρης ακριβών έργων τέχνης και ίσως ο πλουσιότερος του κόσμου (Λιμπερόπουλος, 1997).

Θεωρείται από τους πιο επιτυχημένους εφοπλιστές και επιχειρηματίες του 20ου αιώνα και το φιλανθρωπικό του έργο είναι εξαιρετικά αξιόλογο (Δαγρέ, 2007).

Το Ίδρυμα (www.snf.org), πρόκειται για έναν διεθνή κοινωφελή οργανισμό ο οποίος χρηματοδοτεί μέσω δωρεών, μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς.

Μέσα από δωρεές έχει προσφέρει στήριξη στον τομέα της υγείας στη χώρα μας, στην Εθνική Πινακοθήκη, σε αθλητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα, επίσης έχει προσφέρει βραβεία και πολλά άλλα.

¹⁹ ΙΣΝ

Όσον αφορά τις Ελληνικές Δημοτικές και Δημόσιες Βιβλιοθήκες, τις χρηματοδότησε μέσω της Εταιρείας Future Library, με σεμινάρια για το προσωπικό τους, με υλικοτεχνική υποστήριξη και ηθική, μέσω του Δικτύου των Ελληνικών Βιβλιοθηκών.

Το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, καλύπτει έκταση 22.000 τετραγωνικών μέτρων. Στεγάζει την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, την Εθνική Λυρική Σκηνή και το Πάρκο Σταύρος Νιάρχος. Το Κέντρο Πολιτισμού, διαφυλάσσει το παρελθόν και επαναπροσδιορίζει το μέλλον, έπειτα από πολλά χρόνια κατασκευής του, με κόστος 566 εκατομμυρίων ευρώ. Αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά έργα που έχουν πραγματοποιηθεί στην Ελλάδα, τα τελευταία χρόνια. Είναι το αποκορύφωμα μιας μακράς και σύνθετης διαδικασίας πολιτιστικής, περιβαλλοντικής, κοινωνικής έμπνευσης και αναζωογόνησης. Στόχος του είναι να εδραιώσει η χώρα μας την παρουσία της στη διεθνή πλατφόρμα ανταλλαγής και ανάπτυξης πολιτισμού. Στεγάζεται στην Καλλιθέα, έναν Δήμο με 100.000 κατοίκους, κοντά στο ιστορικό λιμάνι του Πειραιά. Πρόκειται για έναν αυτόνομο μικρόκοσμο που έχει τη δυνατότητα να προσελκύσει επιστήμονες απ' όλον τον κόσμο, με τα ποικίλα προγράμματά του. Η αρχιτεκτονική του ανήκει στον Renzo Piano, ο οποίος έχει προτιμηθεί σε πολλά Μουσεία και πολιτιστικά ιδρύματα, διεθνώς. Δημιούργησε έναν δημόσιο χώρο που συνδυάζει τέσσερις πυλώνες: παιδεία, πολιτισμό, βιωσιμότητα, περιβαλλοντική ισορροπία (Papas, 2015).

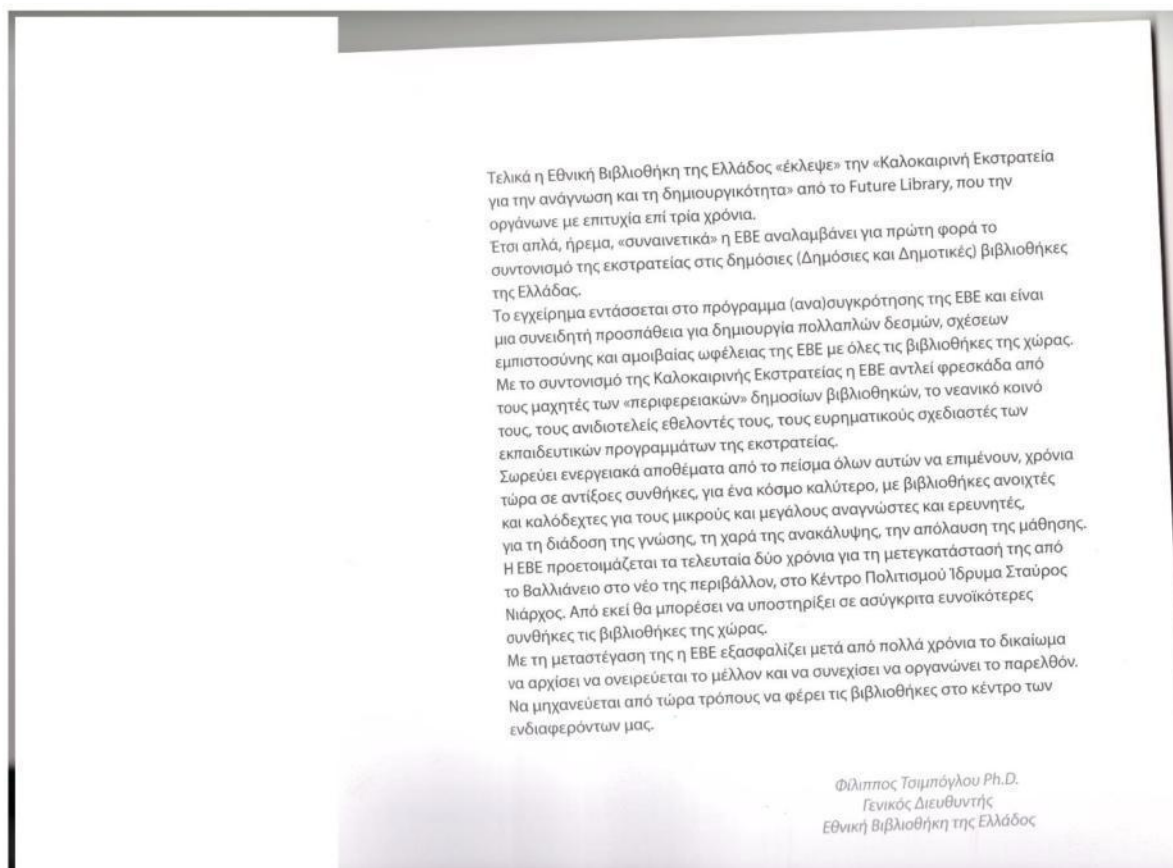
Μία υπερσύγχρονη Βιβλιοθήκη, που πρώτη φορά στην ιστορία της λειτουργεί σε δύο επίπεδα: ως εθνική ερευνητική βιβλιοθήκη και ως ανοικτή δημόσια, με πρόσβαση σε πάνω από ένα εκατομμύριο βιβλία, με σπάνια συλλογή με τα 5.000 χειρόγραφους κώδικες, έγγραφα και αρχεία που χρονολογούνται από τον 9^ο έως τον 19^ο αιώνα. Ένα Κέντρο Επιχειρηματικότητας είναι στα επόμενα σχέδια και ένα στούντιο ηχογραφήσεων για νέους μουσικούς.

Η Εθνική Λυρική Σκηνή με το νέο της αμφιθέατρο, αποτελεί έναν από τους κορυφαίους χώρους για όπερα παγκοσμίως. Έχει έκταση 28.000 τετραγωνικά μέτρα και διαθέτει κορυφαία ακουστική, υπερσύγχρονο εξοπλισμό και υποδομές με καμαρίνια, χώρους για πρόβα, εργαστήρια παραγωγής και χώρους εκγύμνασης. Επίσης διαθέτει έναν πιο ευέλικτο χώρο περίπου 450 θέσεων για να εξυπηρετεί εκπαιδευτικές παραστάσεις.

Το Πάρκο Σταύρος Νιάρχος καλύπτει το 85% της συνολικής έκτασης των 170 στρεμμάτων. Περιλαμβάνει 1.400 δέντρα, 300.000 θάμνους, έναν μεσογειακό κήπο, έναν λαχανόκηπο, ένα ειδικά διαμορφωμένο Λαβύρινθο, στίβο τριών διαδρόμων για 300 μέτρα και έξι διαδρόμων. Υπάρχει υδάτινο κανάλι, ποδηλατοδρόμος, Φάρος και ένα παρατηρητήριο 900 τ.μ.

Με όλα τα παραπάνω κατανοούμε ότι έχει ενισχυθεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων που ζουν κοντά και γύρω από το συγκεκριμένο Ίδρυμα, αφού εκτός των άλλων πραγματοποιούνται συναυλίες, κινηματογραφικές προβολές, εκπαιδευτικές εκδηλώσεις και πολλά άλλα.

2.5.3 Τη σκυτάλη του Δικτύου παίρνει η ΕΒΕ

Εικ. 12, Μήνυμα του Διευθυντή της ΕΒΕ για το έτος 2015.

Από το 2015 ανέλαβε η ΕΒΕ τη διαχείριση του Δικτύου, πραγματοποιώντας ένα σεμινάριο δια ζώσης στην Αθηνά. Οι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα να ενημερωθούν για το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Από τότε κι έπειτα, πραγματοποιούνται σεμινάρια σε υβριδική μορφή, για την προετοιμασία των καλοκαιρινών εργαστηρίων. Σήμερα υπάρχει περισσότερο ηθική υποστήριξη, η οποία είναι και αυτή είναι πολύ

σημαντική στην εποχή μας, παρά οικονομική. Σήμερα το Δίκτυο έχει επεκταθεί και σε άλλου είδους Βιβλιοθήκες, όχι μόνο Δημόσιες και Δημοτικές και συνεχίζει τα προγράμματα, για όλη τη διάρκεια του χρόνου. Όχι μόνο κατά την καλοκαιρινή περίοδο, η οποία πλέον έχει ισχυροποιηθεί και θεωρείται δεδομένη.

Εικ. 13, Μήνυμα του Διευθυντή της ΕΒΕ για το έτος 2015.

Κατανοούμε ότι ο ρόλος της ΕΒΕ ως του συντονιστή του Δικτύου για τις καλοκαιρινές εκδηλώσεις αλλά και για διάφορες χειμερινές δράσεις είναι πολύτιμος και αναγκαίος. Στην αρχή υπήρχε και υπάρχει ο ενδιασμός ότι αν περάσει στο Δημόσιο λόγω της έλλειψης χρημάτων, ίσως ναυαγήσει. Αυτό το στοίχημα καλούνται να αντιμετωπίσουν όλοι όσοι εργάζονται σε διάφορους τομείς, στην Εθνική Βιβλιοθήκη και ανέλαβαν αυτό το δύσκολο έργο. Το νέο κτίριο του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος αποτελεί ένα στολίδι στη λεωφόρο Συγγρού και σίγουρα βοήθησε στην αναβάθμιση και στον εξευγενισμό της περιοχής. Οδήγησε στην αύξηση της επισκεψιμότητας στη χώρα μας από εντόπιους και μη τουρίστες.

2.5.4 Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος - σύντομο ιστορικό της

Ιδρύθηκε το 1829 από τον Καποδίστρια και εγκαταστάθηκε στο κτίριο του Ορφανοτροφείου της Αίγινας, μαζί με το Εθνικό Μουσείο, το Κεντρικό Σχολείο και το Εθνικό Τυπογραφείο. Η Βιβλιοθήκη περιελάμβανε τη νομισματική συλλογή και 1844 τόμους, οι οποίοι προέρχονταν από δωρεές Ελλήνων ή Φιλελλήνων. Επίσης αρκετοί τόμοι αγοράστηκαν με εντολή του Καποδίστρια. Ολόκληρο το Ίδρυμα διοικούνταν από Επιτροπή με Πρόεδρο τον Ανδρέα Μουστοξύδη²⁰, ο οποίος και παραιτήθηκε μετά τη δολοφονία του φίλου του, Καποδίστρια (Μονιάρου, 1993).

Στις 15 Μαΐου του 1832 εκδόθηκε σχετικό διάταγμα και η Βιβλιοθήκη διαχωρίστηκε από το Μουσείο, ανεξαρτητοποιήθηκε και ονομάστηκε «Δημόσια Βιβλιοθήκη» με πρώτο διευθυντή τον Γεννάδιο Γεώργιο²¹, ο οποίος μόλις ανέλαβε τις υπηρεσίες του συνέταξε κατάλογο βιβλίων. Τα βιβλία αριθμούσαν 1.809 τόμους και 35 χειρόγραφους κώδικες. Το 1854 ψηφίστηκε νόμος που σύμφωνα με τον οποίο έπρεπε να συγκεντρώσει η Βιβλιοθήκη κάθε έντυπο και χειρόγραφο σε όποιο μέρος της χώρας και αν βρισκόταν και να κατατίθεται στη Βιβλιοθήκη ένα αντίτυπο από κάθε έντυπο βιβλίο που τυπωνόταν στην Ελλάδα (Μονιάρου, 1993).

Το 1834 που μεταφέρθηκε η πρωτεύουσα του Ελληνικού Κράτους στην Αθήνα, μεταφέρθηκε και η Βιβλιοθήκη που τότε αριθμούσε 8.000 τόμους. Αρχικά εγκαταστάθηκε στο Λουτρό της Αγοράς²² αλλά επειδή ο χώρος ήταν μικρός, μεταφέρθηκε στο Α΄ Γυμνάσιο της Πλάκας και μετέπειτα στο Εκκλησάκι του Αγίου Ελευθερίου στην πλατεία Μητροπόλεως. Δέχτηκε πολλές και αξιόλογες συλλογές:

- το 1833 εμπλουτίστηκε με τη δωρεά 5.400 τόμων, δύο αδελφών, του Χριστόφορου και του Κωνσταντίνου Σακελλαρίου²³.
- Το 1837 τη δωρεά του Κωνσταντίνου Μπέλλιου με 1.886 τόμους. (Όμως λόγω έλλειψης χώρου οι συλλογές τοποθετήθηκαν σε κιβώτια και φυλάχτηκαν στην Εκκλησία του Μετοχίου της Καισαριανής).

²⁰ Λόγιος και ιστορικός της εποχής με καταγωγή από την Κέρκυρα.

²¹ Διδάσκαλος του γένους. Ορίστηκε ως Διευθυντής και επιστάτης της Βιβλιοθήκης.

²² Τουρκικό κτίσμα του 17^{ου} αιώνα στην αρχή της ρωμαϊκής αγοράς.

²³ Καταγόταν από την Αδριανούπολη.

Το 1838 ύστερα από ενέργειες του Γενναδίου, αγοράστηκε η πολύτιμη συλλογή σπάνιων καλοδεμένων βιβλίων, αρχετύπων²⁴, πρώτων εκδόσεων, 1.995 τόμων, του Ποστολάκα Δημητρίου (Μονιάρου, 1993).

Το 1842 διαθέτοντας 15.00 τόμους ενώθηκε με τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου και μεταφέρθηκε στον επάνω όροφο, με διευθυντή τον Γ. Τυπάλδο. Εκείνη τη δεδομένη στιγμή, αριθμούσε 80.000 τόμους. Με Βασιλικό Διάταγμα το 1867 πραγματοποιείται η συγχώνευση των δύο Βιβλιοθηκών σε μία, με την ονομασία ως «Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος», στο κτίριο του Πανεπιστημίου, ως το 1903 (Δαράκη, 1986).

Το 1920 η Βιβλιοθήκη γίνεται Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας. Το 1924 παρέλαβε τη Βασιλική Βιβλιοθήκη, που την χάρισε ο Βασιλιάς Γεώργιος ο Β΄ και από τότε περιλαμβάνει βιβλία των Βασιλιάδων Όθωνα, Γεωργίου Α΄ της Βασίλισσας Όλγας και του Κωνσταντίνου. Σημαντικό υλικό της αποτελεί η συλλογή βιβλίων της βασίλισσας Όλγας ή οποία αποτελείται από χιλιάδες τόμους στη σλαβική γλώσσα και με τα οποία καλύπτεται σχεδόν η σλαβική πνευματική παραγωγή, κατά το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα (Μονιάρου, 1993).

Όσον αφορά τον εμπλουτισμό της γίνεται με υποχρεωτικές από το νόμο προσφορές, δωρεές, ανταλλαγές και αγορές. Προσφέρονται στη Βιβλιοθήκη δύο αντίτυπα από κάθε έντυπο, βιβλίο ή περιοδικό με βάση το νόμο 880/1943.

Σπάνιο υλικό αποτελεί η «Γραμματική του Λασκάρεως», αρχέτυπο που τυπώθηκε στο Μιλάνο το έτος 1476, το πρώτο έντυπο βιβλίο με ελληνικούς τυπογραφικούς χαρακτήρες. Διαθέτει πλούσια συλλογή βιβλίων και χειρογράφων, περιλαμβάνει αρχέτυπα, παλαιότυπα, περιοδικά, εφημερίδες, ομοιοτύπων, χρυσόβουλα, πάπυρους ελληνικούς και αιγυπτιακούς προ και μετά Χριστού, παλίμψηστους κώδικες και ιδιαίτερο ιστορικό αρχείο. Στη συλλογή χειρογράφων επίσης υπάρχουν 200.000 έγγραφα που αναφέρονται στην Επανάσταση του 1821 αλλά και οικογενειακά αρχεία του Υψηλάντη και άλλων (Μονιάρου, 1993).

Ανάμεσα στο σπάνιο υλικό της υπάρχουν Ευαγγέλια που ανήκουν στον 10^ο και 11^ο αιώνα. Επίσης διαθέτει ξυλογραφίες, χαλκογραφίες και λιθογραφίες.

²⁴ Βιβλία που εκδόθηκαν από την ανακάλυψη της τυπογραφίας μέχρι το 1500.

Διοικητικά αποτελεί δημόσια υπηρεσία με προϊσταμένη αρχή το Υπουργείο Πολιτισμού. Τη διοίκηση της την έχει ο Διευθυντής της και η οικονομική της διαχείριση εγκρίνεται από το εφορευτικό συμβούλιο (Δαράκη, 1986).

Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (<https://www.nlg.gr/>) σήμερα εποπτεύεται από το Υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών και λειτουργεί σε τρία κτίρια, στο Βαλλιάνειο, στο Βοτανικό και στο ΚΠΙΣΝ. Ολοκληρώθηκε η μετεγκατάστασή της στο νέο της κτίριο στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, στο οποίο συστεγάζονται, εκτός από την Εθνική Βιβλιοθήκη, η Εθνική Λυρική Σκηνή και το Πάρκο Σταύρος Νιάρχος. Η ΕΒΕ παρέχει δοκιμαστικά της νέες της υπηρεσίες. Παρέχει πρόσβαση σε τρεις από τις συλλογές της, των περιοδικών, των χειρογράφων και του δανεισμού. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η εγγραφή των χρηστών για τη χρήση των παραπάνω λειτουργιών της. Επίσης, λειτουργεί και η ηλεκτρονική πλατφόρμα της, δοκιμαστικά.

Όπως αναφέρει ο Σταύρος Ζουμπουλάκης - Πρόεδρος Εφορευτικού Συμβουλίου - Η ΕΒΕ²⁵ επανιδρύεται. Δεν πρόκειται για μία απλή μετεγκατάστασή της. Αλλάζει ριζικά όχι μόνο ως προς των εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών της αλλά και ως προς το ύφος της, μέσα από έναν αγώνα δρόμου αφού προσπαθεί να καλύψει τα κενά της, για να οδηγηθεί σε μία Βιβλιοθήκη του μέλλοντος.

2.5.5 Τα «Δίκτυα Βιβλιοθηκών»

Η συμμετοχή κάθε είδους Βιβλιοθήκης σε ένα δίκτυο ή σε περισσότερα, επίσημα ή ανεπίσημα, αποτελεί πρόκληση για μία αμοιβαία υποστήριξη, σε πολλούς τομείς. Όταν όμως το δίκτυο και η συντήρησή του προϋποθέτει οικονομική υποστήριξη, τότε θα πρέπει να γίνει σωστή επιλογή, για το αν θα συμμετέχει μία Βιβλιοθήκη ή όχι. Θα πρέπει η στήριξη να είναι πολύ μεγάλη ώστε να μπορέσει να συμμετέχει σ' αυτό και θα επιτύχει όταν θα φέρει όφελος στους χρήστες και τα μέλη του (IFLA, 2000).

Τα Δίκτυα Βιβλιοθηκών αποτελούν ένα από τα χαρακτηριστικά της κοινωνίας της πληροφόρησης. Αποτελούν φορείς διανομής μηνυμάτων και μπορούν να διαχειριστούν μεγάλο όγκο πληροφοριών. Αυτές είναι αποθηκευμένες σ' έναν κεντρικό ηλεκτρονικό υπολογιστή και ενώνουν μία σειρά διαθετών με τερματικό, στις Βιβλιοθήκες. Οι κυριότερες υπηρεσίες που μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω του δικτύου είναι

²⁵ Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος

αρκετές βιβλιοθηκονομικές λειτουργίες, όπως η καταλογογράφηση του υλικού τους, η δημιουργία αρχείων καθιερωμένων αναγραφών, ο διαδανεισμός, η αναζήτηση βιβλιογραφικών δεδομένων (Χαλκιοπούλου, 1996).

Κάποια από τα πλεονεκτήματα με τη χρήση δικτύου ανάμεσα στις Βιβλιοθήκες είναι τα παρακάτω:

- Παροχή υψηλότερου επιπέδου υπηρεσιών προς τους χρήστες τους
- Ευκολότερη πρόσβαση σε μεγάλες βάσεις δεδομένων, με συνέπεια ο διαδανεισμός να γίνεται ευκολότερος
- Παροχή υψηλής ποιότητας στις τεχνικές υπηρεσίες (καταλογογράφηση, ταξινόμηση, καθιέρωση αναγραφών, θεματική ευρετηρίαση υλικού)
- Μείωση του χρόνου απασχόλησης του προσωπικού της Βιβλιοθήκης με την παροχή της σχεδόν έτοιμης τεχνικής επεξεργασίας
- Δίνεται η δυνατότητα εκπαίδευσης και εξειδίκευσης του προσωπικού των βιβλιοθηκών, σε τεχνικά θέματα (Χαλκιοπούλου, 1996).

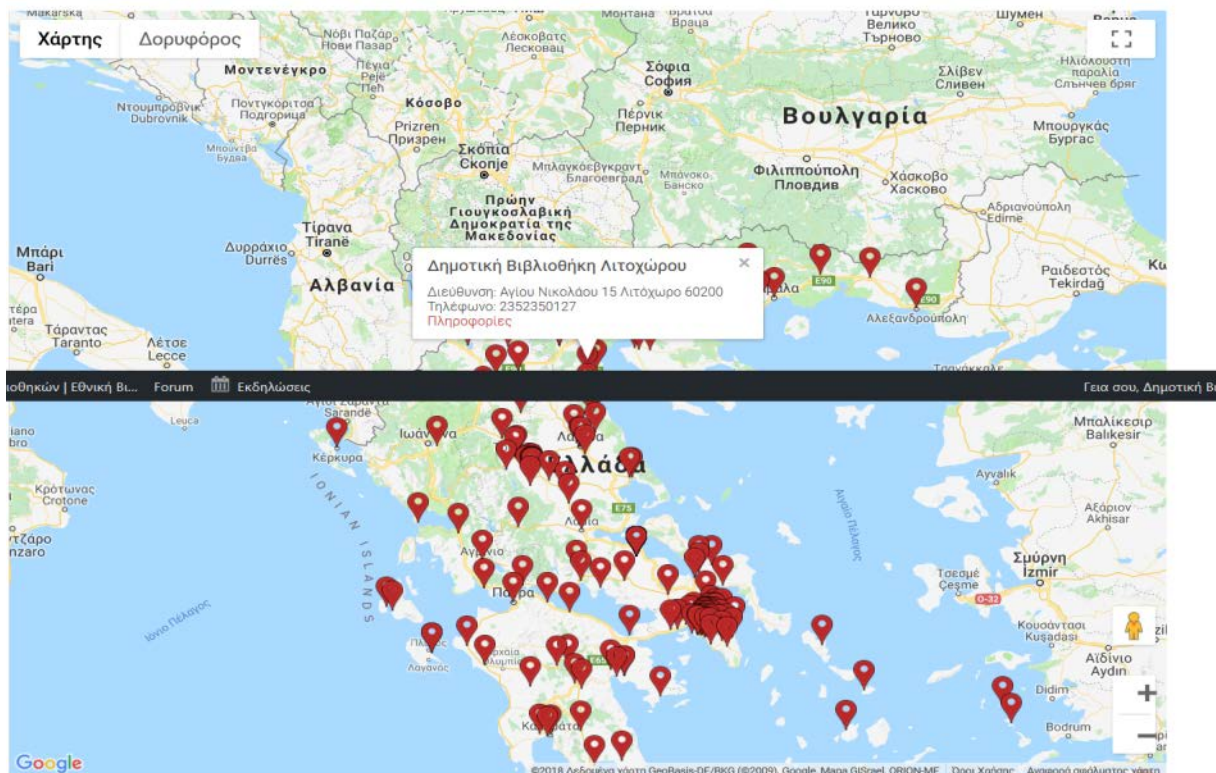
Τα μειονεκτήματα από τη χρήση Δικτύων στις Βιβλιοθήκες είναι:

- Απώλεια ενός μέρους της αυτονομίας της κάθε Βιβλιοθήκης που είναι μέλος ενός δικτύου.
- Αναγκαστική εκπαίδευση του προσωπικού, ώστε κάθε Βιβλιοθήκη να μπορεί να ανταπεξέλθει στις υψηλές απαιτήσεις της χρήσης του δικτύου όσον αφορά τις βιβλιογραφικές περιγραφές των τεκμηρίων της.
- Πιθανή επανακαταλογογράφηση και επανεξέταση του υλικού που παρέχεται από το Δίκτυο. (Μπορεί να αποφευχθεί εάν ληφθούν κάποια μέτρα που να βολεύουν την κάθε Βιβλιοθήκη).
- Δημιουργία προβλημάτων στους χρήστες της Βιβλιοθήκης και προβλήματα ως προς την κάλυψη του υλικού.
- Οι τηλεπικοινωνιακές συνδέσεις και ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός²⁶ πιθανόν να έχουν μεγάλο κόστος για την κάθε Βιβλιοθήκη μέλος (Χαλκιοπούλου, 1996).

2.5.6 Το «Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών»

²⁶ Εξοπλισμός σε προγράμματα και σε μηχανήματα.

Βιβλιοθήκες

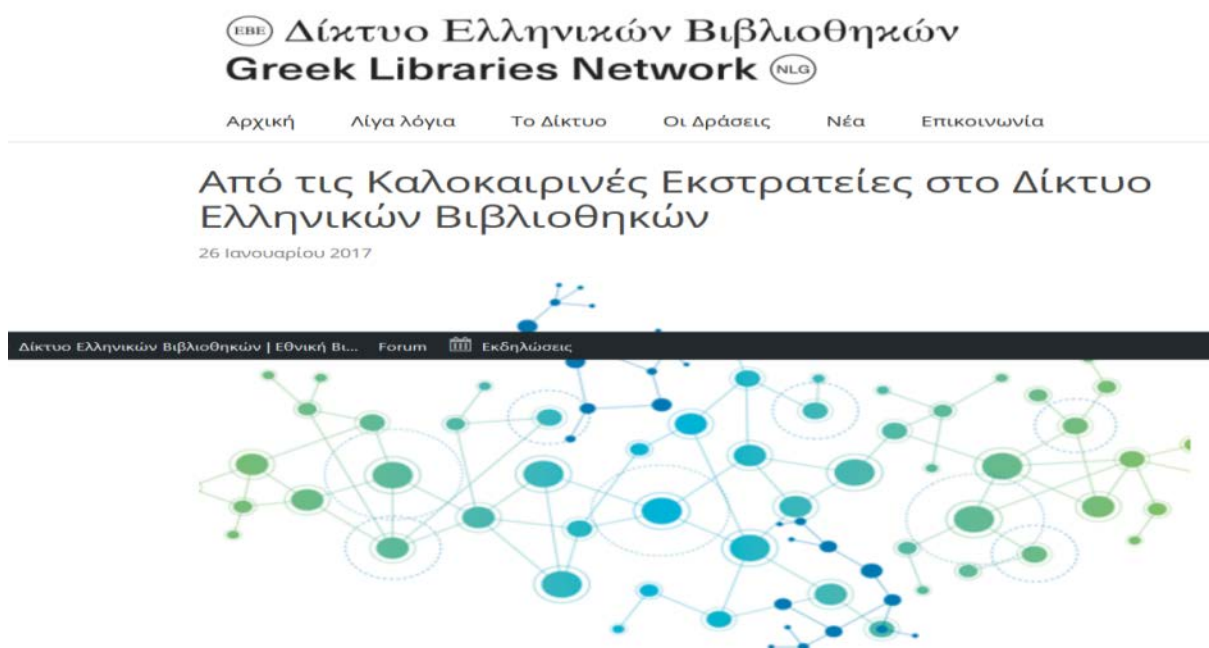

Εκ. 14, Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου στο χάρτη του ΔΕΒ.

Το Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών (network.nlgr), ξεκίνησε από τη Βέροια το 2011 μέσω της εταιρίας Future Library. Σκοπό είχε τη δημιουργία ενός δικτύου για όλες τις Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες της χώρας μας, ώστε να ενισχυθεί η σπουδαιότητα του ρόλου τους στο ευρύ κοινό και να δει τις Βιβλιοθήκες από μία άλλη οπτική γωνία. Παραδείγματος χάρη ως χώρο μάθησης, ως μονάδες πολιτισμού και ως τρόπο ενίσχυσης της δια βίου μάθησης των πολιτών της. Με τα ποικίλα προγράμματα που πραγματοποιούνται μέσω του δικτύου κυρίως για παιδιά, γίνεται προσπάθεια για την ενίσχυση της ανάγνωσης, της φιλιανγνωσίας και της δημιουργικότητάς τους σε κάθε περιοχή της Ελλάδας. Όπου υπάρχει Βιβλιοθήκη. Είναι ένα Δίκτυο ανοιχτό στις προκλήσεις που επιδιώκει τη συνεργασία μεταξύ του κόσμου των βιβλιοθηκών στην Ελλάδα αλλά και εκτός συνόρων. Συνεργάζεται με Βιβλιοθήκες στα Βαλκάνια και αλλού. Η βελτίωση της ζωής των χρηστών της Βιβλιοθήκης του μέλλοντος είναι γεγονός. Αυτό αποδεικνύεται μέσα στη μακροχρόνια πορεία του δικτύου, το οποίο το 2015 πέρασε ως περιουσιακό στοιχείο και ως πολύτιμη προίκα στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος. Μέχρι στιγμής, το έτος 2018, η ΕΒΕ το διατηρεί σε ικανοποιητικό βαθμό και πρόσθεσε και επιπλέον αξιόλογες δράσεις για όλη τη χειμερινή περίοδο.

Στους επόμενους στόχους μέσω του Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών συγκαταλέγεται η συνεργατική καταλογογράφηση, ο Συλλογικός Κατάλογος των Βιβλιοθηκών, ο διαδανεισμός και πολλά άλλα.

Το «Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών» ευτυχώς δεν επιβαρύνει τις Βιβλιοθήκες μέλη του οικονομικά. Αντίθετα παρέχει μέσω της συνεργασίας των μελών του, ένα δημόσιο διάλογο που οδηγεί στην επίλυση διαφόρων προβλημάτων, των σημερινών Βιβλιοθηκών μελών του.

Εικ. 15, Το ΔΕΒ.

Κάθε Βιβλιοθήκη μέλος, έχει έναν μοναδικό κωδικό για πρόσβαση στην πλατφόρμα, μόνο για τα μέλη του Δικτύου της και έτσι μέσω αυτής, μπορεί να ενημερώνεται μέσω του φόρουμ, αλλά και να ανεβάζει τις εκδηλώσεις της. Κάθε χρήστης μπορεί να μπαίνει στην ιστοσελίδα της ΕΒΕ και μέσω του χάρτη να επισκέπτεται τη Βιβλιοθήκη που επιθυμεί και να παρακολουθεί τότε πραγματοποιούνται εκδηλώσεις του Δικτύου στη συγκεκριμένη Βιβλιοθήκη.

2.5.7 Ο Θεσμός της βασικής Βιβλιοθήκης

Στη δεκαετία του 1980, το Υπουργείο Παιδείας, καθιέρωσε τον θεσμό των βασικών Βιβλιοθηκών. Ελπιδοφόρος αρχικά, αφού ίδρυε Βιβλιοθήκες σε Σχολεία, τις λεγόμενες

Σχολικές Βιβλιοθήκες. Ιδρύθηκαν ως το 1980, περίπου 300 τέτοιες Βιβλιοθήκες. Είχαν εξοπλιστεί με βιβλία, αλλά δεν υπήρχε το κατάλληλο προσωπικό για να τις λειτουργεί, στηρίχτηκαν στον εθελοντισμό και τέλος καταποντίστηκαν. Πράγμα λυπηρό αφού δεν λειτούργησε ο θεσμός ώστε να προτρέψει τα παιδιά στο να την επισκεφτούν και να δανειστούν εξωσχολικά βιβλία (Γαλάντης, 1981).

2.6 Φορείς που ασχολήθηκαν με το βιβλίο ή τις Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα:

Παρακάτω θα αναφερθούμε σε κάποιους σημαντικούς φορείς για την εξέλιξη του βιβλίου στην Ελλάδα. Αυτοί είναι

- το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου²⁷,
- το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης²⁸,
- η Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων και Επιστημών Πληροφόρησης²⁹,
- το Ελληνικό Τμήμα IBBY/ Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου & Διεθνής Οργάνωση Βιβλίων για τη Νεότητα³⁰.

2.6.1 Το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου

Το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου (<http://www.ekebi.gr>) αναφέρει στην ιστοσελίδα του τους σκοπούς και τους λόγους ύπαρξης και λειτουργίας του. Το έτος όμως 2013 καταργήθηκε και από τότε και στο εξής η κρατική πολιτική για το βιβλίο ασκείται από τη σχετική διεύθυνση της Γενικής Γραμματείας Πολιτισμού του ΥΠΑΙΘΠΑ. Παραθέτουμε ένα απόσπασμα για να κατανοήσουμε τη σημασία του στο χώρο του ελληνικού βιβλίου: «Σύμφωνα με τον ιδρυτικό του νόμο, το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου (ΕΚΕΒΙ) έχει ως σκοπό του τον καθορισμό, τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της εθνικής πολιτικής για την προώθηση του βιβλίου και της ανάγνωσης. Οργανισμός που υπάγεται στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού επιδιώκει, μέσα από πολλές πρωτοβουλίες, θεσμικές παρεμβάσεις και ειδικά προγράμματα, να ενισχύσει συνολικά το βιβλίο και ειδικότερα όλους εκείνους τους απαραίτητους κρίκους της αλυσίδας που συμβάλλουν στη

²⁷ ΕΚΕΒΙ

²⁸ ΕΚΤ

²⁹ ΕΕΒΕΠ

³⁰ IBBY

δημιουργία του: συγγραφείς, μεταφραστές, εικονογράφοι, επιμελητές, εκδότες, τυπογράφους, βιβλιοπώλες, βιβλιοθηκονόμους, λογοτεχνικούς πράκτορες, κριτικούς και βεβαίως, τους αναγνώστες. Μέλημα του αποτελεί το να παίζει έναν συντονιστικό ρόλο ανάμεσά τους, να δημιουργεί νέους θεσμούς ενίσχυσης του βιβλίου, να πληροφορεί και να υποστηρίζει τους συντελεστές του καταγράφοντας όλες τις νέες εξελίξεις στο χώρο και συμβάλλοντας ουσιαστικά στη δημιουργία ενός φιλικού περιβάλλοντος για τους ανθρώπους του εκδοτικού κόσμου.

Το ΕΚΕΒΙ δίνει προτεραιότητα: στην ενίσχυση της ανάγνωσης στην Ελλάδα, στην προβολή και προώθηση του ελληνικού βιβλίου στο εξωτερικό, στην καταγραφή των φαινομένων του χώρου (Παρατηρητήριο του Βιβλίου)».

Η νέα Υπουργός Πολιτισμού Μυρσίνη Ζορμπά επανιδρύει το ΕΚΕΒΙ λέγοντας ότι: «Η κατάργησή του το 2013, με απόφαση του τότε αναπληρωτή υπουργού Πολιτισμού Κώστα Τζαβάρα, θεωρήθηκε οπισθοδρόμηση για τον χώρο του βιβλίου, ενώ η ενσωμάτωσή του στο Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού το 2014 αποδυνάμωσε τον ρόλο του. Δυστυχώς, η κατάργηση του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου επέφερε ισχυρό πλήγμα τόσο στη γενικότερη διαρθρωτική υποστήριξη του βιβλίου του τόπου μας, όπως τουλάχιστον ήταν οι προδιαγραφές και οι στόχοι του ΕΚΕΒΙ, αλλά και στον ιδιαίτερο και σημαντικό τομέα της έρευνας και της μελέτης του κόσμου του βιβλίου» (Σπίνου, 2018).

2.6.2 Η Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων & Επιστημόνων Πληροφόρησης

Στον δικτυακό τόπο της Ένωσης Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων και Επιστημόνων Πληροφόρησης (<http://www.eebep.gr>), μπορούμε να ενημερωθούμε για το έργο της συγκεκριμένης Ένωσης. Ιδρύθηκε το 1968 ως Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκαρίων και με την εξέλιξη του επαγγέλματος του βιβλιοθηκονόμου, μετονομάστηκε με την παραπάνω ονομασία. Πρόκειται για ένα επιστημονικό πλέον και επαγγελματικό σωματείο που εκπροσωπεί τους επαγγελματίες βιβλιοθηκονόμους της Ελλάδας. Γίνονται εκλογές και ψηφίζεται το νέο Συμβούλιο, παίρνονται διάφορες αποφάσεις σε επαγγελματικό επίπεδο και πραγματοποιείται ανταλλαγή απόψεων. Επίσης υπάρχουν προκηρύξεις για θέσεις άνεργων βιβλιοθηκονόμων.

2.6.3 Εθνικό Κέντρο τεκμηρίωσης

Στη διαδικτυακή πύλη του ΕΚΤ (<http://www.ekt.gr>), αναφέρει «ότι αποτελεί επιστημονική εγκατάσταση εθνικής χρήσης στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Αποστολή του είναι η συλλογή, οργάνωση, διάθεση και διατήρηση του έγκριτου ψηφιακού περιεχομένου & δεδομένων που παράγονται από την ελληνική επιστημονική, ερευνητική και πολιτιστική κοινότητα. Μέσα από εθνικές και διεθνείς συνεργασίες, υποστηρίζει τη συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα, προωθεί την επιχειρηματικότητα και την αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων, παράγει στατιστικές & δείκτες για την έρευνα, ανάπτυξη & καινοτομία στην Ελλάδα».

2.6.4 Ελληνικός Κύκλος Παιδικού Βιβλίου

Στην ιστοσελίδα του Ελληνικού Κύκλου Παιδικού Βιβλίου (<http://www.greekibby.gr>), αναφέρει ότι η IBBY είναι «μη κερδοσκοπικός οργανισμός, ο οποίος εκπροσωπεί ένα διεθνές δίκτυο ατόμων από όλο τον κόσμο, που σκοπό τους έχουν να φέρνουν τα βιβλία κοντά στα παιδιά. Ο Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου, σωματείο πολιτιστικό, μη κερδοσκοπικό, αναγνωρισμένο από το Πρωτοδικείο Αθηνών, είναι το Ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Οργάνωσης Βιβλίων για τη Νεότητα (International Board on Books for Young People – IBBY). Τα μέλη του είναι συγγραφείς, εικονογράφοι, εκπαιδευτικοί και των τριών βαθμίδων, εκδότες, βιβλιοθηκονόμοι, ερευνητές, παιδοψυχολόγοι και άλλα άτομα που ενδιαφέρονται για το παιδικό βιβλίο και το αποδεικνύουν έμπρακτα». Κάθε χρόνο και με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου, που γιορτάζεται στις 2 Απριλίου, ημέρα γενεθλίων του Δανού παραμυθά Χανς Κρίστιαν Άντερσεν, πραγματοποιείται τελετή βράβευσης. Βραβεύει φυσικά πρόσωπα και Φορείς που προωθούν τη φιλιαναγνωσία στο παιδικό κοινό κυρίως και συγγραφείς, εικονογράφους κ.α. Ανάμεσα στα Βραβεία, δίνεται και ένα βραβείο σε Βιβλιοθηκονόμο. Φέτος, για το έτος 2019 το Βραβείο δόθηκε στην Βιβλιοθηκονόμο Αικατερίνη Μυλωνίδου – Βιβλιοθηκονόμο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λιτοχώρου - για την προώθηση συστηματικών και αποτελεσματικών δράσεων στο παιδικό και νεανικό τμήμα της Δημοτικής Βιβλιοθήκης που προάγουν την αναγνωσιμότητα βιβλίων, τα τελευταία χρόνια. Επίσης δόθηκε έπαθλο 300 ευρώ σε παιδικά βιβλία από γνωστές Εκδόσεις.

Εικ. 16, Βραβείο σε Βιβλιοθηκονόμο για το έτος 2019.

Εικ. 17, Ετήσια Βραβεία 2019.

Εικ. 18, Βραβείο σε Βιβλιοθηκονόμο για το έτος 2019.

Εικ. 19, Λογότυπο της IBBY.

Κεφάλαιο 3

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου

Στο σημείο αυτό θα μας απασχολήσει, η μελέτη περίπτωσης της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λιτοχώρου.

3.1 Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου ως πόλος έλξης τουριστών και ως μονάδα πολιτισμού

Σήμερα η Βιβλιοθήκη στεγάζεται σε δικό της κτίριο στην οδό Αγίου Νικολάου 15, δίπλα στο Δημαρχείο Λιτοχώρου. Πρόκειται για έναν χώρο άνετο, σε κεντρικό σημείο της κωμόπολης, δίπλα στο κεντρικό πάρκο, εύκολα προσβάσιμη και με θέα την κορυφή του Ολύμπου, τον Μύτικα. Είναι δανειστική και περιλαμβάνει και παιδικό τμήμα. Διαθέτει βιβλία όλων των κατηγοριών, τραπέζια αναγνωστηρίου, προβολέα για ταινίες, επιτραπέζια παιχνίδια και έχει έκταση 120 τ.μ. Εργάζεται σ' αυτήν ένας μόνιμος βιβλιοθηκονόμος, από το 2001 έως σήμερα. Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί οκτώ ώρες καθημερινά, εκτός Σαββάτου και Κυριακής³¹.

Στο σημείο αυτό, ένα σύντομο ιστορικό για τη Δημοτική Βιβλιοθήκη, κρίνεται άκρως απαραίτητο για την κατανόηση της μοναδικότητάς της και της προσφοράς της ως φορέα ιστορίας και πολιτισμού.

Ιδρύθηκε το 1963 και αποτελεί την πρώτη δημιουργία Βιβλιοθήκης στο Νομό Πιερίας. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Κατερίνης (πρωτεύουσα του Νομού), δημιουργήθηκε το 1965. Την πρωτοβουλία και την ιδέα συνέλαβε ο Ελληνικός Ορειβατικός Σύλλογος (ΕΟΣ) Λιτοχώρου σε συνεργασία με το Σύλλογο Λιτοχωριτών Θεσσαλονίκης και την τότε κοινότητα Λιτοχώρου. Ως στόχο είχαν την κυκλοφορία του καλού βιβλίου στους πολίτες κάθε ηλικίας αλλά κυρίως στους νέους ανθρώπους της περιοχής. Αυτοί διέθεταν

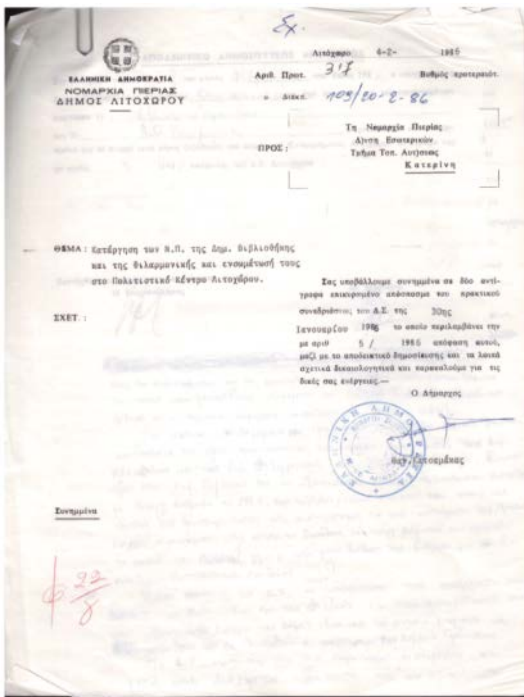
³¹Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή: 09:00 – 17:00 και Τρίτη και Πέμπτη: 11:00 – 19:00.

μεγάλη όρεξη για μάθηση και μόρφωση και που μέχρι τότε δεν είχαν αυτή την πολυτέλεια (Κατσαμάκας, 1980).

Η προσπάθεια που καταβλήθηκε για τη δημιουργία της Βιβλιοθήκης ήταν μεγάλη. Απαιτούσε κόπο, οργάνωση και χρόνο. Η θέληση όμως ήταν μεγαλύτερη και οι ιδρυτές της προχώρησαν σε ενέργειες για την ανεξαρτητοποίησή της. Ύστερα από ενέργειες του Δημοτικού Συμβουλίου Λιτοχώρου το 1963, με διάταγμα δημιουργείται η «Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου» (Κατσαμάκας, 1980).

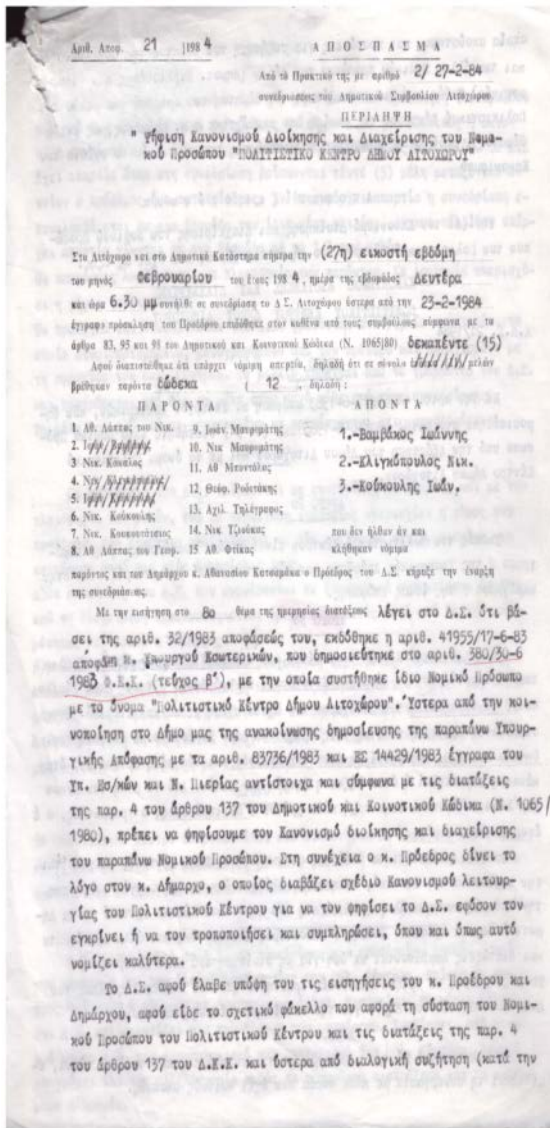
Στην εφημερίδα ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ της Κατερίνης, φύλλο 20-9-1964, σε δημοσίευση με τον τίτλο “Το μορφωτικόν έργον του ΕΟΣ Λιτοχώρου” βρίσκουμε πληροφορίες σχετικές με την ίδρυση της Βιβλιοθήκης. Αντιγράφουμε ένα μικρό κείμενο:

«... ήδη αριθμεί 700 σε κάθε τομέα γνώσεως. Είναι κτήμα του Ορειβατικού, το Μορφωτικόν Τμήμα του οποίου φροντίζει δια την ταξινόμησιν, τον δανεισμόν των βιβλίων και την εν γένει λειτουργίαν αυτής, στεγάζεται δε εις ειδικώς προς τον σκοπόν τούτον εκμισθωθέν γραφείον» (Μασταγκάς, 2017, σ. 212).

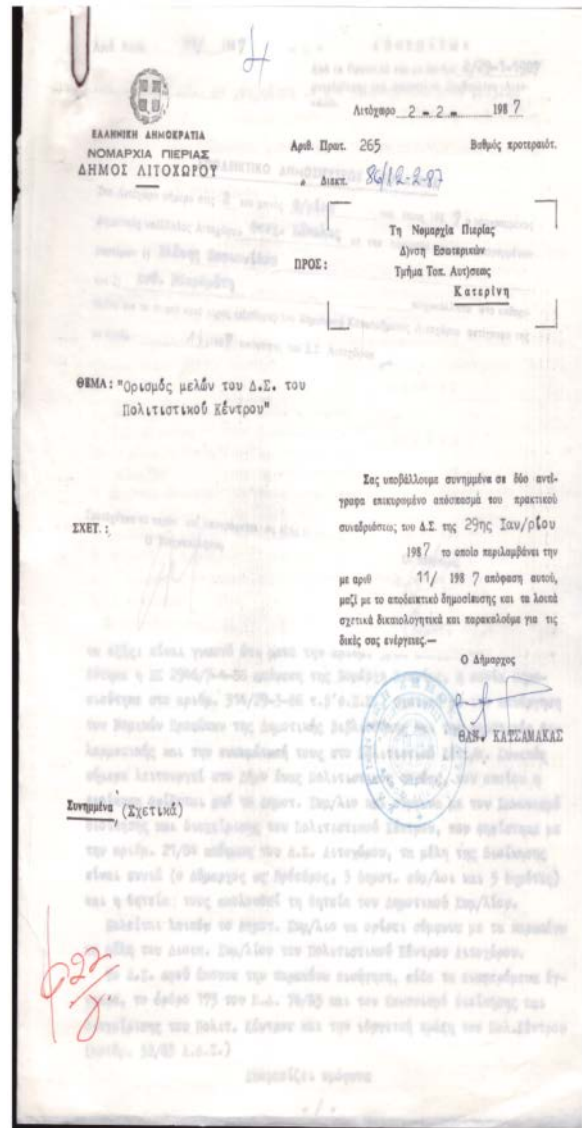

Εικ.20, Έγγραφο κατάργησης της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λιτοχώρου και ενσωμάτωσή της στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου.

Εικ. 21, Φύλλο Εφημερίδας Κυβέρνησης για τη σύσταση του Πολιτιστικού Κέντρου Δήμου Λιτοχώρου.

Εικ. 22, Κανονισμός λειτουργίας του Πολιτιστικού Κέντρου Δήμου Λιτοχώρου.

Εικ. 23, Ορισμός μελών του Πολιτιστικού Κέντρου Δήμου Λιτοχώρου.

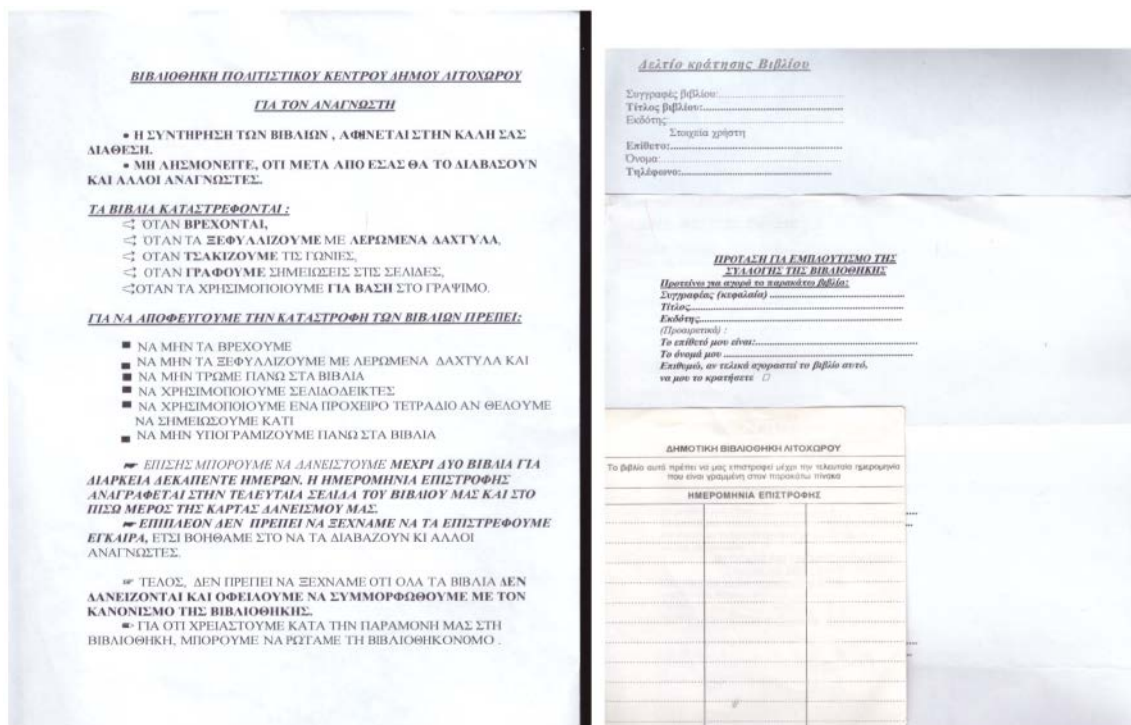
«...κατορθώσαμεν ώστε η βιβλιοθήκη μας να συμπεριληφθεί εις τας κατ' έτος ενισχυομένας δια βιβλίων Δημοτικής Βιβλιοθήκας του Κράτους. Άμεσος επιδιώξις μας είναι η βιβλιοθήκη μας να αποκτήση την αυτοτέλειάν της, καθιστάμενη Νομικόν Πρόσωπον. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη έχει καταστή η πνευματική εστία του Λιτοχώρου, όπου καταφεύγουν οι κάτοικοι κ οι νέοι, οι οποίοι διψούν σήμεραν όσο ποτέ δια μάθησιν και μόρφωσιν...» (Μασταγκάς, 2017, σ. 212).

Τη λειτουργία της τότε, είχαν αναλάβει εκπαιδευτικοί του Λιτοχώρου με την εθελοντική βοήθεια μαθητών του Λυκείου. Άλλαξε πολλά κτίρια ώσπου να στεγασθεί στο σημερινό ιδιόκτητο κτίριό της δίπλα στο Δημαρχείο. Η πορεία της ήταν ανοδική, η συλλογή

εμπλουτιζόταν συνεχώς σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό «Διαβάζω», όπως έγραψε ο αείμνηστος Κατσαμάκας Αθανάσιος, τον Απρίλιο του 1980, αριθμούσε 2.100 τόμους (Κατσαμάκας, 1980).

Το 1980 προσλήφτηκε συμβασιούχος βιβλιοθηκάριος με μειωμένο ωράριο. Η Βιβλιοθήκη υπολειτουργούσε και άνοιγε κάποιες ώρες μόνο το απόγευμα. Τα βιβλία ήταν τοποθετημένα στα ράφια χωρίς ταξινόμηση και η εύρεσή τους δεν ήταν εύκολη. Στις 20 Φεβρουαρίου του 1983 καταργείται το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με την ονομασία «Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου» και ενσωματώνεται σε ένα νέο Ν.Π.Δ.Δ. με την ονομασία «Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Λιτοχώρου», το οποίο είχε ξεχωριστό προϋπολογισμό και ήταν χρηματοδοτούμενο από τον τότε Δήμο Λιτοχώρου. Πρόεδρος του ήταν ο Δήμαρχος και είχε δικό του Συμβούλιο. Μέχρι το 2010 η Βιβλιοθήκη υπαγόταν σ' αυτό όμως με τη σύσταση του Δήμου Δίου Ολύμπου για κάποια χρόνια ανήκε στην Αντιδημαρχία Πολιτισμού, στη Δημοτική Κοινωφελή Επιχείρηση και σήμερα υπάγεται στην τοπική Δημοτική Ενότητα (Μασταγκάς, 2017).

Το 2001 διορίστηκε ο πρώτος Βιβλιοθηκονόμος, πτυχιούχος του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας.

Εικ. 24, Έντυπο κανονισμού λειτουργίας της Δημ. Βιβλιοθήκης Λιτοχώρου.

Εικ.25, Έντυπο πρότασης εμπλουτισμού για το υλικό της Βιβλιοθήκης και έντυπο ημερομηνίας επιστροφής βιβλίου.

«Ο σκοπός της Βιβλιοθήκης μέχρι σήμερα παραμένει ο ίδιος. «Είναι η διάδοση της ανάγνωσης, η δημιουργία μελλοντικών φίλων του βιβλίου, η αισθητική και κοινωνική διαπαιδαγώγηση, το κέντρισμα της φαντασίας καθώς και η ανάπτυξη του ερευνητικού και κριτικού πνεύματος. Η Βιβλιοθήκη προωθεί την εξάπλωση της γνώσης, της εκπαίδευσης και του πολιτισμού, καθιστά και δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες για την πραγμάτωση πολιτιστικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Οι δραστηριότητες και η αποστολή της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λιτοχώρου συμπυκνώνονται στους κάτωθι στόχους:

- Ενίσχυση της αναγνωσιμότητας και κάθε είδους σχετικής μορφωτικής και πολιτιστικής δραστηριότητας.
- Ενημέρωση του κοινού σε όλα τα θέματα που αφορούν στην τοπική κληρονομιά.
- Συνεχής διεύρυνση των αναγκών των χρηστών της.
- Ενίσχυση της τοπικής εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων.
- Διάθεση τοπικών πηγών πληροφόρησης» (Μασταγκάς, 2017, σ. 210).

Απευθύνεται σε όλους τους κατοίκους του Λιτοχώρου εντόπιους και μη, που ο αριθμός τους εντυπωσιάζει κατά τους καλοκαιρινούς μήνες κυρίως αλλά και κατά την περίοδο των διακοπών των Χριστουγέννων, του Πάσχα και των εορτών γενικότερα.

Σήμερα αριθμεί 14.650 βιβλία, τα οποία είναι ταξινομημένα με το Δεκαδικό Σύστημα Ταξινόμησης του Dewey και περιέχει στη συλλογή της όλο το φάσμα της ανθρώπινης γνώσης. Η πληροφοριακή της συλλογή, η οποία δεν δανείζεται, περιλαμβάνει εγκυκλοπαίδειες, λεξικά και παλιά ή σπάνια βιβλία γενικού ενδιαφέροντος.

Κατά καιρούς έχουν πραγματοποιηθεί Σχολές Γονέων για διάφορα θέματα μέσα στο χώρο της, με γονείς που τους ενδιαφέρουν τα ίδια θέματα, σε απευθείας μετάδοση με ψυχολόγους και ειδικούς μέσω διαδικτύου.

Η Βιβλιοθήκη του Πολιτιστικού Κέντρου Δήμου Λιτοχώρου

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου, άνοιξε το 1963 και είναι η πρώτη χρονολογικά στο νησί Πάρος. Την Προϊστορία της ίδρυσης, είχαν το τότε στελέχη του Ελληνικού Ορειβατικού Συνδέσμου (ΕΟΣ) Λιτοχώρου, σε συνεργασία με το Σύλλογο Λιτοχωριτών Θεσσαλονίκης.

Το έργο ήταν μεγάλο και απαιθώτατο, σφύριζε από τα πλαίσια του ΕΟΣ, μέσα στα οποία κινήθηκε στα πρώτα βήματα της η Βιβλιοθήκη. Γι' αυτό η βασική επιδίωξη των ιδρυτών της ήταν η ανεξαρτητοποίηση της Βιβλιοθήκης.

Η επιθυμία των ιδρυτών της (ανεξαρτητοποίηση) έγινε γεγονός με διάταγμα το 1965, ύστερα από ενέργειες του Δημοτικού Συμβουλίου Λιτοχώρου.

Τη διοίκηση και λειτουργία της Βιβλιοθήκης είναι αναλάβει εκπαιδευτικοί με τη βοήθεια μαθητών των τελευταίων τάξεων του λυκείου, που οθελοντικά προσφέρονταν για τη διακίνηση και το δανεισμό των βιβλίων.

Στην αρχή ο αριθμός των βιβλίων ήταν λιγοστός, δεκαπέντε (15) στον αριθμό και οι αναγνώστες για να δανειστούν ένα από τα υπάρχοντα βιβλία της Βιβλιοθήκης, πληρώναν μία δραχμή για να διαβάσουν το βιβλίο και οι το επιστρέφουν. Μ' αυτόν τον τρόπο, η Βιβλιοθήκη έδωσε κάποια χρήματα για τον εμπλουτισμό της σε βιβλία.

Το ξεκίνημα ήταν ενθαρρυντικό. Αξιόλογος αριθμός βιβλίων δανειζόταν καθημερινά και το

οποία είναι απαραίτητη για τη δημιουργία νέων αναγνώστών, ιστορία, φιλοσοφία, πολιτική, κοινωνιολογία, θρησκειολογία, ψυχολογία, παιδαγωγική και άλλες επιστήμες.

Επίσης διαθέτει βιβλία για τον Ολλίμο, με σπάνιο φωτογραφικό υλικό καθώς και περιοδικά ποικίλης ύλης. Η πληροφορική συλλογή, της οποίας το υλικό δεν δανειζεται, αποτελείται από γενικές εγκυκλοπαιδείες και λέξικά ελληνικά και ξένα και κάποια σπάνια βιβλία, μεγάλης αξίας.

Επιπλέον των παραπάνω, πολύ σημαντικό υλικό της συλλογής της Βιβλιοθήκης, αποτελούν οι εκδόσεις του Δήμου Λιτοχώρου, με μία σειρά από βιβλία για την παράδοση και την ιστορία του τόπου μας.

Όσοιο Βιβλιοθήκη, σημαίνει πρόοιο Βιβλιοθηκόνόμος ή καλύτερα με τα σημερια δοδομένο, Βιβλιοθηκόνόμος, Πεντησόχος της Σχολής Βιβλιοθηκονομίας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΑΤΕΙ), ο οποίος είναι ειδικά καταρτισμένος στο υπόψη αντικείμενο, γιατί χωρίς αυτόν η Βιβλιοθήκη καταστά αποθήκη βιβλίων. Ο Βιβλιοθηκόνόμος λοιπόν, όχι μόνο ταξονομεί και διακινεί τα βιβλία, μα κυρίως στέκεται σύμβουλος απαραίτητος στον αναγνώστη και γίνεται η πνοή της Βιβλιοθήκης. Την αλθρεία αυτή επισήμανε ο Δήμος Λιτοχώρου και σήμερα η Βιβλιοθήκη λειτουργεί υπό την ευθύνη Πτυχιούχου Βιβλιοθηκονόμου, της Μυλωνίδου Αικατερίνης.

Η Βιβλιοθηκονομίας έχει εγκαταστήσει στη Βιβλιοθήκη του Πολιτιστικού Κέντρου Δήμου Λιτοχώρου το πρόγραμμα όλων των Δήμων της χώρας αλλά και άλλων παγκοσμίως (ΑΒΕΚΤ, έκδοση 4.0)

Με το πρόγραμμα αυτό διευκολύνεται (από γνώστη του αντικειμένου) η αναζήτηση και η καταλογογράφηση του υλικού της Βιβλιοθήκης από τον τίτλο, τα όνομα του συγγραφέα, το θέμα και πολλά άλλα πεδία αναζήτησης.

Εξαιτίας του μεγάλου αριθμού των βιβλίων και του πολυλόκου του συστήματος(πολλά πεδία), η μηχανοργάνωση συνεχίζεται, σε έντονο ρυθμό.

Επίσης, έχει ξεκινήσει η διαδικασία Ταξινόμησης των βιβλίων, για τη σωστή τοποθέτηση

δικούς
Ατιμο
σορές
με οι
ανον
αίδα
άνια
αίας
ο το
νή.
να
ας
κή
α,
Ν
η
υ

βιβλία.
Το ξεκίνημα ήταν ενθαρρυντικό. Αξιόλογος αριθμός βιβλίων δανειζόταν καθημερινά και το αναγνωστικό κοινό αυξανόταν.

Ο σκοπός των ιδρυτών της Βιβλιοθήκης, ήταν να κυκλοφορήσει το καλό βιβλίο ανάμεσα στους ανθρώπους, κάθε ηλικίας, που πραγματικά το αγαπούσαν. Να έρθουν κοντά στο διάβασμα, τα νιάτα, η απαιδάξουσα νιολαία, που πάντα διψάει για το καλύτερο. Να γνωρίσει ο νέος την αληθινή πνευματική τροφή, που δεν είναι άλλη από το καλό βιβλίο.

Η Βιβλιοθήκη άρχισε την ανασυγκρότηση της μετά τη μεταπολίτευση (1974) και επιτέλους, ύστερα από ενέργειες του Δημοτικού Συμβουλίου και των υπευθύνων της Βιβλιοθήκης (για την εποχή εκείνη) αλλά και των Λιτοχωριτών γενικά, ήρθε χορηγός η Πολιτεία με βιβλία και χρήματα.

Έτσι η Βιβλιοθήκη αναζωογονήθηκε και μπορούμε να πούμε, έγινε μία πραγματική Βιβλιοθήκη και όχι μόνο ονομαστικά.

Σήμερα η Βιβλιοθήκη λειτουργεί κάτω από την άμεση εποπτεία του Δημάρχου Λιτοχώρου, που είναι συγχρόνως και Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Πολιτιστικού Κέντρου του Δήμου μας.

Η Βιβλιοθήκη διαθέτει περίπου 8.410 τίτλους βιβλίων που συνεχώς αυξάνονται και καλύπτουν όλο το φάσμα της ανθρώπινης γνώσης, δηλαδή, λογοτεχνία ελληνική και ξένη καθώς και παιδική, η

εκδόσεις του Δήμου Λιτοχώρου, με μία σειρά από βιβλία για την παράδοση και την ιστορία του τόπου μας.

Η Βιβλιοθήκη στις αρχές του 1980 στεγαστηκε στο σημερινό της ιδιαίτερο κτήριο και διαθέτει δύο αναγνωστήρια για μικρούς και για μεγάλους αναγνώστες αντίστοιχα.

Απευθύνεται σε όλους τους κατοίκους Λιτοχώρου κάθε ηλικίας που αγαπούν το βιβλίο. Οι αναγνώστες της Βιβλιοθήκης κυρίως αποτελούνται από μόνιμους κατοίκους του Λιτοχώρου καθώς και από επισκέπτες που έρχονται μόνο την καλοκαιρινή περίοδο και σε περιόδους κορτών.

Καθημερινά, επισκέπτονται τη Βιβλιοθήκη πολλά άτομα, ο αριθμός τους ποικίλλει από μέρα σε μέρα, ανάλογα με τις εργασίες των μαθητών, με τις σχολικές αργίες, στις οποίες αυξάνεται ο αριθμός των παιδιών και κατά τις πρωινές ώρες καθώς και σε περιόδους κορτών και διακοπών των φοιτητών.

Επίσης ο χώρος της Βιβλιοθήκης χρησιμοποιείται και από τους καθηγητές του τόπου μας, ως χώρος συνάντησης των σχολικών ομάδων για εργασίες των παιδιών, κυρίως τις απογευματινές ώρες π.χ. περιβαλλοντικές ομάδες, εξαιτίας της άμεσης ανώριμης βοθημάτων, αλλά και του χώρου.

Δικαίωμα πρότασης εμπλουτισμού του υλικού της Βιβλιοθήκης έχουν όλοι οι αναγνώστες της, συμπληρώνοντας ένα από τα έντυπα που υπάρχουν στη βιβλιοθήκη. Το δικαίωμα τελικής επιλογής του υλικού, ανήκει στη Βιβλιοθήκη.

η μηχανοργάνωση συνεχίζεται, σε έντονο ρυθμό.

Επίσης, έχει ξεκινήσει η διαδικασία Ταξινόμησης των βιβλίων, για τη σωστή τοποθέτηση των βιβλίων στα ράφια της Βιβλιοθήκης, σύμφωνα με το δεκαδικό σύστημα ταξινόμησης του Ντιούι (Dewey), το οποίο χωρίζει την ανθρώπινη γνώση σε δέκα (10) βασικές κατηγορίες. Ακόμη στα άμεσα σχέδια της Βιβλιοθηκονομίας είναι η καταλογογράφηση, η θεματική ευρετηρίαση του υλικού της Βιβλιοθήκης, η καταγραφή των περιοδικών στο cardex και άλλες πολλές Βιβλιοθηκονομικές εργασίες και εφαρμογές.

Επιπλέον στα άμεσα σχέδια της Βιβλιοθήκης είναι η σύνδεσή της με το διαδίκτυο.

Οι ώρες λειτουργίας της Βιβλιοθήκης είναι από Δευτέρα έως Παρασκευή, τις πρωινές ώρες 09:30 -13:00 και τις απογευματινές ώρες 05:30- 08:30.

Το τηλέφωνο της Βιβλιοθήκης είναι 2352084707.

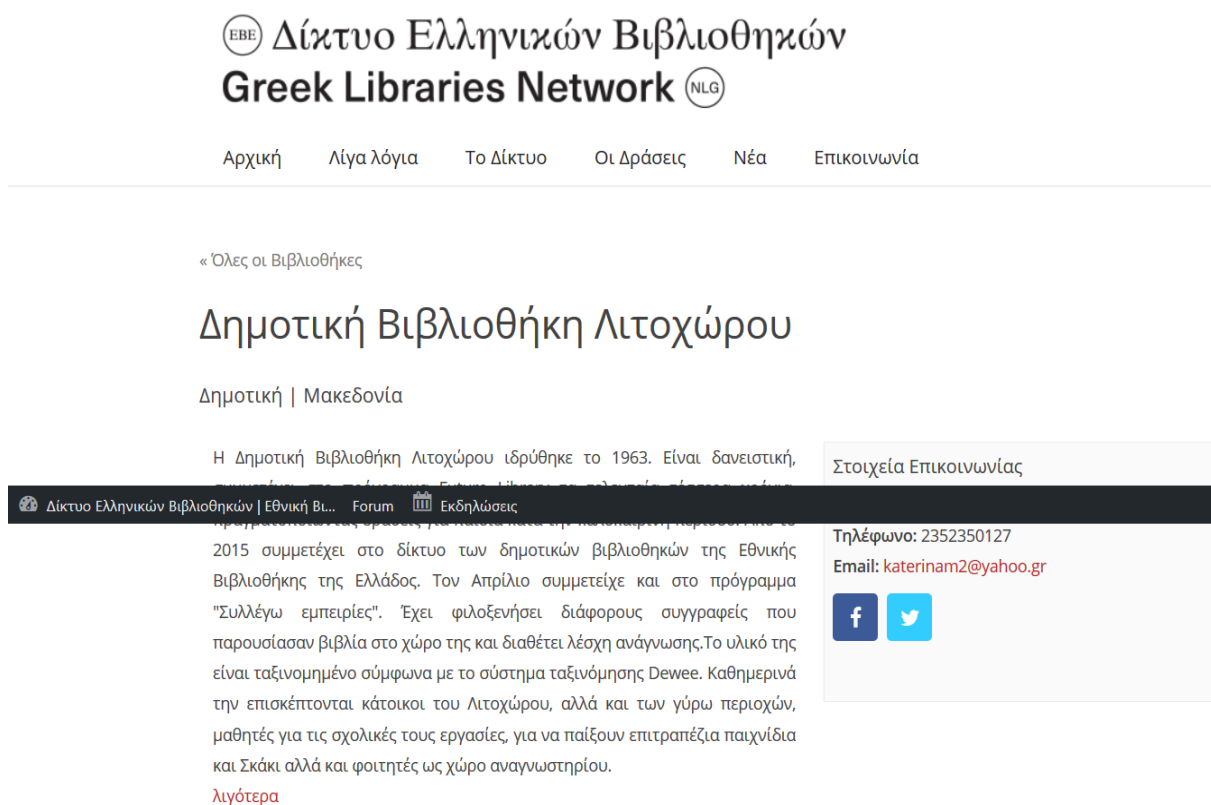
Κλείνοντας, στο σημείο αυτό είναι σκόπιμο να αναφέρουμε και να τονίσουμε το γεγονός ότι φέτος η Βιβλιοθήκη του Πολιτιστικού Κέντρου Δήμου Λιτοχώρου, κλείνει σπάρτα (40) χρόνια λειτουργίας από την ίδρυσή της και η πορεία της υπήρξε αξιοζήλευτη, αλλά και απαραίτητη για τον τόπο μας και σίγουρα θα συνεχιστεί μία ανοδική πορεία με την αγάπη και το ενδιαφέρον όλων των εμπλεκόμενων στη λειτουργία της.

Μυλωνίδου Αικατερίνη
Βιβλιοθηκόνόμος Πτυχιούχος ΑΤΕΙΘ

Εικ. 26 και 27, Κείμενο στην εφημερίδα με τίτλο: "Δημότης Λιτοχώρου", για τη Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου, της Μυλωνίδου Κατερίνας.

Καθημερινά την επισκέπτονται πολλά παιδιά για τις σχολικές τους εργασίες, για να διαβάσουν, να παίξουν και να εξερευνήσουν τα ράφια της.

Η Βιβλιοθήκη αποτελεί μέλος της “Ένωσης Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων” μέσω του βιβλιοθηκονόμου της και μέλος του Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών.

Εικ. 28, Η παρουσία της Δημ. Βιβλιοθήκης Λιτοχώρου στο ΔΕΒ.

Κατά τη διάρκεια λειτουργίας της και οι βιβλιοπαρουσιάσεις που πραγματοποίησε δεν ήταν λίγες. Ενδεικτικά αναφέρουμε τον Φώτη Μεταλληνό, το Γιώργο Σκαμπαρδώνη, τον Βασίλη Τζανακάρη, τον Κλεάνθη Γρίβα, την Κίρα Σίνου κ.α. συγγραφείς. Πραγματοποιήθηκαν θεατρικές παραστάσεις σε συνεργασία με το Πολιτιστικό Κέντρο που ανήκε η Βιβλιοθήκη, για αρκετά χρόνια. Επισκέφτηκαν το Λιτόχωρο γνωστοί ηθοποιοί για την πραγματοποίηση παραστάσεων όπως ο Γιάννης Μόρτζος, ο Κώστας Βουτσάς, ο Τάκης Βαμβακίδης, ο Στάθης Ψάλτης, ο Δημήτρης Πιατάς και άλλοι. Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για την αύξηση της επισκεψιμότητας του τόπου ήταν και οι συναυλίες γνωστών καλλιτεχνών, όπως του Κλωναρίδη, του Μητσιά, της Δήμου και άλλων.

Επίσης το έτος 2014 πραγματοποιήθηκε εορταστική εκδήλωση για την επέτειο των 50 χρόνων λειτουργίας της, παρουσία των αρχών, επισήμων και πλήθος κόσμου. Ακολούθησε εκφώνηση ομιλίας για την πορεία της Βιβλιοθήκης και καλλιτεχνικό πρόγραμμα.

Από το 2015 λειτουργεί Λέσχη Ανάγνωσης ενηλίκων με περίπου 25 μέλη που συναντιούνται στο χώρο της Βιβλιοθήκης, μία φορά το μήνα. Το 2016 πραγματοποιήθηκε συνάντηση με τον συγγραφέα Ισιδώρο Ζουργό σε συνεργασία με τη Λέσχη Ανάγνωσης Συνταξιούχων Τραπεζοϋπαλλήλων Θεσσαλονίκης, σε εκδήλωση ανοιχτή προς το κοινό και το 2018 συνάντηση με την συγγραφέα Ελένη Πριοβόλου. Διαθέτει απτικά βιβλία, λίγα σε αριθμό, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άτομα με μειωμένη όραση ή καθόλου όραση. Πιάνοντάς τα μπορούν να διαβάσουν τα γράμματα με το σύστημα Braille για τυφλούς. Χρησιμοποιούνται ράφια - αναλόγια με εμφανή ολόκληρα βιβλία και όχι μόνο τις ράχες τους ώστε να προσελκύσουν κι έναν δύσπιστο και όχι συνηθισμένο στο να διαβάζει χρήστη.

Επίσης η παρουσία της στα κοινωνικά δίκτυα είναι αξιόλογη αφού διαθέτει λογαριασμό στο facebook με περίπου 5.000 φίλους (προφίλ στον προσωπικό λογαριασμό στο Facebook Κατερίνα Μυλωνίδου Α). Σελίδα ως Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου στη διεύθυνση <https://www.facebook.com/bibliotheke.enotetaslitochorou>. Στη σελίδα του Δήμου Δίου Ολύμπου στη διεύθυνση: <https://www.facebook.com/dionolympus/>.

Οι εκδηλώσεις της αναρτώνται στο Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της ΕΒΕ, στη σελίδα <https://network.nlg.gr/library/dimotiki-vivliothiki-litochorou/>.

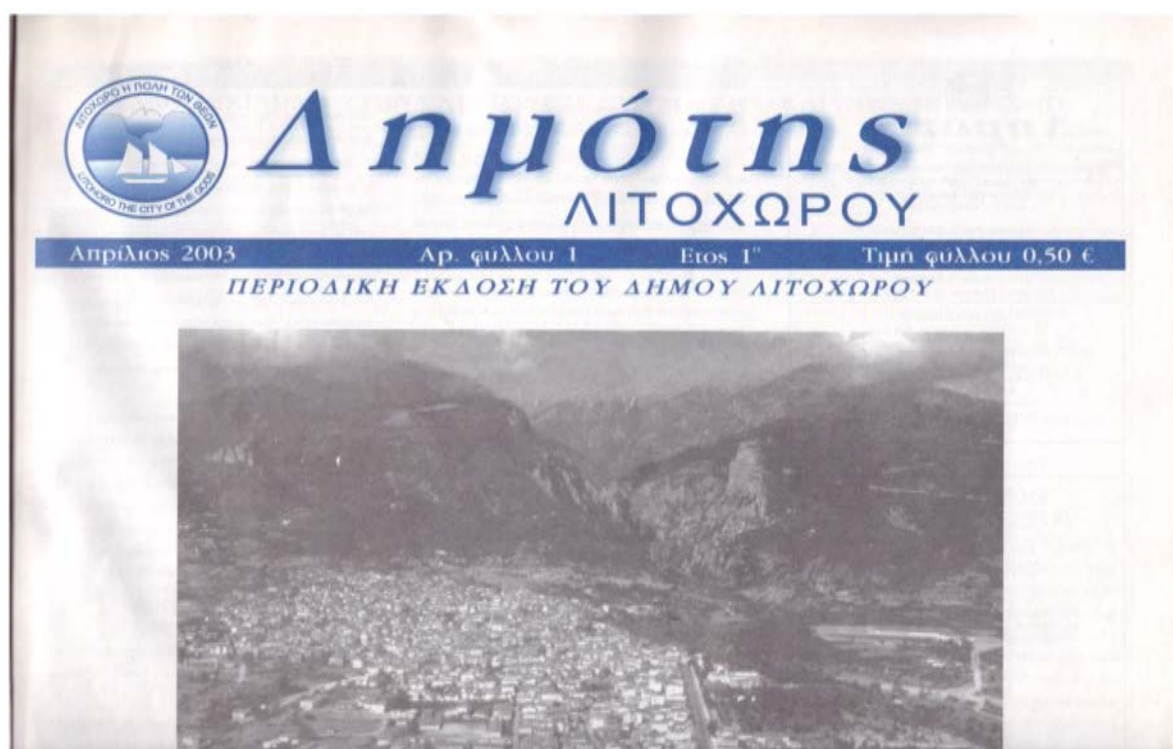
Επίσης διαθέτει ενεργή παρουσία στο Twitter και στο Instagram, στο LinkedIn και στο Trip Advisor.

Σημαντικό είναι το τμήμα τοπικής ιστορίας που περιλαμβάνει συμπόσια για τον Όλυμπο, πρακτικά συνεδρίων και σπάνιο φωτογραφικό υλικό, βιβλία για την τοπική ιστορία από συγγραφείς του Λιτοχώρου, ψηφιακή συλλογή με καταγραφές δημοτικών τραγουδιών από λιτοχωρίτικες πολιτιστικές εκδηλώσεις (Μασταγκάς, 2017).

Πολύ σημαντικό και σπάνιο υλικό της αποτελούν οι εκδόσεις του Δήμου Λιτοχώρου.

Για το λόγο ότι καλύπτουν ένα μεγάλο μέρος της τοπικής ιστορίας του Λιτοχώρου χρήσιμη θα ήταν μία μικρή αναφορά.

«Τα Σχολεία του Λιτοχώρου στα χρόνια της Τουρκοκρατίας», «Σελίδες από το παλιό Λιτόχωρο», «Λιτοχωρίτικες ιστορίες» και «Το Λιτόχωρο στη γερμανική κατοχή και άλλες ιστορίες» του Αθανάσιου Αδαμόπουλου. Ο «Όλυμπος, το βουνό, η πόλη των θεών» ένα έγχρωμο λεύκωμα που τα κείμενα έγραψαν ο Πουρλιώτης Γ. και Αποστόλου Α. Το «Β' Διεθνές Συμπόσιο: η προστασία ανάδειξη και ανάπτυξη του Ολύμπου» που πραγματοποιήθηκε στην περιοχή, το 1995. Ακολούθησαν κι άλλες εκδόσεις για την Πιερία και τον Όλυμπο όμως ίσως το πιο σημαντικό είναι το λεύκωμα με τίτλο: «Ο Όλυμπος του Boissonnas: η πρώτη ανάβαση στην κατοικία των θεών, οι πρώτες φωτογραφίες του μυθικού βουνού. Ένα πολυτελές λεύκωμα ασπρόμαυρων φωτογραφιών από το αρχείο του Boissonnas και του Bony στη Γαλλία οι οποίοι ήταν οι πρώτοι που φωτογράφησαν τον Όλυμπο και την έκδοση επιμελήθηκε ο Γιάννης Κυρίτσης. Κυκλοφόρησαν δύο εκδόσεις του συγκεκριμένου λευκώματος και πρόσφατα κυκλοφόρησε και μία δίγλωσση έκδοση στα ελληνικά και αγγλικά, με τίτλο: «MT OLYMPUS BY FREDERIC BOISSONNAS» (Μυλωνίδου, 2003).

Εικ. 30, Εξώφυλλο του 1^{ου} φύλλου του Δημότη Λιτοχώρου.

Επίσης την οκταετία 2003 με 2010 κυκλοφόρησε μία περιοδική έκδοση – εφημερίδα μηνιαία, με τίτλο «Δημότης Λιτοχώρου», ο οποίος κάλυψε σημαντικό μέρος της τοπικής ενημέρωσης και της ιστοριογραφίας. Εκείνο το διάστημα διατηρούνταν στήλη της Δημοτικής Βιβλιοθήκης με τίτλο: «Τα νέα της Βιβλιοθήκης μας» και αναφερόταν οι

προσεχείς εκδηλώσεις, οι αγορές και δωρεές των βιβλίων από τον βιβλιοθηκονόμο (Μυλωνίδου, 2003).

Ευχαριστήριο της Βιβλιοθήκης του Πολιτιστικού Κέντρου του Δήμου Λιτοχώρου για δωρεές βιβλίων.

Ευχαριστούμε θερμά τον κ. Ιωάννη Παύση και το Ινστιτούτο Αμυντικών Αναλύσεων, τον κ. Σπύρο Κωνσταντίνου, την Διεύθυνση Οικουμενικής Ασφαλείας, τον κ. Γεώργιο Αδελφοπούλο Γραμματέα, τον κ. Αντώνη Δοκίμα, τον κ. Γεώργιο Ι. Ζαχαριάδη, τον Δήμο Θεσσαλονίκης και το Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης που μας αποδέχεται πρόθυμα με μεγάλη προθυμία τις αιτήσεις που εκδίδει και την κ. Ελευθερία Μαντά, οι οποίοι μας προσέφεραν προσιτά βιβλία. Επίσης συγκαταστήσαμε θερμά και την κ. Νίκη Ευαγγελιά, η οποία κατάφερε να προσφέρει βιβλία παιδικής ηλικίας στη βιβλιοθήκη μας. Τέλος, συγκαταστήσαμε θερμά τις αιτήσεις ΖΗΤΗΣΕΩΣ (θεατρικών, Πάπυρος 2) και το φιλόδοξο συγγραφέα Θεόδωρο Μ. Μανουλάκο για την προσφορά νέων τίτλων μεταφρασμένων, σχολιασμένων και αφηγηματικών έργων της αρχαίας ελληνικής γραμματικής.

Τους συγκαταστήσαμε επίσης θερμά για την προσφορά τους και τους συγγραφείς για την καλή τους διάθεση και την προσέλευση που καθιέρωσαν για τον ερασιμαχικό σύλλογο της βιβλιοθήκης μας. Ελπίζουμε να παρακολουθήσουμε να το ακολουθήσουν και πολλοί άλλοι συμπατριώτες μας αλλά και όποιοι σχεσούν τον τίπο μας.

Υπεύθυνη Βιβλιοθήκης
Μιλάνθη Κατρίνη

Θεοφιλή ομάδα Βιβλιοθήκης:
Δευτέρα έως και Παρασκευή: 09:00-12:30 και 16:00 - 21:30

(Μ. Αντωνιάδης από την έκδοση «Τα ποιήματα 1941-1956»

20

Δημότιος Λιτοχώρου

ΕΚΘΕΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΧΟΡΩΔΙΑ ΛΙΤΟΧΩΡΟΥ «ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ» ΣΥΝΕΧΙΖΕΙ ΚΑΙ ΦΕΤΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ

Την έκθεση βιβλίου διοργάνωσε το Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου σε συνεργασία με τα βιβλιοπωλεία του Λιτοχώρου. Το Πολιτιστικό Κέντρο, παρουσίασε τις εκδόσεις του Δήμου Λιτοχώρου και τα βιβλιοπωλεία τις πιο πρόσφατες εκδόσεις που κυκλοφορούν στο χώρο του βιβλίου, αλλά και βιβλία όλων των θεματικών κατηγοριών.

Ο καιρός βοήθησε στη διοργάνωση της έκθεσης στη διάρκεια του τριήμερου και η προσέλευση του κόσμου ήταν πολύ μεγάλη. Το κοινό που απασχολήθηκε την έκθεση, το οποίο αποτελούνταν τόσο από γονείς όσο και από παιδιά, είχε την ευκαιρία να ενημερωθεί για ότι πιο καινούριο κυκλοφορεί στο χώρο του βιβλίου και να έρθει πιο κοντά στη λογοτεχνία και στη γνώση. Η έκθεση βιβλίου υπήρξε μία σπουδαία εκδήλωση στα πλαίσια του Πολιτιστικού καλοκαιριού του Δήμου Λιτοχώρου, γιατί το βιβλίο όπως όλοι γνωρίζουμε ανοίγει νέους ορίζοντες στη γνώση και η προσφορά του στον πολιτισμό είναι ανεκτίμητη.

Μιλάνθη Κατρίνη
Βιβλιοθηκονόμος - Γραμματέας Πολιτιστικού Κέντρου

“ΤΟ ΣΚΟΤΕΙΝΟ ΜΥΣΤΙΚΟ”

“ΤΟ ΣΚΟΤΕΙΝΟ ΜΥΣΤΙΚΟ” είναι το πρώτο μυθιστόρημα της Αρετής Καραβέρη που εκδίδεται από τις εκδόσεις Αλκίνοος. Ένα

Εικ. 31 και Εικ. 32, Κείμενα στον «Δημότη Λιτοχώρου», Ευχαριστήριο της Βιβλιοθήκης και οι δραστηριότητες της (έκθεση βιβλίου).

Βιβλιοθήκη Πολιτιστικού Κέντρου Δήμου Λιτοχώρου

Αγίου Νικολάου 15, 60 200 Λιτοχώρο, τηλ. 2352084707

Κατερίνα Μυλωνίδου,
Βιβλιοθηκονόμος

Η Βιβλιοθήκη του Πολιτιστικού Κέντρου του Δήμου Λιτοχώρου, σας ενημερώνει για το θερινό της ωράριο το οποίο θα ισχύει από την Πέμπτη 1-7-2004.

Δευτέρα 09:00 - 14:30 και 18:00-21:00

Τρίτη 09:00 - 21:00

Τετάρτη 09:00 - 21:00

Πέμπτη 09:00 - 14:30 και 18:00-21:00

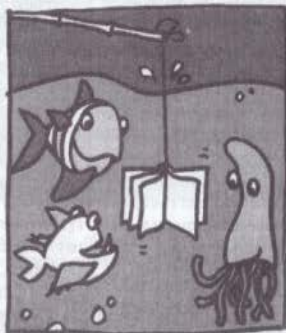
Παρασκευή 8:30 - 19:00

(* Για κάθε αλλαγή στο πρόγραμμα θα υπάρχει ανακοίνωση στην είσοδο της βιβλιοθήκης).

Νέοι τίτλοι βιβλίων στη βιβλιοθήκη για τους δύο τελευταίους μήνες:

1. Εξ αδιαιρέτου - Γιοβάννα
2. Νάε - Κουμανταράς Μένης
3. Γεννήθηκα Έλληνας - Αλιάγας Νίκος
4. Γιατί Αλλάχ - Αβραμίδης Όμηρος
5. Με την πνοή του ανέμου - Πολυράκης Γιώργος
6. Αθώοι και φταίχτες - Δούκα Μάρω
7. Ταξιδιώτισσα του ανέμου - Λιβανού Μπέση
8. Εγκόμιον ωρίμων γυναικών - Στήβεν Βίτσνερ
9. Η ανετρεμένη πατρίδα μου - Αλιέντε Κομπέλ
10. Το βασίλειο του χρυσού δράκοντα - Αλιέντε Κομπέλ
11. 11 λεπτά - Κοέλο Πάολο
12. Η μέρα της καταιγίδας - Πίλτσερ

Τα βιβλία
είναι τρόπος ζωής

17. Ο καιρός των χρυσανθέμων - Ελευθερίου Μάνος
18. Ανθολογία ελληνικού χιούμορ
19. Ιστορία της ελληνικής γλώσσας - Adrados, Francisco
20. Εκπαίδευση χωρίς ελευθερία και κρίση - Τσόμσκι Νοαμ

Για τους μικρούς μας φίλους:

1. Η Πούπου και η Καλότα - Τριβιζάς

4. Ένα φτωχάρι στον Άρη - Τριβιζάς Ευγένιος
5. Ο θαλασσογιατρός - Τριβιζάς Ευγένιος
6. Η πινεζοβροχή - Τριβιζάς Ευγένιος
7. Στο δάσος - Ζαραμπούκα Σοφία
8. Ο πρίγκιπας και ο φτωχός

Δωρεές προς τη Βιβλιοθήκη

1. LEE και LOU - Μαργαρίτα Καραπάνου
2. Το αγροτικό κίνημα της Κύπρου - Νεόφυτος Ηλίας
3. Η Κρητική Αναγέννηση και το Ρέθυμνος - Φραγκούλη Αργινη
4. Έργα και Ημέρες στην Κρήτη, από την προϊστορία στο Μεσοπόλεμο - Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης
5. Ολυμπιάς, μητέρα του Μεγάλου Αλεξάνδρου - Καλαμάρα Βάσω (θεατρικό)

* Επίσης υπάρχει ολοκληρωμένη η συλλογή του Πολεμικού Τύπου (Συλλεκτική συλλογή των εφημερίδων που έγραψαν ιστορία, 1940 - 1944).

* Αξίζει να σημειωθεί και η ανταλλαγή των εκδόσεων του Δήμου μας με τις εκδόσεις του Κέντρου Ιστορίας του Δήμου Θεσσαλονίκης. Υλικό σπάνιο για την ιστορία της Θεσσαλονίκης, χρήσιμο για όλους μας, το οποίο μπορούμε να το ξεφυλλίσουμε στο χώρο της Βιβλιοθήκης μας.

* Επιπλέον έχουμε την τιμή να φιλοξενούμε

Εικ. 33, Τα νέα της Βιβλιοθήκης.

Το τουριστικό ενδιαφέρον πολλές φορές συνδέεται και συνδυάζεται με την επίσκεψη σε πόλεις που παρουσιάζουν πολιτιστικού περιεχομένου κίνητρα. Αυτά αφορούν ιστορικές συνοικίες, ιστορικά κέντρα πόλεων, που στεγάζονται διάφορα Μνημεία, Μουσεία, αλλά και Βιβλιοθήκες (Τσάρτας, 2000).

Το γεγονός αυτό, ενισχύεται σημαντικά όταν σε κάποιες περιοχές πραγματοποιούνται μεγάλες εκθέσεις, καλλιτεχνικά και αθλητικά δρώμενα. Τις δράσεις αυτές τις αναλαμβάνουν τοπικοί φορείς που έχουν ως στόχο την ανάδειξη της περιοχής και την αύξηση της επισκεψιμότητάς της. Ο αστικός τουρισμός έχει αυξηθεί στις μέρες μας και έχει πολιτιστικό περιεχόμενο. Επίσης συνδέεται με την πολιτιστική ταυτότητα της κάθε περιοχής (Τσάρτας, 2000).

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου ύστερα από πενήντα πέντε χρόνια λειτουργίας και παρουσίας, διαθέτοντας σπάνιο υλικό για τον Όλυμπο στη συλλογή της, με θέα στο μυθικό βουνό, παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον στους επισκέπτες της περιοχής. Πολλοί ορειβάτες που τον έχουν ως προορισμό τους, κάνουν μία στάση στη Βιβλιοθήκη, για να ενημερωθούν ή για να προμηθευτούν διαφημιστικό υλικό και χάρτες. Παίρνουν πληροφορίες για τα καταφύγια, ενημερώνονται για την ιστορία του και την ονομασία του Λιτοχώρου. Συχνά και λόγω του ωραρίου της Βιβλιοθήκης (μεσημεριανές ώρες) λειτουργεί και ως γραφείο πληροφόρησης.

Η Βιβλιοθήκη στεγάζεται στον δρόμο που είναι πέρασμα για τον Όλυμπο και για το Μοναστήρι του Αγίου Διονυσίου. Τα τελευταία τρία χρόνια απέναντι από τη Βιβλιοθήκη, στον ποταμό Ενιπέα, έχει εξευγενιστεί μία περιοχή με πολλά καφέ, εστιατόρια και είναι κατάλληλη για πεζοπορία. Αυτό την ευνόησε ως προς την επισκεψιμότητά της γιατί είναι ορατή και επιβλητική στους περαστικούς.

Πολλοί επισκέπτες κατά τους καλοκαιρινούς μήνες αφού έχουν ενημερωθεί από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ότι η Βιβλιοθήκη είναι μέλος του Δικτύου Βιβλιοθηκών και ότι συμμετέχει στο πρόγραμμα της καλοκαιρινής εκστρατείας, προτιμούν να μείνουν κάπου κοντά στο Λιτόχωρο, ώστε τα παιδιά τους να συμμετέχουν στο πρόγραμμα των ποικίλων εκδηλώσεων.

3.2 Τρόποι προσέγγισης του παιδικού κοινού της

Από πολύ νωρίς οι εμπνευστές της ιδέας δημιουργίας της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λιτοχώρου, αντιλήφθηκαν τη σπουδαιότητα της προσέγγισης του μικρού αναγνώστη. Έτσι με ιδιαίτερη φροντίδα επιμελήθηκαν και το παιδικό τμήμα της Βιβλιοθήκης, με μεγάλο αριθμό παιδικών και εφηβικών βιβλίων, όπως παραμύθια, παιδικές εγκυκλοπαίδειες, βιβλία με κατασκευές, βιβλία μυθολογίας και επιτραπέζια παιχνίδια, ώστε να γίνει ελκυστικό και οικείο το περιβάλλον της, στα παιδιά. Να τα οδηγήσουν να αγαπήσουν τον χώρο της και το βιβλίο πριν τα ελκυστικά και ανταγωνιστικά μέσα κερδίσουν το παιδικό κοινό. Πίστευαν ότι το διάβασμα δεν είναι χάσιμο χρόνου, αλλά ακριβώς το αντίθετο, κέρδος και επένδυση στην αθώα παιδική ψυχή (Κατσαμάκας, 1980).

Έτσι σήμερα η Βιβλιοθήκη διαθέτει ξεχωριστό τμήμα για παιδιά με βιβλία παιδικής λογοτεχνίας, τα οποία βρίσκονται στα χαμηλά ράφια για να μπορούν τα μικρά παιδιά να έχουν μόνα τους πρόσβαση. Να είναι δυνατό να επιλέγουν αυτό που τους κεντρίζει το ενδιαφέρον και να το ξεφυλλίζουν. Η ελευθερία εκλογής δίνει στο παιδί την ευκαιρία να αναπτύξει μόνο του την κρίση του, να διαλέγει ανάμεσα σε πολλά και διάφορα και να αναλαμβάνει μόνο του την ευθύνη αν κάτι τελικά του αρέσει ή όχι. Η ευθύνη των πράξεων του θα το διδάξει αργότερα και για πιο σημαντικά θέματα. Η πρωτοβουλία, η έρευνα στα ράφια, ο δανεισμός, είναι αξίες ανεκτίμητες. Μαθαίνουν να προσέχουν κάτι που δανείζονται και να το επιστρέφουν στην αρχική του κατάσταση, στη σωστή χρονική στιγμή. Επίσης, μαθαίνουν να είναι υπεύθυνα και αν για κάποιο λόγο δεν προλάβουν να διαβάσουν το βιβλίο, να ειδοποιήσουν τη Βιβλιοθήκη για να το ανανεώσουν.

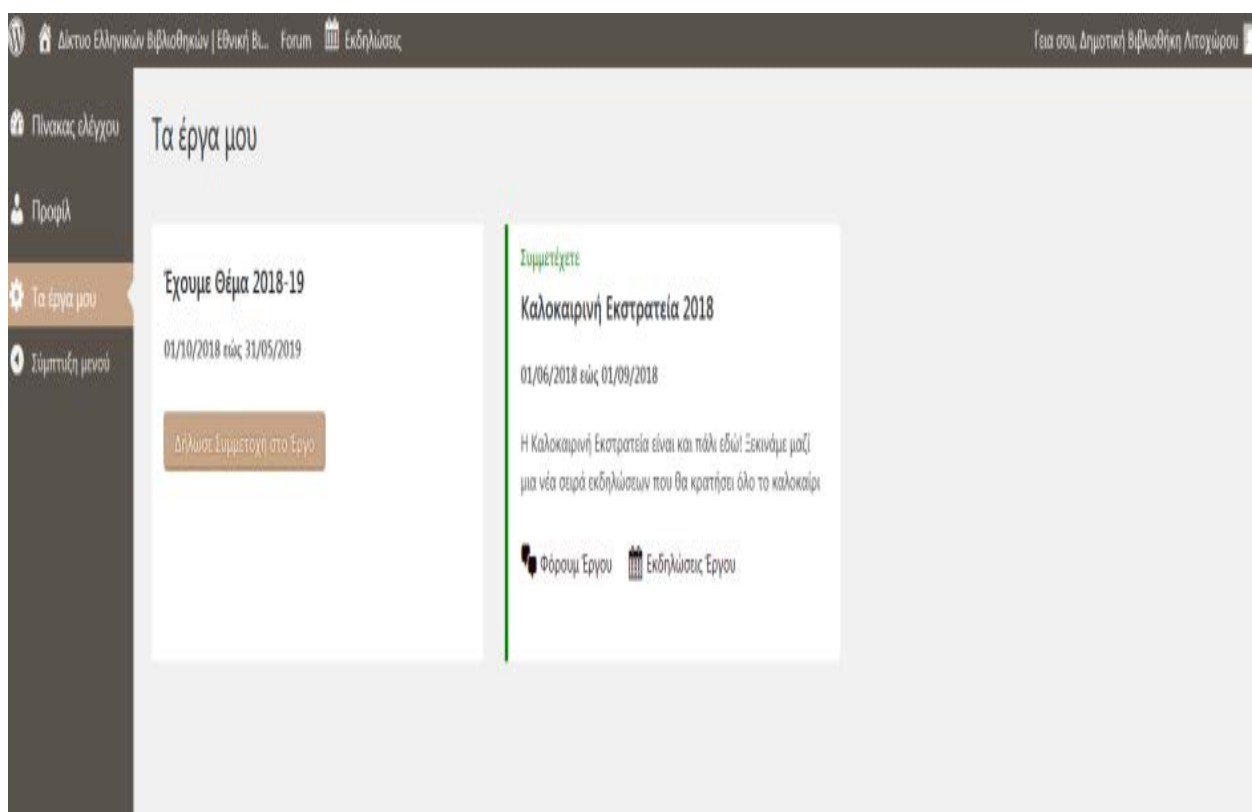
Στο χώρο υπάρχουν εγκυκλοπαίδειες για παιδιά, επιτραπέζια και άλλα παιχνίδια, πάζλ, και τραπεζάκια για τους μικρούς αναγνώστες. Είναι ένας χώρος που αρέσει στα παιδιά, τα κάνει να αισθάνονται άνετα και να νιώθουν «σαν το σπίτι τους». Συχνά όταν επισκέπτονται το χώρο με τους γονείς τους, δεν θέλουν να αποχωρήσουν. Είναι γνωστό ότι οι σωστές συνήθειες θεμελιώνονται πιο εύκολα και με δυνατούς δεσμούς σε μικρή ηλικία και η συχνή επαφή των παιδιών με το χώρο της Βιβλιοθήκης, τα διδάσκει να σέβονται και τον διπλανό τους που μελετάει. Μαθαίνουν στην κοινή ησυχία, να σέβονται τα βιβλία και να μην τα λερώνουν, αφού ανήκουν σε όλους.

Η συντροφικότητα με άλλα συνομήλικα παιδιά, η επιλογή του βιβλίου, η χρήση του χώρου της Βιβλιοθήκης στις καθημερινές του σχολικές εργασίες, διευρύνει τις γνώσεις του παιδιού και τους ορίζοντές του.

3.2.1 Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου και το πρόγραμμα του «Future Library»

Έτσι μόλις δόθηκαν οι ευκαιρίες μέσω του προγράμματος Future Library, η Βιβλιοθήκη προσπάθησε να αναπτύξει την υποδομή της στις νέες τεχνολογίες πληροφορικής και να συμμετέχει στις καινοτόμες υπηρεσίες του οργανισμού αυτού, προς όφελος του αναγνωστικού της κοινού και κυρίως των μικρών παιδιών. Η προσπάθεια ήταν μεγάλη αφού υπήρχε μόνο ένα άτομο για ένα μεγάλο πρόγραμμα, όμως τα οφέλη ήταν πολλά. Καταρχήν σε οικονομικό επίπεδο αφού σε όσες Βιβλιοθήκες συμμετείχαν τους

παρέχονταν καινούριος ηλεκτρονικός υπολογιστής, προτζέκτορας και οθόνη προβολής, πολυμηχάνημα, αναλώσιμα και βιβλία για τις καλοκαιρινές δράσεις. Η Βιβλιοθήκη είχε την υποχρέωση να προβάλλει τις δράσεις μέσω των κοινωνικών δικτύων και να πραγματοποιήσει τις 25 δράσεις που τις πρότεινε ο Οργανισμός.

Εικ. 34, Η ηλεκτρονική πλατφόρμα της ΕΒΕ.

Το 2012 ξεκίνησε η πρώτη καλοκαιρινή εκστρατεία στη Βιβλιοθήκη και από τότε έγινε θεσμός. Συνεχίζει να πραγματοποιείται με μεγάλη προσέλευση παιδιών, κάποια παιδιά που έρχονται κάθε χρόνο έχουν γίνει πλέον 12 ετών και εξακολουθούν να έρχονται. Ο αριθμός των επισκεπτών έχει αυξηθεί σημαντικά. Παιδιά από άλλες πόλεις που έρχονται για διακοπές στην Πιερία, επισκέπτονται τις δράσεις έστω και μία φορά. Μέσα από τις ποικίλες δράσεις, τα παιδιά διαφόρων ηλικιών, έχουν αγαπήσει το χώρο της. Εκτός από ανάγνωση βιβλίων, γίνονται εκδηλώσεις μαγειρικής, ζαχαροπλαστικής, εργαστήρια με πειράματα, εργαστήρια δημιουργικής γραφής και λογοτεχνίας. Στην περασμένη τελετή λήξης τα παιδιά ενημερώθηκαν για την παιδική τους ασφάλεια τόσο της προσωπικής τους, δηλαδή το πως να προφυλάσσουν τον εαυτό τους από αγνώστους, αλλά και για την ασφάλεια κατά τη χρήση του διαδικτύου. Μοιράστηκε σχετικό φυλλάδιο και τέλος ακολούθησε φύτευση φυτών στον προαύλιο χώρο της

Βιβλιοθήκης Κόνιτσας. Παραθέτουμε τη συνέντευξη του προσωπικού της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λιτοχώρου.

«Το Future Library δίνει ζωή στις δημόσιες βιβλιοθήκες της Ελλάδας.»

Το πρόγραμμα του Ιδρύματος «Σταύρος Νιάρχος» ενισχύει και φέτος τη δύσκολη υπόθεση της ανάγνωσης. Μιλήσαμε με τρεις βιβλιοθηκονόμους από τοπικές κοινωνίες που το είχαν ανάγκη.

12.07.2014

Συνέντευξη της Κατερίνας Μυλωνίδου, βιβλιοθηκονόμου της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λιτοχώρου:

- Η εκστρατεία Future Library, βοήθησε τη Βιβλιοθήκη του Λιτοχώρου ποικιλοτρόπως. Εκτιμήθηκε σε μεγαλύτερο βαθμό η προσφορά της. Αποκτήσαμε καινούριο ηλεκτρονικό υπολογιστή, προτζέκτορα, πολυμηχάνημα, καινούρια παιδικά βιβλία και αναλώσιμα.

- Πιστεύω ό,τι ένα πολύ μεγάλο ζήτημα είναι το οικονομικό. Δεν υπάρχουν αρκετά χρήματα για αγορά βιβλίων, πολυμηχανημάτων, αναλωσίμων για τη διεξαγωγή εκδηλώσεων. Μέσω της υλικοτεχνικής υποστήριξης που προσφέρει το Future Library, πραγματοποιήθηκαν περισσότερες δράσεις στη Βιβλιοθήκη μας. Ένα ακόμη σημαντικό θέμα ήταν και η εκπαίδευση – κατάρτιση του προσωπικού σε θέματα υποστήριξης για την υλοποίηση των εκδηλώσεων. Τα σεμινάρια του Future Library βοήθησαν στην κατεύθυνση αυτή.

- Σε μία οικιακή βιβλιοθήκη θα πρέπει να υπάρχουν τα κλασικά αριστουργήματα της ελληνικής και ξένης λογοτεχνίας, ένας ιατρικός οδηγός, ένα λεξικό ελληνικό ορθογραφικό-ερμηνευτικό, ένα αγγλοελληνικό και ελληνοαγγλικό λεξικό. Όταν υπάρχουν παιδιά καλό είναι να υπάρχουν βιβλία παιδικής λογοτεχνίας, που τα βοηθάνε στο να βελτιώσουν το λεξιλόγιό τους, να αγαπήσουν τα βιβλία και επιπλέον μία εγκυκλοπαίδεια εύρεσης πληροφοριών για τις σχολικές τους εργασίες. Με τη βοήθεια του διαδικτύου βρίσκουμε ό,τι χρειαζόμαστε εύκολα αλλά το έντυπο βιβλίο, ήταν και θα είναι αναντικατάστατο. Για περισσότερα βιβλία, υπάρχουν και οι δανειστικές Βιβλιοθήκες που περιλαμβάνουν όλο το φάσμα της ανθρώπινης γνώσης και μπορούμε να βρούμε ό,τι μας χρειάζεται δωρεάν. Οπωσδήποτε όμως σε κάθε σπίτι θα πρέπει να

υπάρχει έστω και μία μικρή βιβλιοθήκη γιατί είναι απαραίτητη για την εξέλιξη των παιδιών. Όσον αφορά τη διαχείριση καλό θα είναι να μην δανείζουμε τα βιβλία μας σε άτομα που ξέρουμε ότι δεν θα μας τα επιστρέψουν και να προσπαθούμε να ανανεώνουμε τη συλλογή μας όποτε μπορούμε.

– Από την ελληνική μας λογοτεχνία προτείνω:

«Η φόνισσα» του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη

Αρχαίους έλληνες συγγραφείς, π.χ. Πλάτωνα

«Γαλήνη» του Ηλία Βενέζη

«Το “10”» του Μ.Καραγάτση

«Ο βίος και η πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά» του Καζαντζάκη Νίκου.

«Ο ζητιάνος» του Καρκαβίτσα Ανδρέα.

«Η ζωή εν τάφω» του Στρατή Μυριβήλη.

Όλα τα παραπάνω τα θεωρώ αριστουργήματα της ελληνικής μας λογοτεχνίας, οι συγγραφείς τους με ήθος μας μεταφέρουν σε μία παλιότερη Ελλάδα. Διαβάζοντας αυτά τα βιβλία γνωρίζουμε την ιστορία μας, τη γλώσσα μας και η γραφή τους είναι εξαιρετική.

Από την ξένη λογοτεχνία, προτείνω:

«Ο Κόσμος της Σοφίας» του Jostein Gaarder. Πρόκειται για ένα μυθιστόρημα για την ιστορία της Φιλοσοφίας.

«Να ζεις ν'αγαπάς και να μαθαίνεις» του Λεό Μπουσκάλια. Πρόκειται για σεμινάρια που μας βοηθάνε στην αλλαγή της καθημερινής μας συμπεριφοράς σε σχέση με την αγάπη.

«Η Μόμο» του Μιχαήλ Έντε

«Η μάνα» του Μαξίμ Γκόρκι

«Εκατό χρόνια μοναξιά» του Γκάμπριελ Γκαρσία Μαρκές.

«Ο έφηβος» του Ντοστογιέφσκι Φιοντόρ

«Η Ανάσταση» του Τολστόι Λέων

Τους παραπάνω συγγραφείς του θεωρώ άξιους εκπροσώπους της γερμανικής, της ρωσικής και της ισπανόφωνης λογοτεχνίας. Τους προτείνω γιατί θεωρώ ότι πρέπει να έχουμε διαβάσει τουλάχιστον τον σημαντικότερο εκπρόσωπο κάθε χώρας. Τέλος, από ελληνική ποίηση προτείνω το «Άξιον Εστί» του Ελύτη και από ξένη το «Αν» του Κίπλινγκ».

3.2.2 Δραστηριότητες της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λιτοχώρου

Η Βιβλιοθήκη αποτελεί χώρο συνάντησης μαθητικών ομάδων του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου, φιλοξενεί ετερογενείς δραστηριότητες όπως μαθημάτων «Δημιουργικής γραφής» από καθηγητές του Γυμνασίου, μαθήματα «ΣΚΑΚΙ» από τον Σκακιστικό Όμιλο Κατερίνης. Χρησιμοποιείται από μαθητές Σχολείων, από φοιτητές και αποτελεί σημαντική πηγή βοηθημάτων και έντυπου υλικού.

Έχουν πραγματοποιηθεί βιωματικά εργαστήρια με διάφορους συγγραφείς παιδικών βιβλίων, όπως τη Μαίρη Κανάκη, την Καίτη Νίκα Μάνου, τον Θάνο Κόσυβα, την Αναστασία Πέλλα κ.α.

Ε αυτό το φύλλο μας παρουσιάζουμε μια συνέντευξη με την υπεύθυνη της βιβλιοθήκης του Δημοτικού Κέντρου του Δήμου Λιτοχώρου, κ. Μολωνίδου Διακτερίνη. Ας δοιμε τι μας είπε...

1) Πότε ιδρύθηκε η βιβλιοθήκη και ποιος είναι ο σκοπός της ίδρυσής της;

Η Δημοτική βιβλιοθήκη του Λιτοχώρου ιδρύθηκε το 1963 και είναι η πρώτη χρονολογικά στο νομό Πιερίας. Σκοπός των ιδρυτών της ήταν να ευκολοποιήσει το καλό βιβλίο ανάμεσα στους ανθρώπους κάθε ηλικίας. Να έρθουν κοντά στο διάφορα τα βιβλία, η οποιαδήποτε νεολαία που πάντα διψάει για το καλύτερο. Να γνωρίσει ο νέος την αθάνητη ανθρωπότητα και τον κόσμο που τον περιβάλλει.

2) Τι είδους βιβλία υπάρχουν στη βιβλιοθήκη; Απευθύνονται στα ενδιαφέροντα και των ενηλίκων αλλά και των παιδιών;

Η βιβλιοθήκη διαθέτει περίπου 9.318 τίτλους βιβλίων που συνεχώς αυξάνονται και καλύπτουν όλο το φάσμα της ανθρώπινη γνώσης, δηλαδή, λογοτεχνία, ελληνικά, ξένη καθώς και παιδικά, ιστορία, φιλοσοφία, πολιτική, κοινωνιολογία, θρησκευτική, ψυχολογία, παιδαγωγικά και άλλες επιστήμες. Επίσης, διαθέτει του τόπου μας. Τα βιβλία αυτά απευθύνονται σε όλους τους κατοίκους Λιτοχώρου κάθε ηλικίας που αγαπούν το βιβλίο.

3) Ποια είναι η ανταρσία των μαθητών, τις σχολικές αργίες, στις οποίες αυξάνεται ο αριθμός των παιδιών και κατά τις πρωινές ώρες, καθώς και σε περιόδους εργασιών των μαθητών, οι προοπτικές για το μέλλον;

Η ομάδα της βιβλιοθήκης υπαφέρει αλλά και υποφέρει για τον τόπο μας και σίγουρα θα συνεχίσει μια ανοδική πορεία με την αγάπη και το ενδιαφέρον όλων των εμπλεκόμενων στη λειτουργία της.

Τέλος, θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι οι ώρες λειτουργίας της βιβλιοθήκης είναι από Δευτέρα έως Παρασκευή, τις πρωινές ώρες 9:00 - 12:30 και τις απογευματινές ώρες 17:00 - 20:00. Το πλήθος της βιβλιοθήκης είναι: 23520/84207.

Ευχαριστούμε! Αθανασιάδου Λιάνα Β' Κοιμητορική Ελένη Γ' Μαχιάς Γιώργος Γ'

Λάβαμε:
- Τα 2 τεύχη της εφημερίδας "Παλιού της Νεολαίας", του 3ου Γυμνασίου Νάουσας
- Την "Εφημερίδα μας", του 2ου Γυμνασίου Κατερίνης

Εικ. 36, Συνέντευξη της βιβλιοθηκονόμου στην σχολική εφημερίδα του Λυκείου Λιτοχώρου με τίτλο: «Εκφραση».

Έχουν πραγματοποιηθεί αφηγήσεις παραμυθιών. Από πέρυσι συμμετέχει στη χειμερινή Εκστρατεία Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας της ΕΒΕ και πραγματοποιούνται

τέσσερις εκδηλώσεις κάθε μήνα, για ένα συγκεκριμένο θέμα, με τίτλο: «στη Βιβλιοθήκη κάθε μήνα έχουμε θέμα».

Συμμετέχει στα χριστουγεννιάτικα εργαστήρια και στα εργαστήρια για την παγκόσμια ημέρα παιδικού βιβλίου, στις 2 Απριλίου.

Επίσης συνεργάζεται με τον Κύκλο Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου την IBBY και πραγματοποίησε προγράμματα για παιδιά. Φιλοξένησε στο χώρο της την έκθεση με τις αφίσες της IBBY, την οποία επισκέφθηκαν όλα τα Δημοτικά Σχολεία του Λιτοχώρου, ζωγράφισαν και έγραψαν το μήνυμά τους για την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου.

Τη Βιβλιοθήκη επίσης επισκέπτονται σχολικές τάξεις για να ενημερωθούν τα παιδιά, για να δανειστούν βιβλία και για να έχουν μία πρώτη επαφή με το χώρο της Βιβλιοθήκης.

Οι εκδηλώσεις κοινοποιούνται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αλλά και στον τοπικό τύπο. Η κάμερα του Future Library επέλεξε να καλύψει μία δράση της Βιβλιοθήκης μας μέσα από την Καλοκαιρινή Εκστρατεία.

Στη Βιβλιοθήκη μαζεύονται τα τελευταία έξι χρόνια καπάκια από μπουκάλια για την απόκτηση αναπηρικών αμαξιδίων παιδιών, που το έχουν ανάγκη. Στην περιοχή του Λιτοχώρου έχουν αποκτηθεί ήδη, αλλά επειδή έχει εξελιχτεί σε μία καλή συνήθεια των κατοίκων του Λιτοχώρου άλλα και των παραθεριστών του, συνεχίζεται η συλλογή και η δωρεά τους σε όσους τα χρειάζονται και στις γύρω περιοχές. Πρόσφατα δόθηκαν στο Δήμο Πύδνας-Κολινδρού και στο Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο και Λύκειο Κατερίνης (ΕΝΕΕΓΥΛ).

Επίσης γίνεται προσπάθεια συλλογής ρούχων, τροφίμων, σχολικών ειδών κατά καιρούς και διανομή σε άτομα που τα χρειάζονται, σε συνεργασία με το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» του ΚΑΠΗ Λιτοχώρου και μίας εθελοντικής ομάδας της περιοχής. Η διανομή σχολικών βοηθημάτων πραγματοποιείται όταν υπάρχει πλεόνασμα υλικού στη Βιβλιοθήκη.

Εκτός από τα παραπάνω, η Βιβλιοθήκη καθημερινά δέχεται πολλές δωρεές από άτομα που την στηρίζουν και την αγαπάνε. Δέχεται εγκυκλοπαίδειες αλλά και τελευταίες κυκλοφορίες βιβλίων, διαθέτει κάποιες μεταπτυχιακές διατριβές τις οποίες δωρίζουν κάτοικοι του Λιτοχώρου, κυρίως ιατρικού και αρχιτεκτονικού περιεχομένου.

3.2.3 Αποτελέσματα της χρήση ερωτηματολογίων της Καλοκαιρινής Εκστρατείας Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας για το έτος 2016

Κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών δραστηριοτήτων από το έτος 2012 που ξεκίνησε το πρόγραμμα έως και σήμερα, η Εταιρεία Future Library αρχικά και η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, ζητάνε από τις Βιβλιοθήκες μέλη να συμπληρώνουν κάποια ερωτηματολόγια σχετικά με την εκστρατεία που πέρασε. Αυτό έχει ως στόχο, τη βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρονται μέσω του Δικτύου και εφόσον εντοπιστούν τα προβλήματα, να ελαχιστοποιηθούν στην επόμενη εκστρατεία. Επίσης έτσι μπορούν να μετρήσουν τα αποτελέσματα όλων των Βιβλιοθηκών – μελών, με αριθμούς.

Τυχαία επιλέξαμε να χρησιμοποιήσουμε τα ερωτηματολόγια του 2016 για την Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ 2016
Στην(ονομασία της Βιβλιοθήκης)

Αγαπημένοι μας φίλοι και φίλες,
Βοηθήστε μας να βελτιώσουμε την καλοκαιρινή εκστρατεία ανάγνωσης και δημιουργικότητας που διοργανώνουμε. Μοιραστείτε την άποψή σας μαζί μας!

ΟΔΗΓΙΕΣ
Συμπληρώστε ή κυκλώστε την απάντησή

1. Φύλο: Γυναίκα / Άντρας

2. Είστε εγγεγραμμένο μέλος της Βιβλιοθήκης σας; Ναι / Όχι

3. Είναι η πρώτη φορά που συμμετέχει το ή τα παιδιά σας στη δράση της Καλοκαιρινής Εκστρατείας;
Α. Ναι Β. Όχι

4. Βαθμολογήστε από 1 έως 5 τις παρακάτω επιλογές (1= καθόλου 5 = πάρα πολύ)

Α. Είστε ικανοποιημένοι από την εξυπηρέτηση του προσωπικού της Βιβλιοθήκης	1	2	3	4	5
Β. Είστε ικανοποιημένοι από τις ώρες διεξαγωγής των εργαστηρίων;	1	2	3	4	5
Γ. Είστε ικανοποιημένοι από την πληροφόρησή σας για τις δραστηριότητες που προγραμματίζονται στη βιβλιοθήκη σας το καλοκαίρι.	1	2	3	4	5

5. Τι από τα παρακάτω υπήρξαν αιτία δυσαρέσκειας σας.

Α. Δεν βρήκαμε ενδιαφέρον σε κανένα από τα προγραμματισμένα εργαστήρια.
Β. Δεν προλάβαμε να εγγραφούμε στα εργαστήρια που επιθυμούσαμε
Γ. Δεν προτείνονται εργαστήρια για τις ηλικίες που μας αφορούν.
Δ. Ήταν πολύ μεγάλος ο αριθμός των παιδιών στα εργαστήρια
Ε. Άλλο
Σε. Δεν υπήρξε καμία αιτία δυσαρέσκειας

6. Περιγράψτε μας εάν το επιθυμείτε λίγο πιο αναλυτικά την ή τις αιτίες δυσαρέσκειας σας.

7. Επισκεφθήκατε ή θα επισκεφθείτε άλλες Βιβλιοθήκες στην πόλη σας ή στην Ελλάδα για να συμμετέχετε στις καλοκαιρινές δράσεις τους;
Α. Ναι Β. Όχι Γ. Ίσως

8. Με τη συμμετοχή του στο εργαστήριο τα παιδιά σας έλαβε ένα ημερολόγιο εξερευνησεων. Αναλόγηστε ως οικογένεια να κάνετε κάποιες από τις καθημερινές αποστολές που προτείνετε;
Α. Ναι Β. Όχι Γ. Ίσως Δ. Δεν γνωρίζω πως μπορώ να αξιοποιήσω το ημερολόγιο εξερευνησεων

9. Έχετε επισκεφθεί την σελίδα του Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών network.nlg.gr ;
Α. Ναι Β. Όχι Γ. Δεν γνωρίζω την ύπαρξη αυτής της σελίδας

10. Εάν ΝΑΙ βρήκατε ενδιαφέρον το υλικό και τις προτάσεις για δράσεις με τα παιδιά σας (καθημερινές αποστολές);
Α. Ναι Β. Όχι Γ. Δεν καταλαβαίνω πως μπορώ να το αξιοποιήσω

11. Πώς ενημερωθήκατε για την Καλοκαιρινή Εκστρατεία της Βιβλιοθήκης σας; (μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία προτάσεις)

Α. Από την ιστοσελίδα του Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών network.nlg.gr
Β. Από την σελίδα της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος στο Facebook
Γ. Από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης μου
Δ. Από την ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης μου
Ε. Από την σελίδα της Βιβλιοθήκης μου στο Facebook
Στ. Από την αφίσα της Καλοκαιρινής Εκστρατείας
Ζ. Άκουσα το ραδιοφωνικό σποτ
Η. Είδα τη διαφήμιση στην τηλεόραση
Θ. Από τον τοπικό έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο
Ι. Από φίλους και γνωστούς

Σας ευχαριστούμε πολύ!

Εικ. 37 Ερωτηματολόγιο Καλοκαιρινής Εκστρατείας Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας για το έτος 2016.

Το ερωτηματολόγιο στάλθηκε στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λιτοχώρου μέσω της ειδικής πλατφόρμας του Δικτύου, εκτυπώθηκε και μοιράστηκε στους γονείς των παιδιών που συμμετείχαν στην Καλοκαιρινή Εκστρατεία του έτους 2016. Συμπληρώθηκε ανώνυμα και επιστράφηκε στη Βιβλιοθήκη, για την συλλογή των αποτελεσμάτων που επεξεργάστηκε η ΕΒΕ.

Το ερωτηματολόγιο ήταν μικρό και σύντομο, κάλυπτε μία μόνο σελίδα και δεν ζητούσε πολλές λεπτομέρειες. Οι απαντήσεις ήταν πολλαπλής επιλογής ή συμπληρωνόταν με ΝΑΙ ή ΟΧΙ. Μοιραζόταν κάθε χρόνο στους γονείς εκτός από την περσινή χρονιά αφού δεν κρίθηκε απαραίτητο από την Εθνική Βιβλιοθήκη.

Οι ερωτήσεις που περιελάμβανε ήταν οι εξής:

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΚΗ ΕΚΣΤΡΕΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ 2016

ΣΤΗΝ (ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ) Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου

Αγαπημένοι μας φίλοι και φίλες,

Βοηθήστε μας να βελτιώσουμε την καλοκαιρινή εκστρατεία ανάγνωσης και δημιουργικότητας που διοργανώνουμε. Μοιραστείτε την άποψή σας μαζί μας!

ΟΔΗΓΙΕΣ

Συμπληρώστε ή κυκλώστε την απάντησή

1. Φύλο: Γυναίκα / Άντρας

2. Είστε εγγεγραμμένο μέλος της Βιβλιοθήκης σας;

Ναι / Όχι

3. Είναι η πρώτη φορά που συμμετέχει το παιδί/ία σας στη δράση της Καλοκαιρινής Εκστρατείας;

A. Ναι B. Όχι

4. Βαθμολογείστε από 1 έως 5 τις παρακάτω επιλογές (1=καθόλου 5=πάρα πολύ)

A. Είστε ικανοποιημένοι από την εξυπηρέτηση του προσωπικού της Βιβλιοθήκης

1 2 3 4 5

B. Είστε ικανοποιημένοι από τις ώρες διεξαγωγής των εργαστηρίων; 1 2 3 4 5

Γ. Είστε ικανοποιημένοι από την πληροφόρηση σας για τις δραστηριότητες που προγραμματίζονται στη Βιβλιοθήκη σας για το καλοκαίρι. 1 2 3 4 5

5. Τι από τα παρακάτω υπήρξαν αιτία δυσαρέσκειας σας.

A. Δε βρήκαμε ενδιαφέρον σε κανένα από τα προγραμματισμένα εργαστήρια.

B. Δεν προλάβαμε να εγγραφούμε στα εργαστήρια που επιθυμούσαμε.

Γ. Δεν προτείνονται εργαστήρια για τις ηλικίες που μας αφορούν.

Δ. Ήταν πολύ μεγάλος ο αριθμός των παιδιών στα εργαστήρια.

E. Άλλο

Στ. Δεν υπήρξε καμία αιτία δυσαρέσκειας.

6. Περιγράψτε μας εάν το επιθυμείτε λίγο πιο αναλυτικά την ή τις αιτίες δυσαρέσκειάς σας.

.....

7. Επισκεφτήκατε ή θα επισκεφτείτε άλλες Βιβλιοθήκες στην πόλη σας ή στην Ελλάδα για να συμμετέχετε στις καλοκαιρινές δράσεις τους;

A. Ναι

B. Όχι

Γ. Ίσως

8. Με τη συμμετοχή του στο εργαστήριο το παιδί σας έλαβε ένα ημερολόγιο εξερευνήσεων. Αναλάβετε ως οικογένεια να κάνετε κάποιες από τις καθημερινές αποστολές που προτείνει;

A. Ναι

B. Όχι

Γ. Ίσως Δ. Δε γνωρίζω πως μπορώ να

αξιοποιήσω το ημερολόγιο εξερευνήσεων.

9. Έχετε επισκεφτεί τη σελίδα του Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών network.nlg.gr;

A. Ναι B. Όχι Γ. Δεν γνώριζα την ύπαρξη αυτής της σελίδας

10. Εάν ΝΑΙ βρήκατε ενδιαφέρον το υλικό και τις προτάσεις για δράσεις με τα παιδιά σας (καθημερινές αποστολές);

A. Ναι B. Όχι Γ. Δεν καταλαβαίνω πως μπορώ να το αξιοποιήσω.

11. Πώς ενημερωθήκατε για την Καλοκαιρινή Εκστρατεία της Βιβλιοθήκης σας;
(μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία προτάσεις).

A. Από την ιστοσελίδα του Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών network.nlg.gr

B. Από την σελίδα της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος στο Facebook

Γ. Από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης μου

Δ. Από την ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης μου

E. Από την σελίδα της Βιβλιοθήκης μου στο Facebook

ΣΤ. Από την αφίσα της Καλοκαιρινής Εκστρατείας

Z. Άκουσα το ραδιοφωνικό σποτ

H. Είδα τη διαφήμιση στην τηλεόραση

Θ. Από τον τοπικό έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο

I. Από φίλους και γνωστούς

Σας ευχαριστούμε πολύ!

Στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου, μοιράστηκαν 48 ερωτηματολόγια σε διαφορετικούς γονείς παιδιών που συμμετείχαν στην Καλοκαιρινή Εκστρατεία της συγκεκριμένης χρονιάς. Κάποιοι γονείς ήταν εντόπιοι κάτοικοι, κάποιοι έφερναν τα παιδιά τους στο πρόγραμμα της Βιβλιοθήκης από τα γύρω χωριά και κάποιοι είχαν

έρθει έστω και μία φορά στη Βιβλιοθήκη λόγω του προγράμματος, ενώ είχαν έρθει για διακοπές.

Οι απαντήσεις ήταν οι εξής:

Στην ερώτηση 1. 23 απάντησαν Γυναίκα και 25 άνδρες.

Στην ερώτηση 2. 25 απάντησαν Όχι και 23 απάντησαν Ναι.

Στην ερώτηση 3. 29 απάντησαν Όχι και 19 Ναι.

Στην ερώτηση 4. Στο ερώτημα Α. Κύκλωσαν 48 άτομα το 5

Στο ερώτημα Β. Κύκλωσαν 48 άτομα το 5.

Στο ερώτημα Γ. Κύκλωσαν 48 άτομα το 5.

Στην ερώτηση 5. Κύκλωσαν 48 άτομα το Στ.

Στην ερώτηση 6. Κανένας δεν συμπλήρωσε κάτι στο κενό πεδίο.

Στην ερώτηση 7. Απάντησαν Ναι: 7 άτομα , Όχι: 26 άτομα, Ίσως: 15 άτομα

Στην ερώτηση 8. Απάντησαν Ναι: 3 άτομα, Όχι: 33 άτομα, Ίσως: 9 άτομα, Δεν γνωρίζω: 3 άτομα.

Στην ερώτηση 9. Απάντησαν Ναι: 2 άτομα, Όχι:37 άτομα, Δεν γνωρίζω: 9 άτομα.

Στην ερώτηση 10. Απάντησαν Ναι: 3 άτομα, Όχι: 44 άτομα, Δεν καταλαβαίνω: 1 άτομο.

Στην ερώτηση 11. Την απάντηση Α: κύκλωσαν: 0 άτομα.

Την απάντηση Β: κύκλωσαν : 0 άτομα.

Την απάντηση Γ: κύκλωσαν: 5 άτομα.

Την απάντηση Δ: κύκλωσαν: 0 άτομα.

Την απάντηση Ε: κύκλωσαν: 18 άτομα.

Την απάντηση Ε: κύκλωσαν: 8 άτομα.

Την απάντηση Ζ: κύκλωσαν: 3 άτομα.

Την απάντηση Η: κύκλωσαν: 12 άτομα.

Την απάντηση Θ: Κύκλωσαν: 8 άτομα.

Την απάντηση Ι: κύκλωσαν: 12 άτομα.

Μελετώντας τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου, βγάζουμε τα παρακάτω συμπεράσματα:

Συμπλήρωσαν 23 γυναίκες το ερωτηματολόγιο και 25 άντρες. Τυχαία οι περισσότεροι που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο ήταν οι μπαμπάδες και όχι οι μαμάδες των παιδιών. Οι μπαμπάδες συνήθως ικανοποιούνται πιο εύκολα και δεν είναι τόσο απαιτητικοί σε σχέση με τις μαμάδες που έχουν περισσότερες ανησυχίες σε σχέση με τα παιδιά τους, ειδικά όταν αυτά είναι σε μικρότερη ηλικία.

Οι 25 από αυτούς είναι εγγεγραμμένα μέλη της Βιβλιοθήκης μας και οι 23 όχι. Αυτό σημαίνει ότι σχεδόν οι μισοί είναι παλιοί χρήστες και οι άλλοι μισοί καινούρια μέλη της Βιβλιοθήκης. Άρα η συμμετοχή των νέων μελλών είναι πολύ ικανοποιητική και πολλά νέα παιδιά γνώρισαν την Καλοκαιρινή Εκστρατεία μέσα από το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Των 29 γονέων τα παιδιά συμμετείχαν για πρώτη φορά στην εκστρατεία και των 19 γονέων συμμετείχαν και σε παλιότερες. Κάποιοι γονείς και κάποια παιδιά που συμμετέχουν στις δράσεις, δεν σημαίνει απαραίτητα ότι είναι εγγεγραμμένα μέλη. Ειδικά πολλοί γονείς δεν εγγράφονται. Τα παιδιά εγγράφονται για να μπορούν να δανειστούν βιβλία μετά το τη λήξη της εκδήλωσης, αφού παροτρύνονται από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης. Είναι στους στόχους των δράσεων ώστε να αυξηθεί το ποσοστό φιλιαναγνωσίας.

Όλοι απάντησαν ότι είναι ικανοποιημένοι από την εξυπηρέτηση του προσωπικού της Βιβλιοθήκης πάρα πολύ. Σε μία σχετικά μικρή Βιβλιοθήκη της επαρχίας, που όλοι σχεδόν γνωρίζονται μεταξύ τους και πολλοί έχουν φιλικές σχέσεις με το προσωπικό, δύσκολα θα γράψουν κάτι αρνητικό για αυτό. Επίσης επειδή στην επαρχία για όσους γονείς δουλεύουν, είναι μία λύση η Βιβλιοθήκη όσον αφορά την απασχόληση των παιδιών τους έστω για κάποιες ώρες, νιώθουν τυχεροί με αυτές τις δράσεις. Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες δεν υπάρχουν δραστηριότητες ή και αν υπάρχουν, κοστίζουν αρκετά σε χρήματα. Οι γονείς προτιμούν το χώρο της Βιβλιοθήκης που τα παιδιά τους

μαθαίνουν πράγματα, εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους, αποκτούν γνωριμίες και δεν ασχολούνται με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή, το τάμπλετ ή την τηλεόραση.

Όλοι απάντησαν ότι είναι ικανοποιημένοι από τις ώρες διεξαγωγής των εργαστηρίων πάρα πολύ. Επειδή οι δράσεις πραγματοποιούνται κατά τις πρωινές ώρες, τρεις φορές την εβδομάδα από τουλάχιστον δύο ώρες, οι γονείς είναι ευχαριστημένοι. Επίσης όποια παιδιά θελήσουν να μείνουν και μετά τη διεξαγωγή του εργαστηρίου, μπορούν να παραμείνουν στο χώρο της Βιβλιοθήκης.

Επίσης όλοι απάντησαν ότι είναι ικανοποιημένοι από την πληροφόρηση τους για τις δράσεις που προγραμματίζονται στη Βιβλιοθήκη, σε μεγάλο βαθμό.

Στην ερώτηση για το αν υπήρξε αιτία δυσαρέσκειας, όλοι απάντησαν ότι δεν υπήρξε καμία αιτία και στο πεδίο που έπρεπε να συμπληρώσουν αναλυτικά τις αιτίες δυσαρέσκειας δεν έγραψε κανένας τίποτε, για τους λόγους που ήδη αναφέραμε.

Στο αν επισκέφτηκαν ή θα επισκεφτούν άλλες Βιβλιοθήκες για να συμμετέχουν και σε άλλες δράσεις, 7 άτομα απάντησαν Ναι, 26 άτομα Όχι και 15 άτομα Ίσως. Το μεγαλύτερο ποσοστό απάντησαν όχι, γιατί σε πολλές πόλεις οι Βιβλιοθήκες λειτουργούν με προεγγραφές και όταν κλείσουν τα τμήματά τους, δεν δέχονται άλλα παιδιά. Στη Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου δεν εφαρμόζεται αυτό και δέχεται όλα τα παιδιά που επιθυμούν να παρακολουθήσουν τις δράσεις, αφού συγκριτικά με τις μεγάλες πόλεις ο αριθμός παιδιών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα είναι σχετικά μικρότερος (περίπου 40 παιδιά ανά εργαστήριο).

Για το ημερολόγιο εξερευνήσεων και αν αναλάβουν ως οικογένεια να κάνουν κάποιες καθημερινές αποστολές που προτείνει, 3 γονείς απάντησαν Ναι, 33 γονείς απάντησαν Όχι και 9 γονείς απάντησαν ότι δεν γνωρίζουν πως να αξιοποιήσουν το ημερολόγιο εξερευνήσεων. Αυτός ο μικρός αριθμός γονέων που απάντησαν Ναι, μας δείχνει ότι οι γονείς συχνά δεν έχουν χρόνο να ασχοληθούν με τα παιδιά τους. Το γεγονός αυτό παρατηρείται στην εριοχή μας, λόγω του ότι πολλοί γονείς ασχολούνται με επγγέλματα που σχετίζονται με τον τουρισμό. Ο τουρισμός παρουσιάζει αύξηση κατά τους καλοκαιρινούς μήνες και κάποιοι γονείς δουλεύουν περισσότερες ώρες από τους χειμερινούς μήνες.

Το ίδιο διαπιστώνεται και στην ερώτηση 9. Μόλις 2 γονείς έχουν επισκεφτεί τη σελίδα Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών, ενώ οι 37 όχι. Και στο τρόπο που ενημερώθηκαν για

την καλοκαιρινή εκστρατεία οι 18 γονείς ενημερώθηκαν από τη σελίδα της Βιβλιοθήκης στο Facebook, οι 12 είδαν τη διαφήμιση στην τηλεόραση, οι υπόλοιποι 12 από φίλους και γνωστούς, οι 8 από τον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, και οι 5 από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης. Διαπιστώνουμε ότι το Facebook έχει τη μεγαλύτερη απήχηση από όλα.

Επίσης μοιραζόταν ερωτηματολόγια στους εθελοντές της καλοκαιρινής εκστρατείας και αξιολογούσαν μόνοι τους την εκστρατεία, την σχέση τους με το προσωπικό, σε σύνδεσμο που είχαν μόνο αυτοί πρόσβαση και το έστελναν στην ΕΒΕ.

Επιπλέον, και το προσωπικό της Βιβλιοθήκης συμπληρώνει φόρμα ολοκλήρωσης της Καλοκαιρινής Εκστρατείας σε ειδικό σύνδεσμο και το στέλνει στην ΕΒΕ, με όλα τα στοιχεία που αφορούν την Εκστρατεία.

3.3 Προτάσεις για τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου και για όλες τις Βιβλιοθήκες σε θεσμικό επίπεδο

Η προώθηση του βιβλίου είναι αυτή που θα δώσει μεγάλη ώθηση στον εκπολιτισμό του τόπου μας. Μόνο μέσα από τη διάδοση του βιβλίου και του διαβάσματος ο κόσμος θα αλλάξει προς το καλύτερο και το μέλλον θα διαγραφεί λαμπρό και αισιόδοξο. Ο πολλαπλασιασμός των Ελληνικών Βιβλιοθηκών είναι το ζητούμενο και επίσης ο εκσυγχρονισμός των Βιβλιοθηκών που ήδη υπάρχουν. Το Δίκτυο των Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης είναι ένας φάρος στην ελληνική πραγματικότητα. Οι Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες γίνονται δυνατότερες και η κοινή τους φωνή ακούγεται πιο δυνατά σήμερα χάρη στις ενέργειες και στη χρηματοδότηση του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου. Το κοινωνικό σύνολο ευνοείται με όλη αυτήν την εξέλιξη και ανοίγει ο δρόμος για τις Ελληνικές Βιβλιοθήκες. Έτσι μόνο θα γίνουν φως, θα γράψουν την ιστορία του τόπου μας και θα οδηγήσουν στην πρόοδο και στην εξέλιξη του ελληνικού μας πολιτισμού. Οι Καλοκαιρινές Εκστρατείες και το Ίδρυμα Νιάρχος βοήθησαν σε πολύ μεγάλο βαθμό. Με ιδιωτική πρωτοβουλία το Future Library, έφερε κόσμο στις Βιβλιοθήκες και πρόσφερε υλικοτεχνική υποστήριξη. Δυστυχώς στη χώρα μας δεν υπάρχουν πολλοί φορείς που ασχολούνται με το βιβλίο και

τις Βιβλιοθήκες. Αφήνεται στην καλή διάθεση του κάθε βιβλιοθηκάρου ή βιβλιοθηκονόμου το να επιλέξει αν θα συμμετέχει στα προγράμματα ή όχι. Η φιλαναγνωσία εφαρμόζεται μόνο εθελοντικά στα Σχολεία. Δυστυχώς δεν υπάρχουν Σχολικές Βιβλιοθήκες ή αν υπάρχουν δεν λειτουργούν. Οι προσλήψεις σε καταρτισμένο προσωπικό είναι αναγκαίες τόσο σε Δημοτικές όσο και σε Σχολικές Βιβλιοθήκες. Το ΕΚΕΒΙ καλό θα είναι να επανέλθει σε λειτουργία, αφού πρόσφερε αρκετά πράγματα στο χώρο του Βιβλίου στην Ελλάδα.

Η Μουσική Βιβλιοθήκη του Otto E. Albrecht του Πανεπιστημίου της Pennssylvania, εισήγαγε τη δυνατότητα μουσικών ντοκουμέντων στις προφορικές ιστορίες του Έργου του Ηλεκτρονικού Κλάδου της Βιβλιοθήκης του Manchester. Αποτέλεσε μία πολύ χρήσιμη δυνατότητα εκμετάλλευσης του διαδικτύου και αυτή ήταν, ο συνδυασμός διαφορετικών μορφών μέσων σχετικά με κάποιο θέμα. Η συγκεκριμένη Βιβλιοθήκη δημιούργησε μία έκθεση που συνδυάζει αρχεία κειμένου, εικόνας και ήχου για να παρουσιάσει στους επισκέπτες της τον μαέστρο Stokowski. Οι χρήστες μπορούν μέσω ιστοσελίδας να δουν φωτογραφίες, εικόνες γραμμάτων, προγράμματα συναυλιών και αναμνηστικών του μαέστρου. Επίσης υπάρχουν συνεντεύξεις του μαέστρου σε ηχητικά αρχεία και ηχογραφήσεις συμφωνικής μουσικής. Πρόκειται για μία εξαιρετική προσέγγιση που καλύπτει κάποια θέματα και γίνεται γνωστό με ευχάριστο τρόπο το έργο μουσικών, μαέστρων και διαφόρων καλλιτεχνών. Ίσως θα μπορούσε να εφαρμοστεί και σε Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα (Balas, 2000).

Όλες οι ενέργειες που σχετίζονται με τον τουρισμό θα πρέπει να έχουν ως στόχο στο σύνολό τους, τη βιωσιμότητα και την αειφορία. Θα πρέπει να βασίζονται στον σεβασμό των περιβαλλοντικών αξιών και να εκτιμούνται οι αρνητικές επιπτώσεις, ώστε να αποφευχθούν όσο γίνεται περισσότερο (Τσάρτας, 2000).

3.4 Οι μελλοντικοί στόχοι της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λιτοχώρου

Λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη όλα τα παραπάνω, η Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου έχει ως στόχο συνεχώς να εξελίσσεται και να ανταποκρίνεται επάξια στην τοπική κοινωνία. Το να

προσελκύσει αναγνώστες είναι δύσκολο και απαιτεί πολλά μέσα όπως αναφέραμε. Ακόμη πιο δύσκολο είναι να τους κρατήσει ενεργούς στη συνεχή ειρηνική μάχη του βιβλίου.

Στους μελλοντικούς της στόχους έχει συμπεριλάβει, να συμμετέχει στην προσπάθεια «Διαβάζω για τους άλλους» και να βοηθήσει τους συνανθρώπους μας που δεν βλέπουν, με συνέπεια να μην μπορούν να διαβάσουν μόνοι τους αλλά μόνο ακούνε τα μαγνητοφωνημένα βιβλία. Να κατασκευαστούν όσο το δυνατόν περισσότερα απτικά υλικά – βιβλία για άτομα με επίσης μειωμένη όραση, να συμμετέχει σε προγράμματα για άτομα με Αναπηρία, για πρόσφυγες, να συνεχίσει να συμμετέχει σε όλα τα προγράμματα της Εθνικής Βιβλιοθήκης μέσω του Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών, να δημιουργηθεί μία Λέσχη Ανάγνωσης για μικρούς αναγνώστες.

Ύστερα από συμμετοχή του προσωπικού της στο σεμινάριο «χάρτες στις Βιβλιοθήκες» τα τελευταία χρόνια συλλέγεται υλικό για τη δημιουργία ενός τμήματος με χάρτες διαφόρων ειδών και πολλών χωρών και μία συλλογή με σελιδοδείκτες. Οι επισκέψεις κυρίως παιδικών συγγραφέων θα συνεχιστούν ώστε να παραμείνει ένα σημείο συνάντησης για τους νέους, που περνάνε πολλές εποικοδομητικές ώρες μέσα στο χώρο της Βιβλιοθήκης.

Θεμιτή είναι η απόκτηση περισσότερων ηλεκτρονικών υπολογιστών στο χώρο της για περισσότερη άνεση των χρηστών της. Υπάρχει μόνο ένας για την εξυπηρέτηση των χρηστών, που ως γνωστό οι υπολογιστές και ειδικά οι συνδεδεμένοι στο ίντερνετ, δίνουν λύση αφού, οι ίδιες οι Βιβλιοθήκες δεν μπορούν να καλύψουν τα πάντα ως προς το περιεχόμενό τους.

Επίσης, στα μελλοντικά σχέδια της Βιβλιοθήκης είναι να επεκταθεί ο χώρος της σε ακόμη έναν όροφο. Ο χώρος υπάρχει αλλά προς το παρόν στεγάζεται το 4ο Νηπιαγωγείο της περιοχής. Μόλις μετεγκατασταθεί σε άλλο κτίριο, θα υπάρξει ο απαραίτητος χώρος για την καλύτερη λειτουργία της. Η άνεση του χώρου θα είναι ένα ακόμη πλεονέκτημα. Επίσης θα δοθεί βέλτιστη λύση ως προς την είσοδο για άτομα με αναπηρία. Το συγκεκριμένο κτίριο είναι εισόγειο και θα υπάρχει εύκολη πρόσβαση.

Επίσης καλό θα ήταν να δημιουργηθεί ένα μικρό συνεδριακό κέντρο ή έστω μία αίθουσα προβολής ταινιών για τον Όλυμπο. Έτσι θα μπορούν να φιλοξενηθούν ομιλίες στο χώρο της για ανταλλαγή απόψεων με άλλους συναδέλφους ή αναγνώσεις βιβλίων και παρουσιάσεις συγγραφέων χωρίς να ενοχλούνται οι υπόλοιποι αναγνώστες.

Χρήσιμη θα ήταν και μία αίθουσα γνωστή ως media Lab. Όσες Βιβλιοθήκες πρόλαβαν από τη δωρεά του Future Library, η οποία ήταν μία δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος και επιλέχτηκαν ελάχιστες Βιβλιοθήκες για την παροχή της, τη διαθέτουν ήδη.

4. Επίλογος – Συμπεράσματα

Στην παρούσα εργασία έγινε προσπάθεια καταγραφής του ρόλου των Δημόσιων και Δημοτικών Βιβλιοθηκών σε όλο τον κόσμο, κυρίως όμως επικεντρώθηκε στην Ελλάδα. Διαπιστώσαμε τα προβλήματα, τις απειλές, τους περιορισμούς αλλά και τις ευκαιρίες που δίνονται για εξέλιξη σ' αυτές, μέσω κάποιων προγραμμάτων ιδιωτικών πρωτοβουλιών όπως για παράδειγμα, του Ιδρύματος Future Library και του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος. Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι οι Βιβλιοθήκες είναι σημαντικές μονάδες πολιτισμού και μπορούν να προσελκύσουν τουρισμό στο μέρος όπου βρίσκονται. Αναλύσαμε τα προγράμματα του Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών. Στο δεύτερο μέρος ασχοληθήκαμε με τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου, αναλύοντας τα βασικά χαρακτηριστικά της γνωρίσματα και τη φιλοσοφία της ως οργανισμού που προσπαθεί να προσαρμόζεται συνεχώς στις αλλαγές του περιβάλλοντος.

Ο στόχος της παρούσας καταγραφής και έρευνας είναι η ανάδειξη του σπουδαίου έργου που επιτελείται στις Δημόσιες και Δημοτικές Βιβλιοθήκες σε πολιτιστικό και εκπαιδευτικό επίπεδο και η λειτουργία τους ως φάρων πολιτισμού και εκπαίδευσης. Επίσης, η διάδοση της λειτουργίας τους ως υπηρεσιών που εξυπηρετούν άρτια, το παιδικό και τουριστικό κοινό, καταβάλλοντας προσπάθειες προσέλκυσης και διατήρησης τέτοιου είδους χρηστών μακροχρόνια.

Από τη βιβλιογραφική έρευνα προέκυψε ότι η Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου στην πορεία της από το 1963 μέχρι σήμερα, αντιμετώπισε πολλές δυσκολίες, αλλά με συνεχή προσπάθεια και συμμετοχή στις ευκαιρίες που της δόθηκαν κατάφερε να ξεπεράσει αρκετά προβλήματα. Σήμερα αριθμεί οκτώ χρόνια ενεργούς συμμετοχής στα προγράμματα του Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών, πραγματοποιώντας δράσεις για παιδιά. Το παιδικό κοινό χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερα απαιτητικό και αναζητά συνέχεια νέα πράγματα ώστε να του κεντρίζουν το ενδιαφέρον. Δεν αρκείται στις αναγνώσεις βιβλίων, αλλά σε πλήθος άλλων δράσεων που του δίνουν τη δυνατότητα δημιουργίας, κατασκευής, πειραματισμού.

Οι γονείς περιμένουν από τη Βιβλιοθήκη εκτός από τις δύο – τρεις ώρες ασφαλούς φύλαξης των παιδιών τους, να περνάνε αυτά ευχάριστα και εποικοδομητικά, χωρίς να του δίνεται εργασία για το σπίτι. Λίγοι είναι οι γονείς που θα ασχοληθούν με κάποιο φυλλάδιο μετά τις ώρες διεξαγωγής του εργαστηρίου. Το ζητούμενο είναι τα παιδιά τους να ξεφύγουν από τη χρήση των κινητών τηλεφώνων και των τάμπλετ και όσο

γίνεται να έρθουν σε επαφή με τη γνώση, έστω ξεφυλλίζοντας ένα βιβλίο, κάνοντας πειράματα, ζωγραφίζοντας, ακούγοντας για μεγάλους ζωγράφους και ακόμη μαγειρεύοντας ή φτιάχνοντας γλυκά. Όλα αυτά μέσα στο χώρο της Βιβλιοθήκης.

Συνοψίζοντας θεωρώ ότι τα προγράμματα μέσω του Ελληνικού Δικτύου Βιβλιοθηκών έδωσαν μεγάλη ώθηση στο δύσκολο έργο των Ελληνικών Βιβλιοθηκών. Ενώθηκαν όλες μαζί σε μία οικονομικά δύσκολη εποχή, αποκτώντας κουλτούρα συνεργασίας και βρίσκονται κάτω από την σκέπη της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος, η οποία ισχυροποιήθηκε και έγινε αντάξια πολλών Βιβλιοθηκών του εξωτερικού. Ευελπιστούμε τα πράγματα να πάνε προς το καλύτερο, αφού αυτή τη δύσκολη χρονικά στιγμή, έγινε προσπάθεια ανασυγκρότησής τους και κατάφεραν να επιβιώσουν παρ' όλες τις αντίξοες συνθήκες γενικότερα στο χώρο των Βιβλιοθηκών και του βιβλίου.

Επίσης η βράβευση του προσωπικού της Βιβλιοθήκης, έδωσαν μία άλλη διάσταση στην όλη λειτουργία της. Την έκαναν πιο γνωστή στο ευρύ κοινό και ο ρόλος της αναγνωρίστηκε σε μεγαλύτερο βαθμό. Οι προτάσεις συνεργασίας με διάφορους Φορείς πολλαπλασιάστηκαν και τη βοήθησαν και τη βοηθούν να γίνει πιο ανοιχτή προς την τοπική κοινωνία.

Στο σημείο αυτό, αναφέρουμε ένα απόσπασμα του Σαμαράκη, το οποίο ήταν επιλογή του αείμνηστου Κατσαμάκα, σε ένα κείμενο για τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου στο περιοδικό "Διαβάζω", το έτος 1980. (Υπήρξε Δήμαρχος Λιτοχώρου όπως προαναφέραμε και δάσκαλος, από τα Ιδρυτικά μέλη της Βιβλιοθήκης). Και αυτό γιατί πρόκειται για έναν άνθρωπο που πίστεψε στη δύναμη της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λιτοχώρου και στο προσωπικό της, συμβουλευοντάς το και στηρίζοντάς το ηθικά.

Ας κλείσουμε την παρούσα εργασία με το παρακάτω απόσπασμα:

«Η στροφή προς το βιβλίο της νέας γενιάς, που είναι στον τομέα αυτόν πολύ καλύτερη από μας, η δίψα για το βιβλίο που έχουν οι νέοι, είναι στοιχείο θετικό. Το αύριο του βιβλίου θα είναι φωτεινότερο από το σήμερα» (Κατσαμάκας, 1980).

5. Βιβλιογραφία

Αγγελοπούλου, Β. (1998) Τα βιβλία των παιδιών μας. Αθήνα : Πατάκη

Αυγερινού, Σ., Ζαχαράτος, Γ., Ιακωβίδου, Ο., Κοκκώσης, Χ., Κούση, Μ., Μπριασούλη, Ε., Σπιλάνης, Γ., Τσάρτας, Π. (2000) Τουριστική ανάπτυξη πολυεπιστημονικές προσεγγίσεις. Αθήνα: Εξάντας

Αυδίκος, Β. (2014) Οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες στην Ελλάδα. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

Balas, J. (2000). Φέρνοντας τις συλλογές βιβλιοθηκών στο διαδίκτυο. Σύγχρονη Βιβλιοθήκη, τεύχος 2, 44.

Βλαβιανού, Α. (2011) Βιοπολιτική – Τουρισμός – Ανάπτυξη. Αθήνα: Διεθνής Οργάνωση Βιοπολιτικής.

Βλαβιανού Α. (1994) Βιοπολιτική: το βιο - περιβάλλον προτάσεις βιο - εκπαίδευσης. Αθήνα: Διεθνής Οργάνωση Βιοπολιτικής.

Βοκοτοπούλου, Ε. (2013) Απολογισμός καλοκαιρινής εκστρατείας ανάγνωσης και δημιουργικότητας 2013: αυτό το καλοκαίρι γίναμε όλοι παιδιά. Στις Βιβλιοθήκες ο κόσμος είναι πολύχρωμος. Βέροια: Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

Βοκοτοπούλου, Ε. (2014) Απολογισμός καλοκαιρινής εκστρατείας ανάγνωσης και δημιουργικότητας 2014: ό,τι κι αν σκέφτεσαι σκέψου το αντίθετο. Βέροια: Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

Γαλάντης, Γ., Δεληπέτρος, Δ., Πέζαρος, Π., Τσάμης, Β., Τσοτσορού, Ν. (1981) Οι Βασικές Βιβλιοθήκες. Διαβάζω, τεύχος 40, 19.

Δαγρέ, Π. (2007) Ίδρυμα Σταύρος Σ. Νιάρχος Stauros S. Niarchos Foundation 1996-2006. Αθήνα: Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

Δαράκη, Π. (1986) Λαϊκές Βιβλιοθήκες. Αθήνα: Gutenberg.

Έκο, Ο. (1987) Κήνσορες και θεράποντες: θεωρία και ιδεολογία των μέσων μαζικής επικοινωνίας. Αθήνα: Γνώση.

Κακούρης, Μ. (1993) Σημειώσεις στη Διοίκηση - Διεύθυνση Βιβλιοθηκών της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τμήματος Βιβλιοθηκονομίας. Σίνδος: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης.

Κατσαμάκας, Α. (1981) Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου. Διαβάζω, τεύχος 41, 20.

Κόνσολα, Ν. (2006) Πολιτιστική ανάπτυξη και πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Koors, H.R. (2000) Λαϊκές Βιβλιοθήκες: κατευθυντήριες οδηγίες. Σπάρτη: Ιδιομορφή.

Λιμπερόπουλος, Δ. (1997) Νιάρχος (ο στόλαρχος) μεγαλοφυής άπληστος μανιακός. Αθήνα: Βασδέκης.

Μασταγκάς Σ. (2017) Χρονικά Λιτοχώρου: ο τόπος, οι άνθρωποι, η κοινωνία. Φορέας Ιστορίας και Πολιτισμού: Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Λιτοχώρου και η προσφορά της. Τόμος 13ος. Λιτόχωρο: Μασταγκάς Δ. Σωτήριος.

Μαυραγάνη, Ε. (2017). «Πολιτιστικός Τουρισμός και Αστική Αναβίωση και Προώθηση Πόλεων». Κύπρος.

Μονιάρου, Β. (1993) Σημειώσεις Ιστορίας Βιβλιοθηκών της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τμήματος Βιβλιοθηκονομίας. Σίνδος: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης.

Μπαμπαράκου, Γ. (2000). Η κοινωνία των πληροφοριών και οι Βιβλιοθήκες. Σύγχρονη Βιβλιοθήκη, τεύχος 2, 21-23.

Μπίκος, Γ. (2014) Ζητήματα πολιτιστικής επικοινωνίας: μουσείο, εκπαίδευση, κοινωνία, πολιτιστική πολιτική. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Μυλωνίδου, Α. (2003, Απρίλιος) Η Βιβλιοθήκη του Πολιτιστικού Κέντρου Δήμου Λιτοχώρου. Δημότης Λιτοχώρου, Α. φύλλου 1, σελ. 13.

Μυλωνίδου, Α. (2004, Μάιος - Ιούνιος) Οι εκδόσεις του Δήμου Λιτοχώρου. Δημότης Λιτοχώρου, Αρ. φύλλου 8, σελ. 12-13.

Ντελόπουλος, Κ. (1987) Οργάνωσε τη Βιβλιοθήκη σου. Αθήνα: Gutenberg.

Παπαγεωργίου, Α., Μπουρουτζόγλου, Δ., Γκουργκόλης, Ν. (2002) Τα διαρθρωτικά προγράμματα και οι κοινοτικές πρωτοβουλίες του Γ' Κ.Π.Σ. Κατερίνη: Συνέδρια Α.Ε.

Παπάζογλου, Α. (2003) Η IFLA στα εβδομήντα πέντε χρόνια λειτουργίας της. Βιβλιοθήκες & Πληροφόρηση, τεύχος 16, 8.

Παπανδρέου, Α. (1984) Πρακτικά Α' συνάντησης μουσειολογίας, το μουσείο στη σύγχρονη κοινωνία Αθήνα 29 - 31 Οκτωβρίου 1984: μερικές συνέπειες της ρύπανσης του περιβάλλοντος στην πολιτιστική κληρονομιά. Αθήνα: ICOM

Papas, P. (2015) Κέντρο Πολιτισμού ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος Stavros Niarchos Foundation cultural center: διαφυλάσσοντας το παρελθόν, επαναπροσδιορίζοντας το μέλλον. Αθήνα: ΙΣΣΝ.

Παπασταύρου, Α. και Καραμέρη, Α. (1996) Θέματα ορεινού τουρισμού: αναψυχή Σχεδιασμός Ανάπτυξη. Πιερία: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Πιερίας.

Σαμιώτη, Μ. (1997) Ταξινόμηση Ι. Σημειώσεις για τη Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας του Τμήματος Βιβλιοθηκονομίας. Ινδός: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης.

Σαμπράκος, Ε. (2013) Εισαγωγή στην Οικονομική των Μεταφορών. Αθήνα: Σταμούλη Α.Ε.

Σεμερτζάκη, Ε. (2004) Κατευθυντήριες οδηγίες για Βιβλιοθήκες, Αρχεία και Μουσεία. Βέροια: Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας.

Σπίνου, Π. (2018). Η Μυρσίνη Ζορμπά επανιδρύει το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου. Ανακτήθηκε 16 Νοέμβριου, 2018, από <https://www.efsyn.gr/arthro/i-myrkini-zormpa-epanidryei-ethniko-kentro-vivliou>

Φίλιας, Β. (1983) Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις. Αθήνα: Σύγχρονη Εποχή.

Χαλκιοπούλου, Μ. (1996) Αυτοματισμός Βιβλιοθηκονομικών Λειτουργιών. Σημειώσεις για τη Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας του Τμήματος Βιβλιοθηκονομίας. Σίνδος: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης.

Διαδικτυακές πηγές

Ορισμός της Δημόσιας ή Λαϊκής Βιβλιοθήκης με βάση τη Διακήρυξη της UNESCO. (2013, 20 Ιουλίου) Ανακτήθηκε από http://vivl-dramas.dra.sch.gr/?page_id=27